

Mihai LEANCĂ - Movileni, comuna Cuhnești, județul Bălți.(pensionar)

Mihai Maxim LEANCĂ

Fragmente din calvarul unei vieți

(Textul reprezintă un document istoric, urmărind destinul unui tânăr român din Basarabia, în primii ani ai ocupației sovietice. Deosebit de importantă, din acest punct de vedere, este relatarea participării la expediția polară sovietică, strict secretă, pentru descoperirea unor zăcăminte necesare fabricării primei bombe atomice de către URSS. Aspectul memorialistic capătă adeseori, datorită talentului nativ al naratorului, forme beletristice. Autorul a refăcut multe scene, a reconstituit dialoguri și a reușit să mențină permanent tensiunea epică. Sunt mărturii evenimente tragice, putându-se urmări, ca în puține alte cazuri, impactul lor asupra conduitei indivizilor. Pentru că nu se evită nimic din ceea ce pare semnificativ în privința destinului, textul conține ample pasaje sentimentale și chiar erotice, în stil de roman popular.)

(Dactilogramă primită de la autor prin *Ginta latină* - dr.Vlad Bejan, președinte, modificată în sens ortografic și ortoepic, 2001. Am căutat a păstra, însă, culoarea graiului moldovenesc basarabean, spiritul de povestire populară al textului, dar și autenticitatea informației istorice - n.n. Ioan Răducea, 16 iunie 2001, Iași)

C u p r i n s

***Preambul.* Povestirea lui Maxim Leancă despre zilele Unirii
din 1918, în satul Movileni, județul Bălți**

Cântecele și Plugușorul durerii de An Nou 1945

Cortina de fier de la Prut

Foametea organizată de bolșevici

Condamnat la 15 ani de închisoare

Iadul din Karabas

Lena Hodjaeva

Taina expediției polare

Preambul.

Povestirea lui Maxim Leancă despre zilele Unirii din 1918, în satul Movileni, județul Bălți

Duminică, 9 iulie 2000, d-nii Vadim Pirogan și Boris Movilă au fost în satul Movileni, din comuna Cuhnești, județul Bălți (sectorul Glodeni), satul lui Constantin Leancă, acel martir care a făcut Unirea, și a fost deputat în parlamentul țării. Domnul Pirogan, împreună cu primarul Ion Bețișor, a inaugurat o placă memorială pe fațada casei unui nepot al martirului, iar strada din centrul satului, pe care se află casa, a primit numele său. La casa de cultură din localitate s-a strâns mai multă lume, și, după alocuțiunile d-lor Pirogan și Movilă, au luat cuvântul mai mulți săteni mai bătrâni care l-au cunoscut personal pe martirul Constantin Leancă. Atunci mi-am adus aminte de povestirea lui Maxim Leancă, tatăl meu, spusă mie cu două săptămâni înainte de a muri.

Îl aduceam, la 14 august 1953, din Gulagul bolșevic de la Valea Norocului, raionul Florești. Îmi făcuse chemare șeful lagărului nr. 1, căpitanul NKVD-ist Vasiliev, să vin după tatăl meu greu bolnav, că îl eliberează înainte de termen, căci zilele îi sunt pe sfârșite. Am primit bilet de tren pe cheltuiala lagărului, de la gara Mărculești până la gara Fălești; pe tren, bietul meu părinte mi-a povestit despre Unirea Basarabiei cu patria-mamă România, pentru care a fost persecutat de fiarele NKVD-iste și condamnat la 10 ani de lagăr. Eu am scris întreaga povestire întocmai cum mi-a povestit-o tatăl meu, în care au intrat și cuvintele lui Constantin Leancă. Cum acele însemnări erau periculoase pe acele timpuri, ca să nu am conflicte cu securitatea

criminală bolșevică, am ascuns povestirea tatălui meu, scrisă pe foi de caiet, sub o învelitoare a unei cărți din biblioteca personală. Biblioteca numără peste o mie de volume, și, ca să găsesc acele foi unde am scris povestirea tatălui meu, de mult uitată, căci trecuseră aproape 47 de ani, mi-au trebuit două zile. Am găsit-o sub aceeași învelitoare unde am ascuns-o, ca s-o pot da publicității.

Ceea ce mi-a povestit tatăl meu s-a întâmplat la câteva luni după căsătoria lui cu mama, la data de 15 martie 1918.

“La data de 15 martie, de ziua nașterii soției mele, care împlinise 22 de ani, ne-am pregătit de o mică petrecere, prima pe care o organiza soția mea. Nu destul că era postul mare, dar s-a întâmplat să fie și zi de vineri, și toată mâncarea s-a gătit numai de sec; pe lângă rudele apropiate pe care le-am chemat a fost și preotul Baidan, care nu dădu voie nici pește să avem pe masă, căci este zi mare, de două posturi în aceeași zi. Soția, împreună cu verișoarele ei Leolea (căsătorită cu Ilie Corj) și Mașa (sora mai mică a Leolei, căsătorită cu Pavel Gâdei) au pregătit toată mâncarea, iar pe Pavel Gâdei l-am trimis la evreul Mascu, în Bolotina, să cumpere țuică. Ilie Corj s-a dus la Cuhnești, la evreul Hascal, după votcă rusească, căci numai la dânsul se găsea. Iar părinții mi-au adus o vadră de vin roziiu Chasselas-Muscat. Din acest fel de poamă era aproape toată via, pe când soția avea vinul ei, două butoaie cu vin negru vârtos, făcut din poamă rară neagră.

O dată cu seara, au venit, primii, amândoi frații ai soției: Petru și Pavel, apoi și sora mai mare a soției, Tasia, cu soțul ei, apoi verișorii mei - frații Serioja și Vasile Leancă, iar apoi Gherghie, Pentelei și Cozma Leancă, tustrei frații cu soțiile lor. Numai frații soției au venit singuri - soția cumnatului Pavel n-a voit să vină de la

Gălășeni, având ură pe soția mea, iar soția lui Pavel murise (pe copilașul ei îl creștea cumnata Tasia). Au venit apoi părinții mei și ai soției, tatăl ei cu a doua lui soție, iar la urmă preotul Baidan cu preoteasa.

Când preotul Baidan a început să binecuvânteze masa, s-a auzit un marș puternic de la un taraf de lăutari. Am rămas cu toții nedumeriți, că din cauza postului mare preotul Baidan ne-a interzis să chemăm taraful de lăutari al lui Mihăiță Berbece. Taraful cînta în pragul casei un marș solemn și, în loc să se oprească, au continuat și mai puternic, și a intrat în casă unchiul Ion Leancă, cu Costache, fiul său mai mic, care numai ce veniseră de la Bălți. Preotul Baidan îl și luă la roată pe unchiul Ion :

“Frate Ioane, ești om bătrân, cum de ți-a dat în gând să aduci lăutarii în postul mare, și încă vinerea ?”

“Părinte, nu-i frumos să cerți omul înainte să dai binețe mesenilor, nu-i frumos ca la așa petrecere de tineret să veniți cu sacul plin de păcate. Ei sunt tineri, slavă Domnului că au scăpat cu zile din războiul cel turbat. Dacă vor juca în post cred că n-are să cadă cerul peste ei, așa cum nici peste dumneata, părinte, n-a căzut, că nu de puține ori ai jucat în post. Or închina și ei aceleași mătănii câte ai închinat și dumneata, după ce jucai în post, ca să ierte Dumnezeu păcatele. Iar mai departe află că pe noi nu ne-a chemat nimenea. Eram în prăvălia lui Hascal, când Ilie Corj a cumpărat zece sticle de votcă rusească și ne-a spus că l-a trimis Maxim, căci mâine e ziua de naștere a nevestei lui. Mai mult nu ne-a trebuit nimica, căci pe Anicuța noi am crescut-o, că doar e din mahalaua noastră, din subotca răzășească pe care o iubește mahalaua întreagă; așa fetiță frumoasă, cuminte și cinstită subotca noastră încă n-a avut, iar pentru noi, lăutarii, ne era ca îngerul credinței noastre. Și cum să nu

venim să înveselim pe acești tineri, dacă în această noapte îngerul nostru împlinește douăzeci și doi de ani! Așa că noi nu am venit să cântăm pentru bani în postul mare! Ci am venit să bucurăm și să înveselim pe Anicuța noastră, împreună cu soțul ei, că nu de mult s-au căsătorit, și dumneata, părinte, i-ai cununat. Iar dacă spuneți că e păcat, atunci om închina și noi mătăanii, pentru iertarea păcatelor noastre. Cât privește pe domnul Ion Leancă, care a venit de la Bălți cu băiatul lui, ni se pare că venirea noastră îi este de bine.”

“Frate Mihăiță, dacă-i așa, atunci bine ați venit. Dumneata, frate Ioane, vine și te așează aici lângă mine, iar băiatul dumitale să treacă lângă finul Maxim, că i-a și făcut loc. Se vede că va fi o petrecere frumoasă, cu dansuri, bucurie și veselie, necătând că e Postul Mare. Dar eu, ca preot al credinței noastre, vă oblig ca vinerea viitoare să închinați câte zece mătăanii, iar în Vinerea Patimilor să închinați câte douăzeci de mătăanii - zece înainte de masă, și zece când vă veți scula. Și, ca păstor al vostru, eu o să închin dublu, că nu voi răbda să nu-mi dansez finele, că am tocmai trei, care se învârtesc cu blidele pe care le aduc la masă, și așa plină cu bucate, și toate sunt tinerele și frumoase de îți fug ochii după ele”, a spus preotul Baidan, zâmbind. Apoi a vorbit și unchiul Ion, uitându-se la cei din jur:

“Părinte, dragi și cinstiți meseni! Vreau să vă spun că băiatul meu cel mai mic numai ce a venit de la Bălți, cu o însărcinare foarte importantă pentru întreaga noastră populație moldovenească din Basarabia. Iar acum lasă să vă lămurească singur Costăchel al meu.”

Și vărul Costache, înainte ca să-și ia locul lângă mine, a vorbit:

“Dragii mei frați și surori, și cinstiți meseni! Eu am venit în satul meu, la frații și surorile mele, la rudele și sătenii mei, ca să vă îndemn și să vă fac chemarea la o faptă demnă de noi, care va trece în istoria neamului nostru. Părinții noștri știu de la buneii noștri, și buneii de

la buneii lor, că Basarabia noastră a fost ruptă din trupul Moldovei, cu o sută și șase ani în urmă. Turcii ne-au rupt, și ne-au vândut rușilor, contribuție și despăgubire de război, fără voia și consimțământul acestui popor oropsit de soartă. Eroii martiri ai neamului nostru, cum au fost Hânculeștii de la Hâncești, Codrenii de la Orhei, Lenculeștii de la Soroca și Arbureștii de la Hotin, care s-au împotrivit cotropitorilor și ocupației rusești, au fost o mare parte nimiciți pe loc, o altă parte deportată în Siberia sălbatică (tocmai la râul Zeia, în pădurile neumbrate, se găsesc și astăzi sate moldovenești, în jur cu mlaștini nesfârșite, și calea de circulație este numai apa râului Zeia). Iar altă parte a scăpat fugind și împrăștiindu-se peste toată Basarabia, bunăoară cum au fugit și străbuneii noștri Lenculești din Soroca, și s-au aciuat prin mai multe voloste, prin Cahul, prin Călărași, dar mai mulți prin volostele Fălești și Balotina, iar părinții părinților și-au găsit adăpost în satul Movileni, care ne este satul nostru natal. Feldmarșalul Kutuzov a supus Basarabia, ucigând și deportând cu pohodurile lui na Sibir, a înlocuit boierimea moldovenească cu dvoreni ai țarului, și a adus în satele pustiite bulgari, și turci trecuți în religia creștină, găgăuzii, care au fost de partea rușilor. În timp de o sută și șase ani Rusia țaristă și criminală a lichidat boierimea și o mare parte din răzeșii lui Ștefan cel Mare, a lichidat limba moldovenească de prin toate școlile, și a permis la toată pleava rusească și ucraineană să se stabilească aici.

Frați și surori, cinstiți meseni! Din cauza robiei țariste și a războaielor fără de sfârșit populația s-a răsculat și țarul Nicolae al II-lea, marele călău al Rusiei, a fost detronat și arestat. S-a alcătuit primul guvern provizoriu democratic în Rusia, în frunte cu avocatul Kerenski, care ne-a permis să ne formăm și noi guvernul nostru, și să

declarăm Basarabia noastră “Republica Moldova”. Aflați, frați și surori, cinstiți meseni, că noi astăzi avem guvernul nostru numit Sfatul Țării, în frunte cu președintele Ion Inculeț, și cu secretarul Buzdugan și cu vicepreședintele Pan Halippa. Dar suntem puțini, Basarabia e plină cu pleava societății rusești și ucrainene la nord, iar la sud cu bulgari și cu găgăuzi. Iar bolșevicii aventurierului Lenin au format în Rusia cel mai criminal partid politic, care ucide prin groaznice masacre populația înstărită și boierimea. Bandele bolșevice sunt și pe la noi, și au început să adune în jurul lor pe toți hoții și pușcăriașii din Basarabia, și terorizează pe oamenii mai bogați. Noi, douăzeci de reprezentanți țărani din zemstva ținutală Bălți am prezentat la birou, în numele reprezentanților ținutului, dorința următoare, scrisă și, mai jos, de noi iscălită, de toți reprezentanții zemstvei ținutului Bălți. Cu cinste vă rugăm să aveți bunătatea ca, înainte de a intra în rânduiala zilei hotărâtoare, să puneți iscălitura pe această listă și dumneavoastră; ca zemstva noastră să aibă mai mare glăsuire a tuturor dorințelor noastre, ca să ne unim cu țara noastră România, știind prea bine că acum o sută și șase ani am fost furăți cu de-a sila de la sânul mamei noastre scumpe, cu care am fost trup și suflet.

Noi, toți cei douăzeci de țărani reprezentanți ai zemstvei, ne-am împrăștiat pe la satele noastre și prin toate satele cu populație moldovenească ale ținutului Bălți, ca să adunăm iscălituri, pentru a ne uni cu patria-mamă, România. Și această hotărâre nestrămutată și sfântă vom duce-o la Chișinău în Sfatul Țării, pentru ca aceștia, ascultând glasul nostru, să hotărască în grabă, în numele întregii țări, sfânta mântuire mult dorită în veșnica unire cu țara noastră, România!

“Tinere, guvernul nostru chiar dorește să ne unim cu țara?” a

întrebat preotul Baidan mirat.

“Da, părinte! Dar fără susținerea populației ei nu pot face nimica.”

“Auziți, frați și surori, tineri și bătrâni! Sfatul Țării noastre așteaptă susținerea populației! Așa că, tinere, scrieți-mă mai întâi pe mine, ca păstor al întregului sat, apoi scrieți pe toți delaolaltă, căci unde se duce păstorul credinței, se duc după el toți credincioșii. Măine e sâmbătă și vom merge împreună în sat, vom aduna iscălituri, iar poimăine e duminică și voi veni la biserică, căci la sfârșitul serviciului divin voi rosti o predică în privința unirii cu țara, și vor iscăli toți credincioșii, chiar și femeile care știu o brumă de carte.”

“Părinte! Eu, ruschii, poate iscălit?” a întrebat soțul Tasei, sora mai mare a soției, uitându-se jenat la toți împrejur.

“Frate Ivan, n-are importanță dacă ești rus, principalul e să scăpăm de hoții bolșevici, care-s fără Dumnezeu, și de dvorenii țariști, la care tu până la armată ai fost clăcaș. Iar în țara românească robia și claca au fost desființate încă de marele domnitor Alexandru Ioan Cuza, așa că, unindu-ne cu țara, populația Basarabiei va fi liberă, iar moșiile răzășești și cele boierești, pe care dvorenii ruși le-au luat, se vor întoarce adevăraților stăpâni.”

Toate rudele mele și musafirii erau într-o stare de bucurie și de mirare, că nu se aștepta nimeni la întoarcerea Basarabiei înapoi de unde a fost răpită. Cât a ținut înscrierea și iscălitul, taraful lui Mihăiță a cântat permanent Hora Unirii, și, după ce s-a terminat cu iscăliturile, preotul Baidan a binecuvântat masa de la început, și o altă petrecere a început, cu bucurie dublă, de au dansat și tânăr și bătrân. Preotul Baidan, cam încălat, dansa de-i curgeau sudorile pe față, de parcă îi turna cineva apă în cap, iar vestea unirii cu țara l-a

înveselit, încât a uitat că-i postul mare și zi de vineri. Peștele, pe care la început l-a interzis, el singur a cerut să-l aducă pe masă, și petrecerea s-a terminat a doua zi pe la amiazi.

Vărul Costache, aproape de ziuă, și-a cerut scuze, și s-a dus să se odihnească, căci peste zi trebuia să-și îndeplinească misia pentru care a venit. Împreună cu dânsul s-a dus și preotul Baidan să se odihnească la unchiul Ion. Iar preoteasa, fiind mai tânără, a rămas să danseze cu noi, tinerii.

Au trecut două săptămâni de la această întâmplare, când ne-am pomenit cu armata română în sat, și nu semăna deloc cu armata muscalilor, oameni mari și bolfoși, brutali și bețivi. Ostașii români erau slabi și rău îmbrăcați, dar buni la suflet și omenoși; și caii, de asemenea erau slăbiți. Ei au trecut Prutul din sâtișorul Barza, care se află față în față cu satul Bisericiani, precum și din satul Sântă-Măria, pe la vadul scaldătoarei răzeșilor. Acolo, la mijlocul Prutului, era o moară de apă legată de pilonii unui pod străvechi, care cândva lega satul Sântă-Măria de vechiul sat răzășesc Chilia, sat de baștină al hatmanului Stavăr, mare hatman al lui Ștefan cel Mare. Acel sat era așezat între bălțile Prutului, în centrul pădurii domnești, fostă cândva moștenire a domniței Ruxandra, fiica lui Petru Rareș, și soția lui Alexandru Lăpușneanu. Ca mărturie a rămas doar fundamentul, unde cândva a fost biserica satului, și două cruci de piatră, mărturie a unor morminte. Pe una din cruci era săpat numele unei femei cu litere slavone - "Stavăr Ana", iar pe cealaltă abia se cunoștea pronumele "Mihalcea", dar numele nu-l știa nimenea. Se știe că o parte din locuitorii satului s-au refugiat în satul Bisericiani, cum sunt răzeșii care poartă numele de familie: Baghici, Bădărău și Stavăr, iar familia Sterpu s-a ridicat în deal de la marginea pădurii domnești, și

au format cătunul Sterpeni, lângă care a luat ființă satul Movileni. Restul populației fostului sat Chilia numai călăul Kutuzov știe în care pohod na sibir a fost trimis. Satul acestor martiri a fost ruinat, și pământurile, cu o parte din pădurea domnească, au fost dăruite dvoreanului Reghincamf, neamț de origine. Când eram copil treceam balta Chilia, care mai mult era uscată, și cu băieții ne duceam pe acele locuri, unde fusese cândva satul, unde era fundamentul fostei biserici și câteva morminte. Nu departe erau câțiva meri de prăsade foarte bătrâni, și pe jumătate uscați, de unde culegeam prăsade, de trei sorturi: Ilinca, Pana și Limonca.

Armata română, după ce a trecut Prutul, a mers pe linia de hotar între ogoare, pe drumul răzășesc, și s-a umplut satul. La noi în gazdă stătea un ofițer, și, când a terminat soția cina, l-am poftit la masă, și el a primit oferta bucuroș; am scos un ulcior de vin și am ciocnit împreună. Tot gustându-l, l-a băut tot, și a recunoscut că e un vin foarte bun, de marcă europeană. I-am povestit cum a fost vărul meu Costache Leancă, și am iscălit aproape tot satul cererea de Unire cu patria-mamă, România.

El a zâmbit, și a vorbit cu bucurie:

“De aceea am primit noi ordin să trecem Prutul, ca să oprim năvălirea hoardelor bolșevice, careucid și pradă populația, fără să se uite că mulți sunt de-ai lor.”

Mi-a mai spus:

“Tinere, e bine că, după cum văd, aici la voi lumea n-a suferit de pe urma războiului, cum a suferit populația noastră de dincolo de Prut. Mai ales în locurile unde se stabiliseră muscalii țarului, târgurile și satele au fost jefuite, n-a mai rămas nici o pasăre, un purcel, o vită în curte. De oameni și-au bătut joc mai rău decât barbarii, femeile și fetele de la 12 ani au fost lăsate gravide. Iar

nemții și austriecii, dacă au venit în locul lor, și-au bătut joc de populație tot atât de barbar ca și muscalii. Eu sunt fiu de boier de pe Valea Dornei, am lăsat acasă părinții bătrâni și trei surori necăsătorite. Cât au fost muscalii la noi, au găzduit un general rus care a protejat surorile și averea, iar după ce au plecat ei, au năvălit austriecii, care ne-au prădat complet și mi-au batjocorit surorile. Sărăcie, greutate și nevoie este și la populație, și în cadrul armatei, dar sunt bucuros de unirea Basarabiei, pământul nostru e bun și roditor, populația e harnică. Prin unire țara va deveni mai bogată și mai puternică” - aceste cuvinte ofițerul le-a rostit printre lacrimi.

A doua zi tot regimentul de cavalerie a plecat spre Bălți. În urmă s-a aflat că era regimentul 7 Roșiori din Iași, care a trecut Prutul la primul ordin, și s-au grăbit spre oraș, ca să lichideze bandele bolșevice care se cuibăriseră acolo.

Nouă, sătenilor, parcă ne era frică cu noua stăpânire, căci eram deprinși cu rușii, și credeam că așa trebuie să fie. Și prima mirare pe care am avut-o a fost la biserică, căci preotul Baidan făcea toate serviciile divine în limba moldovenească, fapt care, până atunci, îi era interzis. Mai pe urmă s-a deschis școala obligatorie de 7 clase, pentru băieți și pentru fete, și tot învățământul era în limba moldovenească sau română, căci este una și aceeași limbă. Iar cea mai mare mirare a fost împrăștierea țăranilor cu pământ; a fost luată o mare parte din moșiile dvorenilor ruși și nemți, cum era la noi boierul Reghincamf, și s-au împărțit țăranilor așa-numitele nadeluri. Toți sătenii erau în culmea fericirii, că aveau pământul lor propriu, iar munca obligatorie de clacă la boieri s-a lichidat. Și în scurt timp sătenii noștri erau de nerecunoscut, toți veseli și bogați. Pe an ce trecea lumea trăia mai bine și se făcea mai bogată.”

II. Cântecul și plugușorul durerii de An Nou - 1945

M-am născut în satul Movileni, comuna Cuhnești, județul Bălți. Acesta este satul de baștină al lui Constantin Leancă, unul dintre deputații care au votat Unirea Basarabiei cu patria-mamă, în anul 1918. La mobilizarea completă a satului, din Sâmbăta Mare a Paștelui - 15 aprilie 1944, rămăsesem numai nouă băieți care nu fusesem mobilizați, pentru că aveam numai câte 17 ani. Am avut norocul să nu cunoaștem războiul, și să nu ajungem carne de tun pentru Stalin și pentru Hitler. Noi, acești băieți, am organizat ultima horă, de sărbătorile Crăciunului pe stil nou, la 25 decembrie 1944. Ca de obicei, după jocul de sărbătorile Crăciunului, din mijlocul satului, a urmat plugul cel mare, în vremea revelionului, când fetele își așteaptă cavalerii cu care au dansat primul dans la jocul de Crăciun. Ele pregăteau câte un colac mare, împletit în șase sau în opt, și câte un bacșiș, încât cavalerii lor să plătească lăutarii care au cântat la Crăciun, și care erau îndatorați să cânte și la Anul Nou, la plugul cel mare.

În sat, de la sfârșitul lunii august 1944, când se terminase operația militară Iași - Chișinău, începuseră mari arestări, mai ales ale aceluia care au venit acasă din armata română, cum a fost și fratele meu. El a fost judecat pe 15 ani ca dușman al poporului, și a murit de frig, de foame și de sete în infernul de la Magadan. A fost înmormântat pe data de 28 decembrie 1945, într-un mormânt comun de 5.000 de deținuți politici. După ce l-au arestat, eu bun înțeles că nu știam de soarta lui de mai

departe, dar știam bine că e dus dintre cei vii.

În timpul verii el stătuse ascuns prin pădure, cu mai mulți oameni din sat, fiind apoi cu toții arestați. O parte au fost judecați, ca și fratele meu, iar o altă parte au fost trimiși pe front. Nu a rămas nimenea în viață, nici dintre cei de pe front, nici dintre cei judecați. Și, în memoria fratelui meu și a celor ascunși cu el în pădure, am compus un cântec jalnic, întocmai cum s-a întâmplat cu fratele meu. L-am intitulat “Doina din pădure”, și câteva nopți, cât l-am compus, udam foaia de hârtie în lacrimi. După ce l-am perfecționat, am început să scriu și să compun un al doilea cântec, în memoria mobilizării totale a satului, din Sâmbăta Paștilor - 15 aprilie 1944, căci știam că se vor înturna acasă numai cei calici și cei grav răniți. L-am numit după melodia unui vechi cântec popular - “Cu străini am stat la masă”.

Am cântat aceste două cântece, prima dată, prietenelor mele, în casa Victoriei Curcudel, care era împreună cu vara sa Zina Curcudel și cu vecina ei Vera Corj. Ele se uitau la mine cu mirare, și ochii li se scaldau în lacrimi. Nu știam că alături, în bucătărie, asculta mama Victoriei. După ce am terminat de cântat, ea s-a repezit la mine, m-am strâns la pieptul ei plângând, și, când s-a liniștit, mi-a vorbit:

“Măi băiete, aceste cântece sunt cântecele durerii noastre”.

Și, în scurt timp, s-a dus vestea despre ele în tot satul. Am fost chemat la câteva șezători, că pe atunci șezătorile erau în toi, căci femeile și fetele torceau - in, cânepă și lână. Mă chemau nu numai fetele, ci și femeile la șezătoare, ca să asculte cântecele mele. Aveam un repertoriu bogat de cântece, și cântam frumos, ca nimenea din sat. Am rămas nedumerit de cele întâmplate, căci toată lumea adunată la șezătoare plângea, cât timp am cântat acele două cântece ale durerii.

De sărbătorile Crăciunului, în timpul jocului din mijlocul satului,

nu puteam dansa, căci nu-mi permiteau picioarele reumatice, care mă dureau fără încetare. Eu am fost inițiatorul și organizatorul jocului, la rugămintea celor trei fete prietene ale mele, dar nu mi-a dat în gând că ele vor înștiința prin sat că voi spune la joc cântecele durerii. Astfel erau numite acele două cântece ale mele, din care cauză s-a strâns multă lume, din amândouă satele : Movileni și Cuhnești. Și, înainte de a începe muzicanții, Ana Bădărău, sau, cum i se spunea, Anica Mărinii, cu un glas răsunător a vorbit:

“Oameni buni! Astăzi e cea mai jalnică sărbătoare a Crăciunului pe care am avut-o vreodată, căci părinții, soții și frații noștri sunt la război, și numai bunul Dumnezeu știe care se vor întoarce acasă. Iar bietul nostru tineret, chinuit și necăjit, înainte de a începe să danseze trebuie mai întâi să-și amintească de părinți și frați prin cântecele durerii. Îl rugăm pe băiatul lui Maxim Leancă să ni le cânte, și, după ce vor plânge pentru părinții și frații lor, vor avea dreptul și să danseze.”

La aceste vorbe eu am rămas nedumerit, și nu știam ce să fac. Dar m-am pomenit înconjurat de un grup de fete, iar Vera Corj mă rugă: “Cântă, Mihai! Cântă cântecele durerii noastre, că n-am să pot dansa, când tăticul și frățiorul meu sunt pe front, și nu știu dacă îi voi mai vedea vreodată”. Și izbucni în plâns. “Iar noi am primit înștiințare că tăticul nostru nu mai este printre cei vii!” vorbi Zina lui Toader Curcudel, și începu să plângă și ea. Și am început să cânt cu un glas jalnic și puternic, întrerupt de suspine. La primul cântec au început să plângă femeile a căror soți sau feciori s-au întors din armata română și au stat ascunși prin pădure, de unde au fost arestați, și nu știa nimenea de ei. Iar la al doilea cântec, dedicat celor mobilizați în Sâmbăta Paștilor, toată lumea a început să plângă în hohote. Și, când am terminat, am fost înconjurat de mai multe femei, împreună cu mama mea, toate plângând, și mi-au mulțumit. Una dintre ele m-a strâns la pieptul ei și m-a sărutat, iar mamei mele i-a

vorbit:

“Ferice de tine, femeie dragă, că ți-a dat Dumnezeu un așa fecior!”

Iar când am rămas numai eu cu mama, ea mi-a spus:

“Dragul mamei, ce-ai făcut? Îți dai seama? Era groaznic să privești, cum plânge lumea din două sate adunate la un loc! Nu cred că s-a mai întâmplat vreodată așa groaznică jale, ca să plângă în hohote două sate împreună. Aceste cântece ale tale au rupt inima la toată lumea, și plâng cu disperare, cu toții. Lumea a venit să mai asculte muzica și să privească tineretul care a mai rămas, cum dansează, ca să mai uite de jalea și de greutățile de acasă. Dar tu, cu cântecele tale, ai pus-o pe plâns, și-i groaznic să privești cum plânge lumea din două sate împreună...”

Anica Mărinii, care stătea lângă noi, a spus:

“Lele Anică! Lumea a aflat de aceste două cântece a fiului dumitale, și a știut că întâi el va cânta aceste cântece de mare jale și durere, la începutul jocului - de asta a venit atâta lume; dar pe urmă ai să vezi că au să rămână mai puțin de jumătate.”

A treia zi de Crăciun au venit la mine câțiva prieteni, printre care erau: Ion Leancă, Gligorie Cotrișău și Ion Chirilici, și au început să mă roage să compun o urătură de Anul Nou, tot atât de jalnic ca și cântecele durerii. Nu am ieșit din casă până când nu am promis că am să mă stărui, ca până duminică, în ajun de An Nou, acest plugușor al durerii și jalei va fi gata. Și, în câteva nopți, nestingherit de nimenea, am compus acest plugușor al anilor 1944 - 1945. Nu cred să mai fi fost alt plugușor al plângerii, în timpul războiului declanșat de Stalin și Hitler împotriva omenirii. Lăsam în urma noastră fiecare familie plângând.

Cântecele și Plugușorul durerii, 1944-

1945

I. Doina din pădure

Codrile, pădure deasă
Cu frunzișul tău cel des
Tu-mi ești casă,
Tu-mi ești masă,
Din tine să nu mai ies.

Din căsuța mea din sat
Veneticii cei păgâni
Copiii mi-au alungat,
Averea mi-au ruinat
Ca să fie ei stăpâni.

Prin hugeaguri și desime
Cu triste păreri de rău
Stau flămând ca vai de mine
Ca să nu mă vadă nime
Și beau apă din pârâu.

Trece vara călduroasă
Și cade frunza tremurând,
Iar soția n-are casă
Copilașii n-au nici masă
Și umblu pe drum plângând.

Eu nu pot veni în sat!
Se așterne bruma groasă,
De venetici sunt căutat,
Păgânii m-au arestat
La părinți venind acasă.

Bun rămas, pădure deasă
Bun rămas stejari, paltini
Am fost arestat de-acasă
De la părinți, când stam la masă,
Să mă împuște ca pe câini.

Bun rămas, a mea măicuță,
Surioare, frațiori,
Copilași, și-a mea mândruță,
Bun rămas, a mea căsuță
Fără de vină am să mor.

2. Cu străini am stat la masă

Cu străini am stat la masă
Și cu ei am ospătat
Dar, gândind la mine acasă,
Pâinea-n lacrimi am udat.

Bun rămas, a mea măicuță

Surioare, rămas bun
Poate avem noroc, măicuță
Să n-ajung carne de tun.

Bun rămas, a mea mândruță
Copilița mea din sat
Rămasă singură puicuță
Perna-n lacrimi ai udat.

De prin sate pustiite
În ajun de sărbători
Și de război bântuite
Merg părinți cu-ai lor feciori

I-au luat pe toți deodată
Satele-au rămas pustii,
Și nu se știe de-astă dată
Care vor rămâne vii.

La război când i-au luat
Au zis un simplu “rămas-bun!”
Și la front i-au tot mânat
Devenind carne de tun.

În spital fără picioare
Plânge sărmanul fecior
Decât aceste zile amare
Mult mai bine e să mor.

3. Plugușorul Anului Nou 1945

Aho, aho!

Astăzi anul se sfârșește

Și cel nou mâine sosește

Anul patruzeci și patru

An de jale și chin sacru

An de plângeri, jale mare

An cu lacrimi amare

An cu patemi pentru noi

Zile grele de război

Zile grele-am suferit

Că părinții ne-au murit.

Câți am mai rămas flăcăi

Mai strigați o dată hăi!

Merge un plug printre răzoare

Și-l duce o fată mare

Că părinții-s la război

Și-ați rămas ca vai de voi

În loc de bărbați femei,

Copilași, sărmani de ei,

Și arați ca vai de voi,

Că frățiorii-s la război

Toți feciorii vă lipsesc

Și măicuțele-i jelesc

Și plâng cu lacrimi amare

Sărmanele surioare

Câți am mai rămas flăcăi

Mai strigați o dată hăi!

Plugul merge-n brazda mare

Purtat de o fată mare

Ară, ară și brăzdează

Și plângând ea cuvântează

Tot arând acel ogor

Lipsită de ajutor:

- Unde-i tătucul să mă vadă

Și să-mi dea plugul la brazdă?

Până acuma n-am arat

Boronit, și nici grăpat.

Unde-i bietul frățior

Ca să-mi deie ajutor?

Plugul din car să mi-l coboare

Să mi-l așeze la răzoare,

Că nu pot plugul să-l așez,

Boroana s-o-ncrucșez

Și boii de înjugat

Din care parte la brăzdat.

Câți am mai rămas flăcăi

Mai strigați o dată hăi!

Doi copii mari de o șchioapă

Stau alături pe o grapă.

Mama lor mereu oftează

Mână boii și grăpează
Suspînând mereu cu jale
Că i-a venit înștiințare
Și copilașii ei sărmani
Au rămas de-acum orfani
Că tătîcul lor cel bun
A fost făcut carne de tun.

Câți am mai rămas flăcăi
Mai strigați o dată hăi!

Doi băieți și o fetiță
Plâng, sărmanii, la portiță,
Că poștărița le-a adus
Și din gură lor le-a spus
Că tătîcul din război
Nu mai vine înapoi
Că-n scrisoarea asta scrie
Că înapoi n-o să mai vie
Căci a fost el împușcat
În războiul cel turbat.
Plâng sărmanii băiețași
Plâng sărmanii copilași
Plâng fetițe și femei,
C-au rămas ca vai de ei,
Fără tați și frățiori,
Fără soți, fără feciori
Și au rămas fetele toate,
Sărmanele, nemăritate.

Câți am mai rămas flăcăi
Mai strigați o dată hăi!

Anul ce s-a terminat
De toată lumea blestemat!
Vine anul patruzeci și cinci
Speranțe noi cu zile dulci
Să ne aducă bucurie
Să avem și veselie
Să se sfârșească acest război
Să se întoarcă înapoi
Toți băieții și toți tații
Toți feciorii și toți frații
Dară nu se-ntorc, sărmanii,
Din războiul cu dușmanii,
Nu se-ntorc cum au plecat
În războiul cel turbat
Căci vin în satul lor
Fără mână sau picior
Toți răniți, calici, sărmanii,
Că i-au nenorocit dușmanii.

Câți am mai rămas flăcăi
Mai strigați o dată hăi!

În spitalul militar
Plânge jalnic și amar
Un fecior răpus de jale

C-a rămas fără picioare
Iar alături greu suspină
Că nu are nici o mână
Un băiat prea tinerel
Și plânge ca vai de el
Plâng, sărmanii, amândoi
Nenorociți de acest război
Și nu doresc să mai trăiască
În viață să se chinuiască
Și ei într-una plâng, mereu,
Ca să-i ierte Dumnezeu
Și se roagă ne-ncetat
Să ajungă ei în sat
Dintre doi, nici unul viu
Ci s-ajungă în sicriu.

Câți am mai rămas flăcăi
Mai strigați o dată hăi!

De urat am mai ura
Dară iarna îi cam grea
Iar noi suntem ca vai de noi
Caliciți de-acest război
Și umblăm încetișor
Că încă rănilile ne dor.
Iar la anul care vine
Să vă fie numai bine,
Să vă fie casa casă,
Să vă masa masă,

Să aveți noroc în toate
Masa plină cu bucate,
Să uitați de-acest război
Ce ne-a calicit pe noi,
Să uitați de-a voastră jale
Și de lacrime amare.

Aho, aho, ho, ho!...

(sîmbătă, 30 decembrie 1944)

III. Cortina de fier de la Prut

Sunt unul dintre nepoții lui Costache Leancă, deputat în Sfatul Țării, care a votat Unirea cu patria-mamă, în 1918. Arestat de bolșevici, după 1944, și judecat pe zece ani, ca dușman al poporului, a murit de foame și de sete în lagărul morții Suho-Bezvodnaia, din regiunea Gorki. Tatăl meu a fost văr cu unchiul Costea.

După invazia bolșevică, golanii și derbedeii au devenit cei mai de seamă comuniști ai satului. În toamna anului 1945 ei l-au pârât pe tatăl meu agenților NKVD, că-i frate drept cu unchiul Costea. A fost arestat și condamnat la zece ani, cu confiscarea întreagă a averii, ca dușman al poporului, lăsându-ne pe noi, mama, eu și două surori, complet goi, căci au luat totul din casă, tocmai în Vinerea Paștilor, 19 aprilie 1946. Tatăl meu a stat la închisoare 8 ani, și s-a stins din viață într-o zi de miercuri, 26 septembrie 1953, în etate de 55 de ani, căci mizeria din gulagul bolșevic i-a tocit sănătatea.

În toamna anului 1944, cu un an înainte de arestarea tatălui meu, a

fost arestat fratele meu vitreg Pitirim Şontea, fiindcă a fost subofiţer şi furier în cancelaria regimentului 7 Roşiori din Iaşi, iar acasă avea prăvălie, magazinul său, proprietate privată. A fost condamnat ca duşman al poporului, pe 15 ani, cu confiscarea casei şi a întregii averi, iar soţia lui, cu doi copilaşi, au fost alungaţi din sat. În iarna anului 1946 fratele meu a murit de foame în lagărul morţii din Magadan, şi a fost înmormântat în mormântul comun, împreună cu cinci mii de deţinuţi. În anul 1949 soţia lui, cu cei doi copilaşi, au fost deportaţi în regiunea Kurgan din Siberia.

Vara anului 1946 a fost cea mai călduroasă şi secetoasă. Din luna aprilie şi până la 17 iulie n-a căzut nici un strop de ploaie. Căldura s-a transformat într-o arşiţă completă, vântul, permanent dinspre sud-vest, aducea o boare fierbinte insuportabilă, din care cauză pământul s-a uscat complet şi a devenit un relief cu crăpături imense. Arşiţa a uscat totul pe câmp, grânele s-au uscat înainte de a da în spic, iar porumbul s-a uscat când avea patru frunze. Pe această secetă îngrozitoare au pus bolşevicii temelia foametei organizate. Eu împlinisem 19 ani, dar limbă comună cu băieţii mei din sat nu aveam, căci nu sufeream prostiile şi beţia lor. În schimb, mă înţelegeam şi vorbeam cu Toader Curcudel, fostul primar al comunei Cuhneşti, care a trecut calvarul gulagului bolşevic, şi a avut norocul să se întoarcă acasă. De la Zina, fetiţa lui frumoasă şi cuminte, care mă simpatiza, am avut primul sărut în viaţa mea.

Mie îmi ţinea calea Paulina lui Vasile Dranciuc, cu care am fost coleg de şcoală, o fată frumoasă şi elegantă, dar o stricată, care voia cu orice preţ s-o iau în căsătorie. Mama ei era Aniuţa lui Dranciuc, o stervă şi o coadă de topor - agent superior al NKVD-ului, care prin pâra şi prin minciună grosolană a dat pe mâna lui Snidcov, şeful NKVD-ului raional, pe cei mai gospodari şi mai cinstiţi oameni din sat, printre care şi pe tatăl meu. Din această cauză soţul ei a alungat-o din casă. Paulina i s-a plâns

că i-am respins declarația ei de dragoste, și atunci ea s-a dus acasă la Toader Curcudel. Știa că Zina, fiica lui, îmi este prietenă, și i-a hotărât ca să mă lase în pace căci, dacă mă căsătoresc cu ea, îl voi ajunge pe tatăl și pe fratele meu din urmă, iar el va ajunge înapoi în gulag, de unde a venit.

O muiere certată cu cinstea și cu adevărul era, în acel timp, o mare năpastă pe întreg satul. Seara, când am intrat în casa lui Toader Curcudel, i-am găsit pe toți ai casei speriați, și pe Zina plângând. Tatăl ei m-a lămurit de cele întâmplate și m-a sfătuit să mă duc din sat pe un timp oarecare, căci această muiere susținută de NKVD e în stare de orice crimă. Eu i-am lămurit că mai degrabă mă duc la închisoare decât să mă căsătoresc cu o prostituată. Apoi, când am rămas, ca de obicei, în doi, el m-a întrebat ce am de gând să fac, iar eu i-am răspuns că m-am pregătit de mai demult să părăsesc satul, dar nu știu unde să apuc. Iar cu seceta asta groaznică mi-e teamă, că nu știu ce se va întâmpla cu mama și cu surorile mele, însărăcite de pe urma confiscării din săptămâna Paștelui, când bolșevicii ne-au prădat complet.

“Măi băiete”, mi-a zis Toader Curcudel, “tu cunoști foarte bine granița de pe malul Prutului, cu toate posturile secrete ale grănicerilor. Ei te-aș sfătui să treci Prutul. Am un prieten cu care am venit împreună din gulagul bolșevic. Se numește Ghiță Blănaru și trăiește în Andrieșeni, nu departe de Sântă-Măria. Caută-l, și du-te la unchiul tău din România, îmi pare că-i știi adresa. Poate, cu ajutorul lui, vei reuși să-ți duci și pe mama, și pe surorile tale, căci aici vă așteaptă pe toți Siberia. Întâi urmărește grănicerii, dacă au aceleași posturi secrete, și la ce oră le părăsesc. Dacă nu te vor prinde, norocul tău, iar dacă te vor prinde - totuna; vei fi condamnat pe zece ani, ca fiu al unui dușman al poporului. Aniuța lui Dranciuc, muierea asta blestemată, nu se va lăsa până nu te va băga la închisoare. Doar știi că ea are copoii săi, Vasilina lui Babin, Catunia Mașii lui Nică, veneticul Erofei Popov, Vasile Bețișor și alți

golani și derbedei, cum sunt Mitruță Calfa, Gheorghe al lui Nechifor și Andrușa țigăncii.”

“Am să încerc, bade Toader, că e totuna dacă rămân în sat, mă așteaptă închisoarea. Dar, te rog, să nu știe absolut nimenea!”

“Cum, nici ai tăi?”

“Afară de sora mea Liuba nu va ști nimenea. Și, te rog, ceea ce a hămăit Aniuța lui Dranciuc, afară de ai dumitale, să nu știe absolut nimenea!”

După această convorbire n-am mai fost la Toader Curcudel. Câteva zile am urmărit grănicerii, și am aflat că postul lor secret de supraveghere a Prutului era la vreo treizeci de metri depărtare de scaldătoarea răzeșilor, unde venea lumea din sat la scaldat, înainte de invazia bolșevicilor. Scaldătoarea îmi era cunoscută, și se putea trece pe malul drept al Prutului unde, din vârful dealului, se întinde la vale spre miazăzi satul Sântă-Măria. Stăteam pe gânduri, mă temeam că era prea aproape de scaldătoare postul secret al grănicerilor, și mă vor observa. Dar s-a întâmplat că miercuri seara, pe data de 17 iulie 1946, au apărut la orizont, dinspre asfințit, nouri negri, cu fulgere și descărcări electrice. Eu aveam valiza pregătită, unde mi-a încăput micul meu bagaj. Bani nu aveam, dar aveam în schimb trei perechi de cizme din piele cromată, de care purtau ofițerii ruși. Le procurasem prin schimb, pe vin, de la un subofițer al pichetului de grăniceri din pădurea numită Pădurea Domnească. Când s-a înserat de-a binelea, iar nouri negri au acoperit tot orizontul, și se apropiau de sat cu rafale de vânt și cu stropi mășcați de ploaie, mi-am luat valiza și am plecat grăbit în pădure, apoi pe drumeagul de hotar răzășesc care ducea până în Prut, la scaldătoarea răzeșilor. În buzunar aveam un șlang subțire de rizină, în care, la amândouă capetele, am introdus câte o țevă făcută din stuf, și legată strâns cu sfoară subțire. De una din țevi am legat strâns un mănunchi de papură, lung de vreo 20

cm, în loc de plută. Celălalt capăt îl aveam în gură, ca să pot merge pe sub apă. Voiam să trec cu pași grăbiți, dar fără a fugi, ca să nu asud, căci mă temeam că apa poate să fie rece. Când mai aveam vreo două sute de metri până la graniță, a început o ploaie năprasnică, cu grindină și descărcări electrice neîntrerupte. Ploaia, bătută de vânt și însoțită de grindină, venea de sus deasă ca prin pâlnie. Atunci am început să fug din răspuțeri, fiindcă ploaia era rece. Când am ajuns la gardul de sârmă ghimpată și am găsit locul pe unde treceau grănicerii la postul lor secret, am căzut într-un șanț adânc până la brâu, despre care nu știam că există, la doi metri după trecătoare. La lumina fulgerelor m-am lămurit unde mă aflu, și am reușit să ies din acel șanț repede, cu toate că am alunecat de câteva ori de ajungeam în fundul șanțului. Iar de la șanț până la apa Prutului erau câteva zeci de metri.

Ajuns în apă, voiam să mă scufund, dar mare mi-a fost mirarea, că apa îmi era până la genunchi, și abia la mijlocul Prutului, nu mai lat de vreo zece metri, apa îmi ajunsese până la brâu. Când am ajuns pe malul drept a încetat și ploaia, iar tunetele au amuțit. Pe partea dreaptă a Prutului România nu avea graniță. Am suit dealul pe un drumeag ce șerpuia spre satul Sântă-Măria, un sat frumos, situat între două dealuri, pe o vale pitorească. Până în ziuă am ajuns în satul Andrieșeni și, înainte de a intra în sat, am tăiat cu briceagul cusătura foii de cort în care era împachetată valiza, am deschis-o și am îmbrăcat o cămașă curată și o pereche de pantaloni. Cele de pe mine, deși se uscaseră, erau murdare de lut din cauza căderii în șanțul de la graniță. Mi-am curățit bine pantofii din picioare, iar hainele murdare și foaia de cort le-am așezat în valiză, apoi am intrat în sat. În Andrieșeni nu a ajuns acel șuvoi de ploaie torențială, și pământul era uscat, dar roada în câmp era frumoasă, căci au fost câteva ploi în cursul verii, și au ferit satul de secetă. În sat am întrebat de Ghiță Blănaru, un cunoscut de-a lui Toader Curcudel, cu care

stătuse împreună doi ani în gulagul bolșevic, ca prizonier de război, fiind eliberați odată. Ajuns în curtea lui, soarele răsărise și era de o prăjină la orizont. Gazda ieșise la poartă și s-a uitat la mine lung, măsurându-mă din cap până la picioare. M-a întrebat:

“Cine sunteți, domnule, de bateți în poartă așa de dimineață?”

“Scuzați, om bun, în caut pe Ghiță Blănaru”, îi răspund eu.

“Eu sunt Ghiță Blănaru, domnule, ce vreți de la mine?”

“Încă o dată scuzați, domnule Blănaru. Vă rog să mă primiți în gazdă, măcar pe o zi sau două”.

El s-a uitat la mine curios, și mi-a răspuns:

“Domnule, nu vă cunosc și nu știu cine sunteți.”

“Aveți dreptate, domnule Blănaru, în schimb îl cunoașteți bine pe Toader Curcudel, care vă roagă să mă găzduiți pe vreo două zile.”

“Toader Curcudel! El v-a trimis la mine?”

“Da, domnule Blănaru.”

“Atunci, haideți în casă”, mi-a spus, mirat.

În casă nu era nimeni. Cei trei copii, doi băieți și o fată, erau în câmp, iar soția trebăluia prin curte. După ce i-am povestit totul, am adăugat:

“Domnule Blănaru, badea Toader mi-a vorbit multe despre dumneata, și mi-a spus să am încredere, că mă veți ajuta să ajung la Râmnicu-Vâlcea, la unchiul meu. Dar nu am nici un document la mine, și nici bani. În schimb, am o pereche de cizme foarte bune.”

“Măi băiete, eu te credeam mai în etate, dat tu ești de o seamă cu băiatul meu cel mai mare. Grele zile am ajuns cu toții, dar, cum se vede treaba, la voi în Basarabia e îngrozitor. Ai tu nădejde, băiete, că îți vei găsi unchiul, și apoi că vei putea trece granița rusească, împreună cu mama și cu surorile tale?”

“Bade Ghiță, oare nu-i totuna dacă ne prind trecând cortina lor de

fier, și vom fi judecați pe zece ani, sau ne duc în Siberia, ca dușmani ai poporului, judecați tot pe zece ani?”

“Da, băiete, ai toată dreptatea. Am fost în lagărele bolșevice și le cunosc sălbăticia acoperită cu laude mincinoase. Eu te pot ajuta. Principalul este să te vezi cu buletinul de înscriere la biroul populației, ca să poți călători cu trenul. Întâi să-ți văd cizmele, poate putem face ceva.”

Și, când a văzut cizmele, el a exclamat mirat:

“Măi băiatule, așa cizme poartă numai ofițerii ruși!”

“Întocmai, bade Ghiță, de la ei le-am și cumpărat, dar nu pe bani, ci pe vin.”

“Te cred, că rușii sunt cei mai bețivi oameni din lume. Știi tu cât costă cizmele astea?”

“Știu că, pe timpul războiului, o pereche de cizme bune costau până la douăzeci de mii de lei.”

“Acum, băiete, banii noștri au rămas de nimic, o singură pâine este cinci sute de lei, așa că aceste cizme costă cel puțin opt sute de mii de lei. Nici nu știu ce să fac când le va vedea Vasilică al meu, că sunt pe măsura picioarelor lui.”

“Bade Ghiță, eu vi le las cu jumătate de preț, dacă mă ajutați să-mi capăt un document oarecare, ca să mă pot duce cu trenul până în Oltenia, la Râmnicu-Vâlcea.”

“Bine, îți dau cinci sute de mii de lei pe ele. Am în casă numai trei sute de mii de lei. Măine dimineață pleci cu Vasilică la Cuza-Vodă, un sat mare și frumos, pe malul Siretului. Acolo trăiește Ion Blănaru, frate cu tatăl meu. Băiatul lui, Petrică, e primar, iar ginerele lui, Costică Ursachi, e șeful postului de jandarmi, și eu am să-l rog, prin băiatul meu Vasilică, să-ți facă rost de un buletin, pentru cele două sute de mii de lei care nu-mi ajung.”

A doua zi, cu mult înainte de zori, am plecat pe jos din sat,

împreună cu Vasilică, băiat înalt și puternic, îmbrăcat, ca fiecare țaran, în cămașă albă și pantaloni din pânză de casă, țesută din in în patru ițe, și vopsiți în negru. Am poposit în Târgu Frumos, distrus complet de pe urma războiului, am intrat într-o cârciumă, unde am luat câte o bere și o ciulama de pasăre și am plecat mai departe. Am mas peste noapte la un mic han, în satul Belcești. A doua zi, pe la prânz, am intrat în curtea lui moș Ion Blănaru, om bătrân, cu barba și pletele albe, dar încă voinic și în putere. Era meșter de pietre de moară și pregătea, în mijlocul ogrăzii, niște blocuri de cremene albe. Le cioplea în clinuri, ca să formeze o piatră mijlocie de moară, pe când vreo trei alte pietre erau gata, și stăteau rezemate sub un șopron, una mare și două mai mici. S-a sculat repede și și-a îmbrățișat nepotul, iar pe mine m-a măsurat din cap până în picioare. După o scurtă discuție cu Vasilică, mă chemă și pe mine în casă și, după ce i-am răspuns la întrebări, apoi i-am povestit tot calvarul meu, el mi-a vorbit:

“Sărmanii basarabeni, că grele suferințe le-au adus rușii! Iar acum Stalin cu bolșevicii lui îi vor duce în Siberia și prin închisori, pe toți. Dar fii pe pace, băiatule, vei avea buletinul.”

“Și cum, finule, îți plac cizmele?” a întrebat bătrânul pe Vasilică, finul său.

“Nașule, astfel de cizme numai ofițerii superiori poartă.”

“Și zici că tată-tău numai trei sute de mii a avut în casă, iar cu două sute de mii să-l împrumut?”

“Nașule, cum va vinde tata porcii puși la îngrășat, eu în persoană îți aduc toți banii.”

“Bine, finule, spune-i lui tată-tău că acești bani sunt partea mea pentru cizmele tale, așa că poate să fie liniștit. Numai să nu știe bade-tău Petrică, că nici el n-are cizme bune, și nici nu știu ce va face la iarnă, că doar e primarul satului, și nu are decât cizmele vechi, peticite prin părți.

Dar și ține, finule, văd că îți trebuie, că de-acum ești flăcău, iar fetele prind a-ți face din ochi, mai ales Săftica lui Costache Ciubotaru” - Vasilică a lăsat capul în jos, rușinat, și nu a spus nimica.

“Moș Ioane, eu mai am o pereche de cizme, e cu un număr mai mare decât a lui Vasilică, dar tot noi și același model.”

“Foarte bine, băiatule, scoate-le, să le văd!”- și, când deschid valiza, moș Ion vede două perechi în loc de una.

“Băiete, tu ai două perechi?”

“O pereche o țin pentru mine, moș Ioane”, i-am răspuns eu.

“Așa și trebuie. Și ce număr au, știi?”

“Eu port numărul 42, și celelalte sunt 43.”

“Foarte bine, tocmai pe măsura fiului meu, și, fără nici o vorbă, o să primești opt sute de mii pe ele. Așa că mâine mergi cu mine la fotograful din sat, pentru buletinul de identitate. Iar peste o săptămână te va duce Petrică la Pașcani, și te va trimite la Pitești, la cumnatul ginerelui meu Sandu Filipoiu, tot șef de post, ca și ginerele meu. Iar de la Pitești ajungi mai ușor la Râmnicu-Vâlcea. Și află, băiete, de cozile de topor, care au dat pe mâna emisarilor ruși foarte mulți refugiați basarabeni. În caz că nu-ți găsești rudele, întoarce-te la noi, că nu vei regreta. Nu te sfătuiesc să te întorci în Basarabia, căci vei fi prins la graniță, și te vei prăpădi, căci bolșevicii sunt mai răi decât fiarele. Iar mamei și surorilor tale nu le vor face nimica, căci sunt niște țărance neștiutoare de carte, iar de foame nu vor muri, căci nu peste tot locul a fost secetă așa de mare, și dacă spui că le-au rămas boii, or să vândă boii și vor cumpăra de mâncare.”

Seara, fiind sâmbătă și mare sărbătoare de Sfântu Ilie, s-a umplut casa lui moș Ion. Mai înainte veniseră soția și fata lui, și l-au boscorodit că a cioplit la cremenele lui și în zi de mare sărbătoare, iar bietul bătrân, ca să scape, le-a șoptit că are în casă pe cineva foarte important. Atunci

mătușa Mariuca a amuțit, și s-a uitat la el dojenitor. A intrat după fiică-sa în casă, fără să ne așteptăm, căci eram interesat de povestirea lui Vasilică despre cele două verișoare ale lui - Raluca și Violeta, fiica șefului de post, cam fudulă, lui nu-i dă nici o atenție. Pe când Raluca, fiica lui Petrică, vară cu el, e mult mai frumoasă, o fată în toate bună - “Și cred că nașul de asta te îndeamnă să te întorci la el, căci ea este moștenitoarea lui; nea Petrică mai are încă două fete, mai mici. Iar Violeta lui nea Costică, șeful de post, e una la părinți, și-i prea alintată, căci nu lucrează nimica, are servitoare în casă”.

Dar nu terminase Vasilică vorba bine, că ne-am pomenit cu cele două femei în casă:

“Vasilică, finule, cum de ți-a dat în gând să ne vizitezi?”

“Nășico, am venit cu băiatul ăsta, care are nevoie de ajutor de la nașul.”

“Da' de unde-i el, finule?”

“E din Basarabia, Măriuco!” i-a răspuns moș Ion, intrând în urma lor. “Întorceți-vă înapoi, și chemați pe toți ai noștri la cină. Lui Petrică să-i spui că am pentru el o surpriză, să vie și Raluca cu Violeta, să le fac cunoscut un băiat care a trecut granița de la Prut, a rușilor.”

“Vasilică, finule, du-te tu în locul meu, că eu trebuie să gătesc cina!”

“Bine, nășico, eu mă duc la nea Petrică, iar mătușa îi aduce pe ai ei”, a răspuns Vasilică, ieșind împreună cu mama Violetei.

La cină am fost nevoit să spun a treia oară întreg calvarul meu, apoi am ajuns în casă. Toți au ascultat cu mirare, iar fetele au uitat și de mâncare. După cină, moș Ion i-a dat cizmele băiatului său, zicând:

“Iată, fiule, și surpriza. Să-mi spui drept cât ar costa la piață.”

La vederea cizmelor, fiul și ginerele lui moș Ion, care stăteau lângă mine, au sărit în picioare, mirați.

“Așa cizme am văzut numai la ofițerii mari ai rușilor”, a spus Costică, ginerele lui moș Ion. “La piață nu le iei nici cu un milion de lei!”

“Cam așa, măi Costică, dar Petrică îi va plăti băiatului opt sute de mii, iar pe deasupra voi amândoi îi veți face buletinul de identitate. Mâine îl duc la fotograf, să se fotografieze pentru buletin.”

“S-a făcut, tăticule. Când aduceți trei fotografii, buletinul e gata”, a spus Petrică, băiatul lui moș Ion.

“Iar eu voi pune viza, după ce dai un adălmaș frumos pentru cizme”, a spus Costică, ginerele.

“Măi cumnate, adălmaș va fi chiar mâine, căci așa cizme la noi n-am văzut”.

Și așa s-a sfârșit cina, iar fetele mi-au spus, la plecare:

“Mihai, noi mâine te însoțim la fotograf”, și au plecat vesele.

După ce au plecat toate rudele lui moș Ion, mătușa Măriuca mi-a așternut într-o cameră aparte, dar gânduri triste mi-au înlocuit somnul. Nu-mi ieșea din minte Raluca, nepoțica lui moș Ion. După cum îmi spusese Vasilică, era frumoasă și în toate bună, și avea 18 ani, și-mi era dragă de-o pierdeam din ochi. Nici Violeta nu era urâtă, dar nu era așa trasă prin inel, ca Raluca. Era cam plină, ca și Zina lui Toader Curcudel, și semăna cu mamă-sa, care era prea grasă după anii ei, și încă tânără. Și, în loc să mă bucur că Raluca m-a apreciat de la prima vedere, și nu-și lua ochii de la mine, eu mă scârbeam cu atât mai mult, pentru că simțeam că mă iubește, cum și eu o iubesc pe dânsa, dar totul va fi în zadar, căci nu eram sigur pe ziua de mâine. Acum era a patra noapte de când mama nu știa nimica de mine, de când plecasem, miercuri seara, o dată cu furtuna și cu șuvoiul de ploaie torențială, cu grindină. Surioara Liuba știa că am de gând să plec, dar nu știa unde și când. Să fi fost surorile măritate, căci sunt mai mari decât mine, acum aș fi fost fericit. N-aș mai fi avut nevoie de unchiul Jenea, a cărui fată nu mă place, m-aș fi căsătorit cu Raluca, și

aș fi uitat de toate.

A doua zi era duminică, 21 iulie, și prima a venit Raluca. Eu tocmai îmi scoteam costumul din valiză, ea s-a apropiat de mine și mi-a spus:

“Mihai, costumul tău e șifonat și trebuie călcat.” Mi-a scos ea singură cele două cămăși din valiză, s-a uitat la ele - “și cămășile am să ți le calc. Cizmele astea, cred că-s pentru tine.”

“Încă nu știu, Raluca. Dacă îmi ajung banii pe care îi voi primi de la tatăl tău, și cei pe care-i am la mine, ca să-mi aduc mama și surorile aici în România, și să mă duc la unchiul meu, la Râmnicu-Vâlcea, atunci le păstrez pentru mine, iar dacă nu-mi vor ajunge, voi fi nevoit să le vând.”

“Să nu le vinzi, Mihai! Dacă nu-ți vor ajunge, te vor împrumuta tăticul și bunicul meu, căci cred că, după ce le duci pe mama și pe surori la unchiul tău, te vei întoarce la noi, și să știi că eu te aștept.”

La aceste cuvinte m-am uitat cu mirare în ochii ei negri și frumoși, ea și-a dat seama de cuvintele ei și, rușinoasă, a pus fruntea pe pieptul meu și mi-a spus încet:

“Mihai, eu m-am gândit toată noapte la tine, și nu mi-am dat seama că vorbesc ce-am gândit toată noaptea.”

Eu i-am luat capul ei frumos în mâini, apoi am strâns-o la piept, și am sărutat-o îndelung, și ea mi-a fost a doua fetiță pe care am sărutat-o, după Zina lui Toader Curcudel. Apoi ea s-a desprins din mâinile mele, zicând:

“Ajunge, Mihai, că mă tem să nu vină bunica. Și află că tu ești primul băiat care m-a sărutat, și pe care îl iubesc. Și dacă te întorci la mine află că eu sunt moștenitoarea bunicului, ne căsătorim și vom avea de toate. Iar acum îți iau costumul și cămășile și mă duc afară în bucătăria de vară, unde bunica face focul cu lemne, și sunt cărbuni pentru mașina de

călcăt."

"Cum, și eu rămân singur în casă?"

"Trebuie să sosească Violeta și nu vei fi singur. Ea la noi e cuconiță, căci are servitoare în casă și e logodită cu un ofițer, mare moșier din viță de boieri mari, din neamul Buzeștilor. E drept că e cu treizeci de ani mai mare decât dânsa, dar n-a fost însurat niciodată. Bunica se vede la bucătăria de vară, așa că poți să mă mai săruți o dată, și chiar mă duc. Dacă vine Violeta nu ne vom putea săruta."

S-a apropiat de mine și a ridicat mâinile ca s-o cuprind, ea m-a cuprins pe după cap și ne-am mai sărutat îndelung, apoi ea s-a desprins din brațele mele, zicând:

"Ajunge, Mihai, că ne-o găsi Violeta sărutându-ne."

Apoi a luat hainele mele, și pe mine de mână, și am ieșit amândoi din casă, am intrat în bucătăria de vară, unde Raluca pregăti masa pentru călcat. Apoi s-a aplecat, cu mașina de călcat într-o mână, iar cu cealaltă alegea jăratric din cuptor și-l punea în mașină. A apărut pe neobservate Violeta.

"Ce te-ai apucat să faci, fetico, în zi de duminică?"

"Doar n-o să mergem la fotograf, cu Mihai în haine șifonate; n-ar fi rușine, el, între două fete, cu costum șifonat."

"Vezi ce verișoară am, Mihăiță? Mare noroc pe acela care va lua-o de nevastă!"

Raluca se uita la noi, și închidea mașina de călcat. Și-a fript degetul și, enervată, a spus:

"Violeta, du-te cu Mihai în casă, căci eu, uitându-mă la voi, mai ard și costumul lui Mihai, nu numai degetele."

"Hai, Mihăiță, în casă, să poată Raluca lucra în voie."

"Raluca, dacă te doare tare, lasă-mă să-mi calc eu hainele, că nu mi-i prima dată", i-am spus, apropiindu-mă de ea.

“Ba nu, Mihai, nu mă doare. Fă-mi plăcerea și lasă-mă să-ți calc eu hainele. Tu du-te cu Violeta în casă, știe să spună verzi și uscate și n-are să-ți fie urât.”

“Noi putem face și altceva, cât ești tu ocupată”.

“Atunci să vă fie de bine”, a zis Raluca surâzând.

Ajunși în casă, Violeta se agăță de gâtul meu și începu să mă sărute tremurând. Eu am cuprins-o de mijloc, și m-am așezat cu ea în brațe într-un fotoliu, întrebând:

“Violeta, tu chiar vrei să faci cu mine dragoste?”

“Mihăiță, drept cine mă iei? Eu sunt fată cinstită, vergină. Dar, cu toate că sunt logodită, mai degrabă m-aș mărita cu tine decât cu logodnicul meu bătrân și urât, pe care nu-l pot suferi.”

“De ce te-ai logodit, dacă ți-e așa de urât?”

“Crezi că a fost voia mea? Părinții m-au logodit, că dânsul e mare moșier, și-i viță de mari boieri din neamul Buzeștilor, ofițer cu grad de colonel. E cu treizeci de ani mai mare decât mine, de-o seamă cu tatăl meu”, îmi povestea ea, printre lacrimi.

“Și cum, n-ai pe nimeni să țină la tine?”

“Mihăiță dragă, tu ești venit din Basarabia, și nu știi ce e pe la noi, nu știi că băieții și oamenii tineri lipsesc. I-a tocat războiul blestemat al lui Hitler și Stalin, de-au rămas satele și orașele pline cu văduve și cu fete nemăritate. Puținii care au rămas, ba încă și cei cu caș la gură, nu-i pot împărți între ele văduvele tinere și bogate. Și ce crezi, Mihăiță, că eu nu doresc dragoste, că doar am douăzeci de ani, și ai observat cât de tare tremuram sărutându-te. Dar părinții mi-au hotărât logodnicul - bătrân, dar n-a mai fost căsătorit, căci așa se însoară boierii cei mari. Și dorește ca mireasa lui să fie fată mare, nu-i trebuie nimica, numai să fie fată mare. Tata își zboară creierii, dacă îl fac de râs.”

“Și când îți va fi nunta?”

“Nu știu, Mihăiță. El vine foarte rar, anul acesta a fost la 10 Mai, și a stat sâmbătă și duminică. Duminică seara a voit să mă ia la dansul în pat, și să mă ia cu el la Deva, unde-i regimentul lui. Iar eu l-am respins, i-am zis <Nu, moș bătrâne. Sunt un copil înaintea dumatăle, dar eu nu am încredere în boierii cei mari. Eu rămân la părinții mei, și rămân fată mare până mă duci la biserică, cu cununie.> Mirat, a voit atunci să mă sărute, dar i-am zis: <Mâna ți-o pot oferi să o săruți, ca oricărui bărbat, iar sărutul meu ți-l voi da în biserică, o dată cu cununia.> El mi-a sărutat mâna, zâmbind, iar a doua zi, luni 13 mai, a plecat, și e bun plecat. Se vorbește că data de 13 e fără noroc, și să dea bunul Dumnezeu să nu am noroc ca el să se întoarcă, și să vină când l-oi chema eu.”

Și-a șters apoi lacrimile, și mi-a spus, zâmbind:

“Hai, sărută-mă, că vine Raluca, și nu ne vom mai putea săruta.”

Era s-o pățim destul de rău dacă nu era Violeta atentă, căci a intrat mătușa Măriuca, bunica ei, și ne-a chemat la masă. Când ne-am așezat, moș Ion numai ce venise din sat, de la fotograf, cu care s-a înțeles să-i fotografieze nepoatele, împreună cu un nepot venit de la Andrieșeni, apoi să-l fotografieze pe nepot, aparte, pentru buletinul de identitate. Urma să ne ducem până la amiază acasă la el. Lipsa de la masă Vasilică, și, la întrebarea mea, moș Ion m-a lămurit că a plecat de cu noapte acasă. După masa de dimineață, am îmbrăcat costumul, iar Raluca mi-a găsit o cravată frumoasă de-a lui moș Ion, apoi am fost nevoiți să mergem la Raluca acasă, să se îmbrace și ea - Violeta venise gata îmbrăcată. Tatăl Ralucăi nu era acasă, iar mama ei, doamna Ruxanda, ne-a primit bucuroasă, ne-a servit câte un pahar de vin, și a tăiat un harbuz mare și gustos.

Fotograful era un evreu simpatic și binevoitor, și ne-a aranjat pentru poză. Prima fotografie, în trei, eu în mijloc și fetele pe de lături, a doua, cu Raluca, eu am fost așezat pe un scaun, iar Raluca în picioare, în spatele meu, cu mâinile pe umerii mei, a treia fotografie, cu Violeta, la

fel. Iar a patra fotografie, pentru buletin, de unul singur. Ne-a spus că vor fi gata în patru zile, joi 25 iulie. Apoi ne-am întors înapoi la Raluca, să terminăm harbuzul pe care îl mâncasem numai pe jumătate. Dar am râs cu toții, când am găsit numai cojile, căci îl mâncaseră surorile mai mici ale Ralucăi; râzând, ea a scos din beci altul, și mai mare. Ne-a dus apoi în camera ei. Câtva timp, Violeta a mai comentat tot felul de întâmplări, în stilul ei comic. La urmă, ne zise:

“Știți ce, eu mai bine plec, căci unde-s doi al treilea încurcă. Dar întâi, Mihăiță, sărută-mă bine și apăsă, ca să mă duc cu inima împăcată.”

Și, zâmbind, m-a cuprins de după cap, și a început să mă sărute cum a dorit, apoi și-a lăsat mâinile în jos și a vorbit, cu jale în glas:

“Acum, dragii mei, săruturile sunt ale voastre”, și a ieșit repede din casă.

Câtva timp, Raluca se uită în tăcere la mine, cu ochii în lacrimi. Mie, după sărutul Violetei, îmi era oarecum să mă apropii de dânsa. Ea înțelese, se aruncă în brațele mele și-mi spuse:

“Am știut că și ea te iubește, și cred că și în casă la bunicul te-a sărutat, dar nu știu de ce a ieșit plânsă?”

“Raluca, ea mi-a spus că mă iubește platonice. E logodită cu un colonel bătrân, mare moșier, pe care nu-l poate suferi. M-a sărutat de mai multe ori printre lacrimi, și mi-a spus că nu îndrăznește la iubirea mea, căci știe că te iubesc pe tine.”

“Mihai, e adevărat? Mă iubești și n-ai să mă părăsești?!”

“E adevărat, Raluca, te iubesc, și află că tu-mi ești prima fată pe care o iubesc cu patimă. Până a nu te întâlni pe tine n-am avut nici o fată de care să-mi placă, să-mi fie dragă cât să o iubesc și să mă iubească. Nu zic, în sat la mine am o fată care mă iubește, dar eu n-o pot iubi, căci și ea este tot așa groasă și încălată, ca Violeta.”

“Mihai, dacă mă voi face și eu așa grasă, ca Violeta, n-ai să mă măi

iubești? Și n-am să-ți mai trebuiesc?”

“Raluca, tu ești harnică, muncitoare, și nu leneșă ca Violeta. Toată tinerețea ai să ai înfățișarea asta minunată. Tocmai la cincizeci de ani femeile harnice ca tine, și care nasc câțiva copii, prind a se îngrășa, ca și bunica ta. E normal așa, nu ai de ce te teme. Devenind soție, pe lângă iubire vine și deprinderea unul cu altul.”

“Mihai, eu mă tem de vorbele tale. Mi se pare că vorbești cu o străină, și nu cu aceea care te iubește.”

“Raluca, eu vorbesc ce s-ar întâmpla, și ca să te liniștesc. Te rog să mă aștepti, că eu mă întorc neapărat la tine. Tu îmi ești prima mea iubire, și vreau să-mi fii soție, pe toată viața - acum ești liniștită?”

“Sunt liniștită, Mihai, bucuroasă și tare liniștită.”

Iar, după sărutări neîntrerupte, văzând că ea tremură prea tare, am lăsat-o din brațe și i-am spus:

“Raluca, văd că tremuri prea tare, și nu vreau să-ți fac rău. Ar fi mai bine să plec acasă, la bunicul tău.”

“Nu te las să pleci singur, mergem împreună. Să-mi iau altă rochiță, că pe asta am șifonat-o prea tare.”

A doua zi, luni, și sărbătoare - Maria-Magdalena. amândoi bunicii Ralucăi s-au dus la biserică. Când a venit ea, eram numai eu acasă, în bucătăria de vară, și răsfoiam o carte a lui Rebreanu, “Pădurea spânzuraților”, pe care o citisem încă acasă fiind, cu câțiva ani în urmă, și acum o găsisem pe o poliță. Ea a venit zâmbind, mi-a căzut în brațe și, după un sărut, m-a întrebat:

“Bunicii sunt duși la biserică?”

“Da, Raluca, nu de mult au plecat.”

“Atunci hai în casă să ne sărutăm în voie” - și mă luă de mână, și a închis ușa după noi. Era îmbrăcată într-un capot subțire, înflorat, și încinsă cu un colan din același material. Eu aveam cămașa și pantalonii

pe care îi murdărisem de lut, în șanțul de la graniță, spălați acum de mătușa Măriuca. În casă, ea m-a cuprins pe după cap, lăsându-mă s-o cuprind de mijloc, și au început sărutările neîntrerupte. Era în capot cu nasturi de sus până jos și, știind că bunicii sunt duși la biserică, venise anume să facem dragoste. Dar eu, ce să fac? Niciodată nu mai sărutasem pe nimenea, afară de Zina, iar dragoste nu făcusem cu nimenea, nu știam ce înseamnă sex. Pe Zina o sărutam până când începea să tremure, apoi îmi spunea să o las în pace, că tremură. Dar cu Raluca, ce să fac? Ea voia dragoste, iar eu nu îndrăzneau, și nici nu știam cum s-o pun în pat. Auzeam de la băieți că e mai ușor la marginea patului, dar nu știam bine cum, și, cu toată frica, am hotărât să încerc, ca să nu rămân prost în fața ei. Și, așa cum tremura, am luat-o în brațe și am pus-o de-a curmezișul patului, cu picioarele lăsate în jos. Ea se uita la mine zâmbind, și m-a întrebat ce vreau să fac. Îi spun că vreau s-o deschei de capot, dacă îmi permite, iar ea îmi răspunde:

“Bine, Mihai, numai ridică-mă mai sus, că nu stau bine, picioarele-s prea jos.”

Și, după ce am ridicat-o, până când a ajuns cu capul în covorul de pe perete, am voit să-i dezleg colanul, dar de emoție și tremur n-am izbutit. Ea, zâmbind, îmi spune:

“Tremuri prea tare, lasă-mă pe mine”.

Și singură și-a dat capotul în lături, și eu am rămas nedumerit și tresărind de mirare, văzând-o toată goală. După ce și-a dat picioarele în lături, m-a întrebat:

“Iar acum, ce vrei să faci mai departe?”

“Cred că trebuie să mă dezbrac și eu.”

“Tocmai asta și doresc, și haide, nu te sfii. Tu mă vezi pe mine complet goală, așa vreau, vreau să te văd și pe tine complet gol, și nu trebuie să ne rușinăm unul de altul, pentru că vreau să fii al meu chiar

astăzi. Stai așa, să mă uit și eu bine la tine - îmi plăci, ești solid, așa cum doream să-mi fie bărbatul. Ție cum îți pare trupul meu?”

“Raluca, până acum eu n-am mai văzut trupul unei fete, dar al tăi îmi pare că-i cel mai frumos. Sâniii tăi sunt minunați, până și sexul tău e minunat.”

“Și eu mă uit la sexul tău, îmi place, de-acum văd ce am să primesc în sexul meu, dacă voi avea norocul să fii al meu. Acum lipește-te de mine, și să ne săturăm, eu de pieptul tăi, și tu de sâniii mei” - și m-a apucat de mâini, și m-a tras deasupra ei. După ce i-am sărutat sâniii, fața, și peste tot, i-am apucat picioarele, și am voit s-o trag la margine. Ea și-a ferit picioarele și întrebat:

“Mihai, ce ai de gând să faci?”

“Raluca, lasă-mă, că nu mai pot rezista, simt ca o durere. Dar dragoste eu n-am făcut niciodată, cu nimenea.”

“Mihai, tu crezi că eu sunt de fier, nu vezi cum tremur?”

“Atunci lasă-mă să te apropii de margine.”

“Te las, Mihai, că te iubesc, și te voi iubi până la moarte. Mă dau cu trup și suflet ție, dar întâi dă-mi cuvântul că, după ce terminăm, ne îmbrăcăm frumos și ne ducem la biserică, să ne dea buneii binecuvântarea, să ne cununăm. Căci îți dau trupul și îmi devii bărbat, și nu mă mai despart de tine niciodată. Voi merge cu tine la Pitești și la Râmnicu-Vâlcea, merg și în Basarabia, după mama și surorile tale. Iar de ne-ar prinde rușii, să ne împuște pe amândoi.”

“Raluca, îți dai seama ce-mi ceri?”

“Îmi dau seama, Mihai. Îmi dau seama, iubitul meu, scumpul și dragul meu. Iată, îmi pun picioarele în mâinile tale, numai trage-mă cu capot cu tot, că sunt vergină, și mă tem să nu murdăresc patul de sânge. Hai, hotărăște-te odată, nu-mi mai ține atât picioarele în mâinile tale. Cred că m-ai văzut îndeajuns, și sâniii pe care i-ai sărutat, și mijlocelul, și

sexul, care îți aparține de-acum numai ție. Hai odată, că te aștept, mai mult nu mai pot. Numai să nu îndrăznești să mă minți, să mă nenorocești trăind cu mine câteva nopți, apoi să te duci pentru totdeauna.”

Cu tot trupul ei ademenitor, și cu tot îndemnul, eu n-am cutezat la așa jertfă. I-am pus picioarele jos, m-am lipit de ea, i-am sărutat sânii de mai multe ori, și gurița. Am luat-o în brațe din pat, m-am așezat cu ea în fotoliu. Ea s-a lipit de mine, și eu de dânsa. Țineam în brațe trupul ei gol, și m-a podidit plânsul, căci îmi spunea inima că nu voi avea norocul să fie a mea această fată minunată, cu toate că ea, sârmana, ar fi făcut și imposibilul ca să mă aibă lângă dânsa. Când a simțit lacrimile mele curgând pe pieptul și pe sânul ei gol, a început să plângă și ea, și m-a sărutat îndelung. Mi-a vorbit printre lacrimi, lipindu-și sânii de pieptul meu:

“Mihai, bunul meu iubit, cuminte și cinstit, știi de ce plângi. N-ar fi trebuit să te pun la încercarea asta grea. Împreună cu Violeta am pus-o la cale, aseară, dar știi de-acuma că ești prea cinstit, și prea mult mă iubești, nu mă poți minți. Îmi dau seama că nu te poți cununa astăzi cu mine, că te temi și ți-e milă de mine. Nu știi ce se va întâmpla mai departe cu tine, și nu dorești ca eu să rămân văduvă, poate și gravidă.”

“Adevărat, Raluca. Nu te întrista că azi nu ne-am iubit, și nici nu ne-am cununat, dar ai încredere în mine. Va da Domnul, poate se va termina acest chin blestemat, și vom fi nedespărțiți toată viața. Acum ridică-te în picioare, să-ți mai văd o dată trupul tău minunat, și apoi ne îmbrăcăm.”

“Atunci ne ridicăm amândoi, căci îmi pare că pârpâra ne-a trecut, că nu mai tremurăm.”

Iar până în seară săruturile și îmbrățișările au fost ale noastre, dar eram liniștiți, nu mai tremuram. A doua zi, marți, Raluca a venit tocmai pe seară, dar acasă nu s-a mai dus, căci a stat să-I ajute bunicii ei la

copturi și mâncăruri, pentru joi, de Sântă-Mărie, căci era ziua ei de naștere și împlinea șaptezeci de ani. Mi-a adus cartea lui Rebreanu “Ion”, pe care n-o citisem, și adesea venea la mine în casă pentru un sărut-două, și repede ieșea la treabă, că și mama ei Lenuța era la treabă, precum și Ruxanda, mama Violetei. Seara ea mi-a șoptit că vine să doarmă cu mine într-un pat, are încredere în mine că nu voi îndrăzni la dânsa. Iar seara, când a venit, eu am adormit tot așteptând-o. Când m-a trezit, cu un sărut, era în cămașă de noapte, și când a intrat sub cearceaf m-a prevenit că mă lasă să-i țin sânii în mână și s-o cuprind de mijloc, dar să nu îndrăznesc să-i ating sexul, că nu va putea rezista și va intra în păcat. Am asigurat-o că împotriva voinței ei nu voi merge niciodată în viață, apoi, după mai multe sărutări, i-am propus să se întoarne cu spina la pieptul meu, am strâns-o la piept și i-am luat sânii în mână. A spus că se simte foarte bine și, fiind trudită, a și adormit. Ne-am trezit târziu, dormisem neîntorși, și am avut noroc că n-a intrat nimenea la noi, și nu s-a știut că am dormit împreună. S-a îmbrăcat repede și mi-a spus fericită, după câteva sărutări, că n-a dormit niciodată așa de bine, simțindu-se cuprinsă, și cu sânii în mâinile mele.

Petrecerea mătușii Măriuca s-a terminat o dată cu seara. După ce am luat masa și un pahar de vin, eu am felicitat-o, I-am sărutat mâna și m-am retras. Fetele asta și așteptau, că m-au ajuns din urmă, au venit după mine în odaie. Violeta m-a și cuprins de după cap și m-a sărutat îndelung, fără să mă aștept, pe când Raluca se uita la noi zâmbind. Iar Violeta, după sărut, mă luă de mână și mă duse lângă Raluca.

“Iată, Raluca, ți-l dau, că e al tău. Dar să știi că, pe viitor, dacă se va întâmpla să mă mărit cu boșorogul meu, să nu te superi dacă ți-l iau câteodată în pat, pentru că știi că și eu îl iubesc. Iar acum să văd cum vă sărutați, hai, nu vă jenați!”

“Violeta, eu n-am secrete față de tine, și n-am de ce să mă jenez.”

Și Raluca m-a cuprins și ea, la rândul ei, și a început să mă sărute peste tot, și gura, și obrazul, și ochii, iar Violeta se uita la noi. Și când Raluca a încetat, Violeta s-a apropiat de mine, zicând:

“Raluca, crezi că eu nu pot săruta așa?”

Iar eu, ca o coșcogeamite păpușă, stăteam năuc între două fete care se întreceau de-a sărutatul. Văzând că nu mai încetează, le-am zis:

“Fetelor, dar încetați odată, că m-ați zăpăcit” - și am tras-o după mine pe Raluca, care mă ținea de mână, și m-am așezat pe fotoliu, uitându-mă la ele cum zâmbeau.

“Fetelor, pentru noi n-ar fi rău să avem legea musulmană, ca bărbatului să i se permită până la șapte soții!”

Iar Violeta a început să râdă în hohote, s-a așezat pe speteaza din stânga a fotoliului, pe când pe cea din dreapta stătea Raluca.

“Mihăiță, tu n-ai fost în stare să faci dragoste cu Raluca ta, oferindu-se ție complet goală și îndemnându-te, și încă te gândești la șapte soții!”

Văzând că ea știe totul, am zis:

“Violeta, eu până la voi n-am cunoscut sărutul, precum nu cunosc nici sexul. N-am iubit pe nimenea până la Raluca, care e mai scumpă decât viața mea. Cum crezi tu că aș fi putut îndrăzni la dânsa, împotriva voinței ei, știind că nu mă pot cununa cu ea acum,. Nu știi mâine ce se va întâmpla cu mine, fiindcă sunt încă la margine de prăpastie. Cum crezi tu că aș fi în stare să-mi nenorocesc fata? Sunt în stare să-mi dau și viața pentru ea. În caz că mă prind rușii la graniță, ce se face ea, nici fată, și nici soție! Iar dacă mă ajută Dumnezeu să scap de capcanele bolșevice, mă voi cununa cu ea, și fericirea va fi a noastră. Iar dacă vom cădea în capcanele bolșevice, voi muri împreună cu mama mea și cu surorile mele în lagărele morții, în Siberia, unde au murit fratele, tatăl și unchiul meu. Iar scumpa mea Raluca, fiind vergină, după cum e frumoasă, harnică, și

în toate bună, Dumnezeu se va îndura de dânsa și-I va găsi drumul pe care îl merită.”

Raluca mi-a căzut în brațe, și-a rezemat capul de pieptul meu, plângând înădușit. Iar Violeta a spus printre lacrimi:

“De ce nu mi-a dat bunul Dumnezeu și mie un logodnic ca tine, scumpul meu Mihăiță!”

Când petrecerea mătușii Măriuca s-a terminat, Raluca a spus Violetei:

“Eu rămân la bunici, de-acuma sunt cam amețiți și se vor culca, și am de strâns mesele și de dereticat peste tot, împreună cu Mihai, iar după ce terminăm dormim iarăși împreună.”

“Cum, vrei să dormi iar cu dânsul în pat, și să n-ai nimica?”

“Vreau să dorm fericită ca astă-noapte, simțindu-mă la pieptul lui, cu sânii în mâinile lui. Am dormit toată noaptea neîntoarsă la pieptul lui.”

“Și chiar poți să rabzi să dormi așa, să n-ai nimica cu dânsul?”

“Întâi ne vine greu la amândoi, dar pe urmă trece, ne liniștim și dormim amândoi liniștiți toată noaptea.”

“Eu una n-aș rezista, să dorm cu iubitul meu și să nu-mi stingă focul din mine. Aș înnebuni, și așa mă trezesc noaptea tremurând și cu o poftă nebună, dar să dorm cum dormiți voi nu mă încumet, că aș sări pe el și, până nu mă potolește, nu-l las în pace. Vă spun drept, îmi pare rău că în mai, când a venit boșorogul meu, l-am refuzat și n-am plecat cu el la Deva. M-aș fi cununat, aș fi ajuns doamna Buzescu, stăpâna unei mari moșii de pe valea Teleajenului, dar așa stau acasă și sufăr, și în fiecare dimineață sunt nevoită să-mi schimb chiloții uzi de pe mine.”

“Violeta, uită-te la Raluca, e zveltă, nu are nici un pic de grăsime în plus, iar tu pentru douăzeci de ani ești prea grasă. De aceea te chinuie pofta, și poți să te îmbolnăvești rău. Dacă ți-e dat să-ți fie ursit moșierul bătrân, și n-ai la cine altcineva spera, nu mai sta pe gânduri, trimite-i o

telegramă să vină să te ia, că altfel te măriți cu altul. Cunună-te, ai să ajungi o cucoană mare, ai să ai grijă să rămâi la moșie și acolo îți iei ibovnic. Ai să slăbești, scapi de grăsimea de pe tine, boșorogul tău va muri și rămâi cu ibovnicul, cu care te măriți. Așa se face în societatea înaltă, așa vei face și tu.”

“Mihăiță, de ce nu te-am întâlnit mai demult, că astăzi aș fi fost doamna Buzescu, stăpâna acelei moșii de pe Teleajen, boșorogul ar fi stat mult și bine la regimentul lui de la Deva, și n-aș fi avut coșmaruri noapte, iar dimineața să mă trezesc udă.”

A ieșit din casă plângând. Eu cu Raluca am strâns mesele și am pus totul la loc, iar peste noapte am dormit liniștiți și îmbrățișați, fără să mai tremurăm. A doua zi, vineri 26 iulie, nea Petrică, primarul, mi-a înmânat buletinul de identitate, m-a sărutat pe frunte și mi-a zis:

“Băiete, încercă să vii cât mai degrabă, să n-o lași pe Raluca să sufere, căci știm totul, Raluca nu are secrete față de noi.”

La prânz au venit cu toții, părinții Ralucăi și ai Violetei, aceștia cu trăsură cu doi cai și un jandarm cu grad de caporal, ca vizitiu. După masă mi-am luat la revedere de la toți, promițându-le că mă voi întoarce, apoi m-am suit în trăsură, pe care o aduseseră pentru mine, au urcat și Raluca și Violeta și au mers cu mine până la Pașcani, să prindem acceleratul de noapte Suceava - București, ca sosea la Pașcani la șapte și un sfert seara. În gară am stat cu fetele, iar caporalul s-a dus să-mi ia bilet până la Pitești, pentru că militarilor li se dădeau bilete fără rând. Când s-a întors, s-a apropiat de Raluca, fiindcă plângea și eu n-o puteam liniști.

“Domnișoară Raluca, astăzi nu mai e război, și n-ar trebui să plângeți. Logodnicul dumitale se duce la Pitești cu treburi personale, și nu la război. Se întoarce repede și, ține minte, fetițo, o scurtă despărțire dublează iubirea.” Apoi mi-a dat biletul.

“Domnule Mihai, aveți loc la vagonul doi, cupeul șapte, veți putea

dormi toată noaptea.”

Soarele era sus când s-a oprit acceleratul, numai trei minute. Am urcat în tren, lăsându-le pe amândouă fetele plângând, am găsit repede cupeul și m-am repezit la fereastră, care era deschisă, și am strigat:

“Raluca, nu mai plânge, ai încredere în mine, că am să mă întorn cât de curând.”

Apoi trenul a pornit și n-am știut că o văd pentru ultima oară. M-am lungit pe banca cupeului trist și îngândurat, căci nu știam ce mă așteaptă în viitor. Am dormit toată noaptea, nici nu știu prin ce orașe am trecut. Dimineața am primit o cană de ceai, în valiză aveam un pui fiert și pâine, pregătite de mătușa Măriuca, și aceea mi-a fost mâncarea pe toată ziua. În București am ajuns pe la trei noaptea, am coborât și m-am dus la casa de tranzit, să-mi pună viza și să-mi dea un tichet pentru acceleratul de Pitești, care trebuia să plece la ora cinci și jumătate.

Mai aveam de stat două ceasuri și ceva. Îmi era groază să plec undeva, căci peste tot mișunau soldați și ofițeri ai armatei rusești. Peste tot erau lipite pancarte cu lozinci “Sus partidul Petru Groza”, “Jos Maniu și Brătianu”. În Pașcani, fiind cu fetele, nu am dat nici o atenție acestor pancarte, dar în București, văzând atâția ruși, și lozincile lipite pe garduri, ziduri, porți și stâlpi de telegraf, am fost curios să știu cine este acest Petru Groza care e ridicat în slăvi. M-am apropiat de un chioșc și am văzut portretul lui Stalin, pe un ziar cu titlul “România liberă”, iar pe altul, cu titlul “Adevărul”, citesc cu litere mari “Maniu și Brătianu împotriva comunistului Groza.” Le-am cumpărat pe amândouă și am citit până la plecarea trenului, precum și în tren. Am înțeles că se duce o luptă electorală foarte încinsă între marile partide istorice și partidul hoților și derbedeilor comuniști, ieșiți de prin închisori, în frunte cu doctorul Petru Groza și agenta comunistă Ana Pauker. Erau susținuți de Vâșinski, reprezentantul cu puteri nelimitate al Moscovei, conducătorul din umbră

al țării. Situația o vedeam clară, destul de sumbră pentru România, dacă pun mâna pe putere bandele comuniste. Am ajuns la Pitești duminică 28 iulie, dimineața. Erau și aici destul de multe lozinci, în schimb nu era nici un soldat rus. Pe peron stăteau doi jandarmi. M-am apropiat de ei și am întrebat:

“Domnule sergent, unde îl pot găsi pe domnul Filipoiu, șeful jandarmeriei Pitești?”

“De unde ai venit, tinere?”

“Sunt din satul Cuza-Vodă, de pe Siret.”

“Și rudă cu doamna Filipoiu?”

“Întocmai, domnule sergent.”

“Mergeți cu noi, că am terminat tura de noapte.”

Jandarmii au oprit un birjar care ne-au dus la porțile unui castel în stil gotic, la marginea orașului. Sergentul a sărit din trăsură și a spus:

“Neică, mai stai nițel. Azi e duminică, cred că domnul șef e în așternut. Trebuie să dau raportul de noapte și să-l prezint pe băiatul ăsta, rudă cu doamna, și ne întoarcem în oraș.”

Jandarmii s-au întors cu un om înalt, cu corp athletic, păr cărunt și fața bărbierită, îmbrăcat cu cămașă albă și pantaloni de casă. Stăteam lângă poartă, cu al doilea jandarm.

“Mi se pare că dumneata, tinere, ești Mihai, și vii de la cumnatul Costică? Măi băiete, de ieri te așteptăm.”

După ce jandarmii au plecat, domnul Filipoiu m-a luat de braț și am intrat într-un hol larg, cu o masă masivă în mijloc și cu câteva scaune cu spătar, destul de vechi. Se vedeau, de o parte și de alta, treptele unor scări care duceau la etaj.

“Costică mi-a spus la telefon că ai să ne povestești ceva.”

“Domnule Filipoiu, nea Costică m-a trimis la dumneavoastră și la domnița Safta, sora sumnealui, ca să mă ajutați cu ce puteți, iar ceea ce veți afla de la mine să nu spuneți la nimeni.”

“Hai cu mine în sufragerie”

Am urcat la etajul, în dreapta, și am ajuns într-o cameră tot cu masă masivă în centru, două canapele, scaune înalte cu spătare în jurul mesei.

“Stai în fotoliu. Le chem pe nevasta și pe sora mea, care te așteaptă încă.”

A mers până undeva aproape, apoi s-a întors și m-a lămurit că, fiind duminică, servitorii sunt liberi, mai este numai bucătăreasa, pe care se duce s-o cheme, ca să

aducă micul dejun:

“Până mă întorc, au să vină la tine Săftica și Clara, sora mea”.

A venit întâi Săftica, femeie între două vârste, cam plinuță, dar nu grasă, s-a uitat la mine și mi-a zis:

“Ești tânăr, mai tânăr de cum ne așteptam. Cred că n-ai nici douăzeci și cinci de ani.”

“Abia nouăsprezece, domniță.”

“Ești mic față de copiii mei. Mitrică are treizeci și doi, iar Margareta treizeci. Amândoi sunt la București, au familiile lor.”

A apărut înaintea mea, fără să-mi dau seama cum, o femeie. Am tresărit și am sărit drept în picioare, căci semăna atât de bine cu sora mea Liuba că era să mă arunc în brațele ei, dacă nu mă oprea glasul, care nu era al Liubei:

“Ce-I cu tine, domnule, de ce ai tresărit și te-ai ridicat în picioare?”

M-am uitat lung la ea, avea aceeași înfățișare, aceiași ochi, gură, față, plete cu bucle. Trebuia să fie domnița Clara. Stătea nedumerită, uitându-se cum o cercetez cu de-amănuntul. I-am sărutat mâna:

“Scuzați, domniță, vă lămuresc imediat!”

Am scos carnetul meu cu cântece și însemnări, unde țineam câteva fotografii, și I-o dau pe cea a surorii mele.

“Poftim, domniță, uitați-vă bine, ea e sora mea Liuba.”

“O, domnule, sora ta seamănă cu mine! De necrezut ce seamănă, numai rochia e alta, și centura mi se pare că e militară.”

“Domniță, când sora mea a făcut fotografia îi mai rămăsese rochia de pe ea. Tatăl meu a fost judecat ca dușman al poporului, averea ne-a fost confiscată. Mai simplu, am fost prădați de bolșevici.”

“Cine a fost prădat de bolșevici?” a întrebat gazda noastră, intrând pe ușă, cu un coș cu pâine. Din urma lui venea bucătăreasa, aducând pe o tavă patru căni cu lapte.

“Sandule, ia uită-te și spune cine-i persoana din fotografie”, a zis domnița.

“Tu ești, dar de unde ai scos rochia asta, și centura militară?”

“Așa-i că seamănă cu mine?”

“Cum, nu e poza ta?”

“Nu, în fotografie e sora lui.”

“Nemaipomenit, persoane care să semene așa de mult, fără să fie rude! De

unde ești, tinere?” m-a întrebat gazda, dar eu I-am făcut că în spatele lui e cineva. S-a întors și el înspre bucătărească, care se uita și ea la fotografie. Sora lui, domnița Clara, a înțeles.

“Lele Marie, mai adu și cafea, zahăr și niște salam.”

Bucătăreasa a plecat, iar Clara m-a întrebat:

“De ce nu vrei să vorbești de față cu ea?”

“Domniță Clara, ce am să vă povestesc să nu mai știe nimeni. Mă încred în dumneavoastră, nenea Costică m-a asigurat că mă veți ajuta.”

“Sandule”, a spus Clara, băiatul se uite spre ușă, să vină mai întâi bucătăreasa, ori du-te tu și adu ce I-am cerut, căci băiatul trebuie să fie flămând.”

Domnul Filipoiu a pornit, dar în ușă s-a întâlnit cu bucătăreasa, I-a luat tava din mână, I-a mulțumit și I-a spus că până a doua zi de dimineață îi dă liber.

“Acuma, Mihai, suntem singuri, spune fără frică.”

“Aș vrea mai întâi ca doamnele să servească masa.”

“Da, că laptele se răcește. Ia și dumneata - vai de mine, plângi!” a exclamat domana Safta, iar domnul Filipoiu mi-a zis:

“Mihai, fii bărbat, mă. Ia mai bine laptele, că se răcește.”

“Iertați-mă, domnule Filipoiu, că de când am văzut-o pe sora dumneavoastră parcă mi s-a rupt ceva în piept. Cred că sărmanele mele surori nu mai sunt în viață.”

“Atunci lămurește-ne ce e cu tine, băiete, că nouă ne-a trecut pofta de mâncare, când te vedem așa.”

“Domnule Filipoiu, domnițelor, eu sunt din Basarabia. Ca să-mi salvez mama și două surori de foame și de Siberia, am trecut Prutul prin granița de fier a bolșevicilor. Îl caut pe unchiul meu, ca să am unde le duce și ascunde de urmărirea NKVD-ului.”

“Dar unde stau mama și surorile tale?”

“În comuna Cuhnești, județul Bălți, din Basarabia.”

“Și cum vrei să le aduci înapoi?”

“Le trec Prutul peste graniță, cum am trecut și eu.”

“Imposibil, băiete. Nu-mi vine să cred că ai trecut tu peste graniță, rușii împușcă până și porumbeii care zboară pe deasupra, și-i controlează să nu aibă vreun mesaj printre pene. Dar să treacă cineva o graniță, care are și sistem de rachete de alarmă!”

A trebuit să povestesc a patra oară tot calvarul meu și al familiei mele. Când am terminat, domnul Filipoiu stătea nedumerit, iar domnițele plângeau.

“Măi băiete, ce ne-ai povestit tu este inuman. Va să zică bolșevicii duc o politică mai criminală decât hitleriștii, și ce spun ei la radio și în ziar nu-I decât minciună. Și vrei tu să te mai prinzi în capcana lor?”

“Nu-I oare același lucru, să ne împuște la graniță ca pe porumbei, sau să ne răpească în puterea nopții și să ne ducă cu mașina neagră dintre cei vii, așa cum I-au dus, când au venit peste noi în 1940, pe unchiul meu Costea Leancă, pe frații Bădărău - Gheorghe și Pavel, pe Ionucă Pripa, pe Alexei Ivanencu, cei mai cinstiți și mai bogați oameni din sat? Oameni de care nici până acum nu s-a mai aflat ce s-a făcut. Sau anul trecut, pe lângă fratele și tatăl meu, au condamnat și au scos dintre cei vii pe mai mulți dintre fruntașii satului, iar la primărie au venit hoții și derbedeii. Totuna e, domnule Filipoiu, să ne ducă cu mașina neagră, sau să ne împuște la graniță ca pe porumbei.”

“Și cu ce te pot ajuta eu, măi băiete?”

“Puteți să mă ajutați să-l găsec pe unchiul meu. Înainte să se refugieze din Basarabia, și-a transferat banca comercială din satul Baraboi, județul Bălți, la care era președinte, la o bancă din Râmnicu-Vâlcea. Îl cheamă Eugen Baciuliuc, și e văr primar cu mama mea.”

“Grea treabă te-ai apucat să faci, măi băiete. Pe șeful jandarmeriei Vâlcea îl cunosc, nu e greu să-l caute pe unchiul tău, dar dacă el, ca mulți

refugiați, s-a ascuns pe la prieteni, și nu te poate ajuta, chiar dacă îl găsești? Rămâi singur la unchiul tău?”

“Nu, că numai o mamă am, și două surori, că tatăl meu și fratele s-au dus dintre cei vii. Mă întorc, căci dacă ne ridică și nu ne omoară, ne duc în Siberia, și am să le fiu sprijin.”

Clara a venit la mine și m-a sărutat, vorbindu-mi printre lacrimi:

“Nu, Mihai. Dacă nu te ajută unchiul tău, te ajut eu. Le aduci la mine pe surorile și pe mama ta, și vor sta în conacul de la moșie. Sandu le face la fiecare buletin de identitate, și vor scăpa de primejdie. Tu adu-le înapoi, eu nu te pot ajuta decât cu bani, ca să aveți cu ce ajunge aici.”

I-am sărutat mâinile și am mulțumit din suflet, apoi am rămas singur cu domnul Filipoiu, care m-a întrebat de cumnatul lui, Costică Ursachi, de Violeta, dacă s-a măritat. Doamna Săftica s-a întors și mi-a spus:

“Mihai, hai să-ți arăt camera ta. Sandule, fă de serviciu până la capăt și du înapoi gustarea, că s-a răcit, am să pregătesc eu mai târziu masa de prânz.”

Alături era biblioteca, cu rafturi frumos ornamentate și pline de cărți pe un perete, în stânga. În mijloc era o masă lungă, încărcată de cărți și ziare. În jurul ei erau scaune cu spătarul înalt, iar pe dreapta alte scaune și fotolii. Erau expuse portretele regilor Carol I și Ferdinand, a reginelor Maria și Elisabeta, a regelui Mihai I și a mamei sale Elena, portretele lui Eminescu, Alecsandri, Ion Heliade Rădulescu, precum și a cinci mari domnitori: Mircea cel Bătrân, Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul și Alexandru Ioan Cuza. Dar cele mai mari erau trei tablouri, ale boierilor Preda și Stroe Buzescu, precum și a surorii lor, Ruxandra Culcea, expus la mijloc. Aceasta era răs-străbunica lui Vasile Culcea, soțul domniței Clara, fost colonel al regimentului 6 Vânători de munte, căzut cu moarte de erou la Cotul Donului.

Intrat în bibliotecă, am uitat de toate și nu știam la ce să mă uit, la cărți, la tablouri. Mi-am fixat ochii pe portretul frumoasei Ruxandra Culcea și m-am apropiat de el, dar doamna Săftica m-a apucat de mână și m-a tras după dânsa, spunând:

“Mihai, ai timp să te uiți, dar acum vino cu mine, să-ți dau camera în primire. Am să-ți spun un secret.”

A deschis ușa unei camere fără ferestre, cu o măsuță între două canapele cu așternuturi strălucitoare, aurii. La capătul lor era câte un fotoliu, iar lângă noptieră două scaune moi, cu spătar. Doamna a aprins veioza cu trei becuri de pe noptieră, și încăperea s-a luminat. M-a luat de mână, s-a așezat pe patul din dreapta, care era mai jos decât celălalt, și mi-a șoptit să stau alături. Mi-a arătat o ușă în capăt.

“”Mihai, aici e dormitorul lui Vasile Culcea, fostul soț al Clarei, mort pe front. Era mai bătrân cu aproape douăzeci de ani ca ea, cam urât și brutal, ca un boier de viță veche. În dormitorul vecin e Clara. Ea n-a iubit pe nimeni, a fost măritată fără vrere și nu-și putea suferi soțul, care era cum ți-am spus. Răcnea tot timpul când o lua cu el în pat, o chinuia, iar dacă încerca să fugă și se împotriva, o bătea crunt.

Fata disprețuiește orice bărbat, dar mi se pare că pe tine te-a îndrăgit. Mare noroc ai avea, măi băiete. N-are importanță că e mai mare cu cinci-șase ani, e frumoasă și are o inimă de aur. Asta am avut să-ți spun, fii îndrăzneț, nu-i săruta numai mâinile, că ea vrea iubire, și nu sărutări de mână.”

A ieșit încetișor, și eu am rămas încurcat. Raluca nu-mi ieșea din minte, iar aici dădusem de altă fată, care semăna cu surioara mea Liuba, era foarte bogată și făcea parte din elita socială. Mă plimbam așa prin dormitor, măsurându-mi pașii, de la noptieră la ușă și de la ușă înapoi la noptieră. M-am lungit pe patul mai înalt, din stânga, și mi-a fugit gândul la fetele din satul meu, la Catia lui Andrei Corj, la Victoria lui Ion

Curcudel, Viorica lui Cornelevschi sau Vera lui Toader Corj, care râdeau de mine, că sunt prea cuminte, retras și prost. Eram rușinos și nu știam să dansez, ele își băteau joc de stângăcia mea, și-mi imitau dansul pentru a se distra. Numai în timpul lucrului, la clăci și șezători, aveau nevoie de mine, căci cântam frumos ca nimeni altul. Eram chemat, căci unde veneam se umpleau casele cu femei și fete. Lucrau la clacă la cânepă, în și lână, numai să asculte cântecele mele. Fetele care fuseseră prea obraznice nu mai îndrăzneau să mă cheme la clăcile și șezătorile lor. Dar își trimiteau mamele, care rămâneau numai cu promisiunea. Fetele și femeile adunate, de nu încăpeau în case, văzând că nu vin părăseau claca două câte două, de rămâneau casele goale.

Am tresărit și mi s-a rupt firul gândurilor, căci m-am pomenit cu Clara lângă mine, s-a așezat pe marginea patului și mi-a luat mâinile într-ale sale.

“Mihai, iar ai tresărit, ca și prima oară când m-ai văzut.”

“Domniță Clara, eu, un biet prigonit de soartă, să fiu simpatizat de o așa domniță strălucită, ca dumneavoastră.”

“Mihai, ce ai povestit tu mi-a schimbat părerea despre oameni. Am disprețuit toți bărbații, iar tu, dragul meu, m-ai readus la realitate. Mă atrage sufletul tău curat. I-am spus cumnatei să te aducă în dormitorul acesta, unde până acum am trăit durerea și groaza, iar de-acum doresc să am iubire și fericire, pe care eu încă nu le-am cunoscut.”

“Domniță, sunteți tânără și frumoasă. Veți întâlni o persoană care vă va înlătura ura și indiferența față de bărbați. Nu-I mai disprețuiți pe toți, căci vă disprețuiți și propria viață. Sunteți doar o jumătate a unei vieți, dar, când veți întâlni dragostea adevărată, și împreună cu acela veți face un întreg, care dă naștere vieții pe pământ.”

“Mihai, dragul meu, cuvintele tale sunt filozofice și m-au vrăjit. Eu am aflat ceea ce mi-a lipsit o viață întreagă, dragostea, dar mi-e teamă că

mă respinge, și voi fi iarăși dezamăgită.”

“Trebuie să-i dați de înțeles că sentimentele lui sunt la fel ca ale dumneavoastră, și dragostea se va înfiripa.”

“Mihai, dragul meu Mihai, ajunge atâta filozofie. Află că tu ești persoana de care m-am îndrăgostit, întâia oară în viață. Vreau să-ți aduci mama și surorile aici, am să le consider mama mea și surorile mele. Când ai tresărit văzându-mă, și ai sărit în picioare, am tresărit și eu o dată cu tine, am simțit în piept ceva dumnezeiesc.”

“Domniță Clara, nu știu ce să-ți spun, e prea repede, mă tem că vei fi dezamăgită, iar eu voi scădea în ochii dumitale. Nici eu n-am iubit pe nimeni, și nici nu m-am mai iubit cu vreo fată.”

“Mihai, spune-mi pe nume, Clara.”

“Ei bine, Clara, cred că diferența dintre noi e mare, eu, un prigonit de soartă, pe când dumneavoastră, o mare doamnă, stăpână peste o moșie și un asemenea castel.”

“Mihai, ce spui e adevărat, dar nu mă ajută, dar am o viață tristă. Tu m-ai adus la realitate.”

“Clara, cred că un bărbat care să respingă sentimentele tale nu poate exista.”

Ea, bucuroasă, s-a lăsat peste mine în pat, și a început cu sărutările. Am descoperit cu mirare că ea nu știe să sărute, pe când eu eram deprins cu sărutările Ralucăi, învățate din dragostea noastră.

“Clara, tremuri prea tare, să ne despărțim, ca să ne liniștim.”

“Mi-am dat seama că tremur, și nu mi s-a mai întâmplat, căci fostul meu soț mă lua forțat în pat, să facă amor cu mine. Eu tremuram atunci de frică, și nu de dorință. Mihai, vreau să încerc cu tine, dragul meu, căci, din contra, eu mă tem că am să te dezamăgesc. Dacă și cu tine voi avea dureri, atunci am să știu că sunt o biată femeie frigidă, și s-a terminat cu dragostea și cu fericirea mea.”

Îmi vorbea cu jale, iar eu mă uitam la ea uimit. Ca s-o împac, i-am spus că văd la ea patimă, cum asemenea femeii nu cred să aibă.

“Atunci, vreau să încercăm chiar acum dragostea, ca să știu ce e cu mine.”

“Acum, Clara, e ziuă, se apropie prânzul, iar doamna Săftica ne-a spus că ne cheamă la masă. Eu nici n-am mai făcut vreodată dragoste, și mi-e frică că vă doare.”

“Mihai, te cred, dar eu știu cum se face, și am să mă pun pe pat așa cum mă punea fostul meu bărbat. Am să fac ce mă punea el să fac, mai mult de frică. Durerile mai mari le aveam când mă punea pe marginea acestui pat înalt, și mă trăgea la pieptul lui. Vreau să încercăm la marginea patului. Tu dezbracă-te, și eu mă duc să încui ușa la bibliotecă, ca să nu fim supărați de nimeni.”

S-a întors la mine surâzând. Eu eram rezemat de pat, îmbrăcat. A început să mă dezbrace, iar eu nu știam ce să fac de rușine.

“Mihai, nu trebuie să-ți fie rușine. Suntem numai noi doi, o să stăm goi în pat, prin dormitor, prin baie.”

Mi-a scos cămașa, mi-a dat în jos pantalonii, apoi și-a descheiat capotul și s-a lăsat în pat pe spate. Am rămas dinaintea ei, perplex, căci era goală, ca și Raluca.

“Mihai, am să stau lângă tine goală, și ai să ai când să te uiți. Acum hai, că nu mai am răbdare. Dă-ți jos chiloții, și vino în pat. Adu-mă mai la margine, așa, și acum lasă-mă-să te ajut... Mihai, cei ai tu e cu mult mai mic decât ce avea fostul meu bărbat, mă simt acum foarte bine, nu am absolut nici o durere. Ți mulțumesc, mă satisfaci așa de plăcut, mulțumesc lui Dumnezeu că mă simt și eu femeie, și nu sunt, cum credeam, o biată frigidă. Scumpul meu Mihai, sunt fericită, mă simt femeie, îmi aduci plăceri și nu durere.”

Acesta a fost primul meu raport sexual. Și când a venit lelea

Săftica, cum o numea Clara, ca să ne cheme la masă, ea radia de fericire.

“Clara, ce ai, de ești așa de bucuroasă?”

“Lele Săftică, sunt și eu în sfârșit femeie”, și s-a aruncat în brațele cumnatei, rezemându-și capul plângând de sânii ei.

“Liniștește-te, fata mea, că-mi ești ca o fată, și nu cumnată, că te-am crescut de mititică. Spune-mi, chiar ai încercat?”

“Ce era să fac, îl iubesc și mi-era frică să nu-l dezamăgesc. Voiam să știu ce e cu mine, dacă sunt sau nu cu adevărat femeie. Leliță, Mihai mă iubește, și am să fiu fericită când își aduce pe mama și pe surioarele lui aici. Pe mama mea eu n-am cunoscut-o, iar tată a vrut să mă facă mare cucoană, și m-a măritat după acest Vasile Culcea, care și-a bătut joc de mine până a pierit în război.”

“Lasă, fetițo, bucură-te că ai scăpat, și ți l-a trimis Dumnezeu pe băiatul ăsta, care spui că te iubește.”

Și s-a uitat la mine, mi-era tot timpul rușine de ce vorbeau. Văzând că se uită la mine, am zis:

“Lele Săftică, oare ar fi în stare vreun bărbat să fie indiferent față de o femeie tânără și atât de frumoasă?”

“Așa, e, tinere, dar uite că s-a găsit un boier care a chinuit-o, câine bătrân, deprins dă I se permită totul. Spunea că ea e parte din moșia lui, că, decât să divorțeze, mai bine o bagă în pământ și își ia o nevastă care să-l aprecieze, și cu aceea se va purta cum trebuie la pat.”

Am prânzit în trei, căci domnul Filipoiu era în oraș. Lelea Săftica a sfătuit-o pe Clara ca fratele ei să nu afle prea curând de relația noastră. Până seara am stat în bibliotecă cu Clara. Era prima oară când vedeam o femeie așa de îndrăgostită. Nu mai puteam de atâtea sărutări. Noaptea am dormit împreună, prima noapte de dragoste. A adormit în zorii zilei, cu spinarea lipită de pieptul meu, cu sânii în mâinile mele, cum îi plăcea să doarmă și Ralucăi. După ce a adormit, am început să-mi depăn gândurile.

Mă chinuiam remușcărilor, îmi plângea sufletul, și nu știam ce să fac. Cât de fericit aș fi fost să fie mama și surorile în acest castel! Dar, ca să le aduc, trebuia să trec printr-un gard de sârmă ghimpată înalt de trei metri și împletit cu nuiele, împânzit cu o rețea de rachete de alarmă, cu fire subțiri de sârmă ascunse pe jos. Trebuia să calci doar un fir, și te pomeneai într-un caier de sârmă din care era greu să te descurci. Se lansau automat, tot atunci, trei rachete de alarmă, și numai Dumnezeu știe dacă n-aș fi căzut în capcană, singur sau cu mama și surorile mele. Mai aveam și alt amar pe sufletul meu, căci o iubeam pe Raluca din tot sufletul, și trebuia să o las, pentru a asigura viitorul mamei și a surorilor mele. Clara era cu patru ani mai mare ca mine, elegantă și frumoasă la înfățișare, semăna cu sora mea Liuba. Mi se lipise de suflet, dar Raluca le întrecea pe toate, și simțeam o durere de nedescris că trebuie să renunț la ea.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Slatina am ajuns în a doua jumătate a nopții, iar la Râmnicu-Vâlcea la trei după amiază, marți 13 august. Am coborât din tren și am ieșit în fața gării, unde așteptau mai mulți birjari. M-am apropiat de unul bătrân, cu mustață albă și cu o pălărie de paie de modă veche, și l-am rugat să mă ducă până la bancherul George Duca. Trecând pe câteva străzi, birja s-a oprit în dreptul unei case vechi, cu două etaje. A apăsat pe sonerie, ușa s-

a deschis și a apărut o femeie în vârstă.

“Doamna Ana, v-am adus un musafir.”

“Cine ești, tinere?”

“Doamnă, sunt nepotul lui Eugeniu Baciliuc.”

“Cum, nepotul lui Jenică Baciuc? Intra.”

Am intrat și m-a poftit pe un fotoliu.

“Scuzați-mă, nu cunosc nici un Jenică Baciuc.”

“E unchiul tău. Refugiații din Basarabia și-au luat alt nume, ca să nu fie prinși. Dar ai întârziat, să fi venit cu două luni mai înainte îl găseai aici la noi. Prin iunie a plecat cu familia, nu știu unde. Dar o să vină imediat bărbatul meu de la bancă, cred că el știe. Dumneata de unde vii, cred că nu ești din oraș?”

“De la Pitești vin, doamnă.”

“Dacă stai în Pitești, de ce n-ai ajuns mai înainte?”

“Doamnă, la Pitești am fost numai găzduit, câteva zile. Am să vă povestesc, când va fi de față și soțul dumneavoastră. Ce pot să vă spun este că am trecut încoace prin granița de la Prut.”

“Ferească Dumnezeu, tinere. Trebuie să ai un necaz mare, dacă ți-ai pus viața în primejdie. Lasă, vine soțul meu și ne povestești atunci. Hai cu mine în bucătărie, trebuie să-ți fie foame.”

În bucătărie doamna m-a servit cu ciorbă și ciulama, apoi mi-a arătat o cameră frumos mobilată, și mi-a spus că acesta e dormitorul meu. Am mulțumit și m-am lungit pe una din cele două canapele. Mă întrebam ce mă fac, dacă nu-l găsesc pe unchiul Jenea. Nu voiam nimic de la el, numai să scrie un bilet pentru mama, s-o îndemne să aibă încredere în mine, că le voi trece Prutul și am să le aduc la Pitești, pe o moșie frumoasă, și scăpăm de urgia bolșevică. Dacă n-am să ajung la unchiul meu, m-am gândit să mă întorc la Clara, să scrie chiar ea mamei și surorilor mele, că este mireasa mea, nu are părinți, și le roagă să vină și

ele să stea cu noi.

Așteptam să se întoarcă stăpânul casei, care a venit pe la șapte seara. Soția lui m-a chemat, și m-a întâmpinat un om bătrân, cu păr cărunt, solid, dar fără burtă. Ne-am așezat împreună la masă.

“Tinere, mâncăm, pe urme ne povestești ce te-a făcut să treci granița de la Prut.”

După ce le-am spus totul, bătrânii au rămas nedumeriți, iar mătușa Ana a început să plângă.

“Măi băiete, acum am aflat și noi adevărul, și știm ce ne așteaptă. Fii atent, băiete, văd că ești îndrăzneț și cu mintea ageră. Despre Eugen, unchiul tău, nu mai știu nimic. A trebuit să plece, căci îl urmărea banda comunistă, ieșită de prin închisori, în frunte cu un oarecare Tudor Ionescu, un pungaș condamnat pentru escrocherie, care în închisoare s-a făcut comunist. Acum e mare șef, îi minte cu nerușinare pe oamenii săraci, face mitinguri și demonstrații, au pus peste tot lozinci comuniste, iar la demonstrații duc portrete cu Stalin, Molotov și Vâșinski. De vreo două luni, de când a început campania electorală, urlă “Sus partidul Petru Groza”, “Jos Maniu și Brătianu”, și nu are nimeni ce le face, căci îl sprijină armata rusească.

Au dat câteva familii de refugiați basarabeni pe mâna NKVD-ului, și unchiul tău a trebuit să plece din oraș. Filiala lui a dat faliment, din cauza devalorizării, a rămas cu douăzeci și cinci de milioane, adică vreo două mii cinci sute de lei de dinainte de război. A plecat întâi vreo zece zile în Ardeal, apoi s-a întors să-și ia familia, dar, din motive de securitate, nu mi-a spus unde se duce. Mi-a spus că se întoarce înapoi, dacă la alegeri câștigă coaliția lui Maniu și Brătianu.”

I-am spus de scrisoarea pe care voiam să o trimită Clara către ai mei, el mi-a spus că e o idee bună, dar numai dacă nu câștigă în alegeri comuniștii.

“Dragă băiete, dacă doctorul trădător Petru Groza câștigă - și așa va fi, probabil, căci e sprijinit de armata rusă, va fi și în România ce-a fost în Rusia în primii ani ai revoluției. Regele Mihai e numai o marionetă în mâinile lui Vâșinski, a mai rămas rege datorită decorației bolșevice “Victoria”, pe care i-au dat-o rușii. Dacă nu va părăsi țara, va fi împușcat, ca și mareșalul Antonescu.

Așa că, băiete, nu vă sfătuiesc să aștepți aici rezultatul alegerilor, și nici la Clara să nu te duci, căci sunt sigur că vor câștiga comuniștii, și moșia ei va fi expropriată. Fratele ei este șef al jandarmeriei, pe care bolșevicii au o ură de moarte. Nici la Raluca nu poți găsi sprijin, căci tatăl ei este primar, iar unchiul șef de post, și ai să suferi și tu împreună cu ei. Du-te acasă, ca să îți ajuți mama și surorile. Dacă vă deportează în Siberia, tu, ca bărbat, le vei fi sprijin. Iar dacă vor câștiga partidele istorice, și vom scăpa de bolșevici, veniți cu toții vara viitoare. Îi scriu eu Clarei, ca să te aștepte atunci.”

“Dar dumneavoastră ce faceți, dacă vin comuniștii?”

“La mine, băiatule, totul este pus la punct. Fata și băieții mei sunt la Paris. Pe Lucreția, care e profesoară de franceză, am trimis-o de anul trecut, împreună cu ginerele meu, șeful filialei noastre de la Târgu-Jiu. Am transferat și valuta noastră, dolari și lire sterline. În primăvara asta au plecat băieții, amândoi cu familiile. Erau președinții filialelor din Lugoj și din Slatina. După cum vezi, eu mi-am concediat toți servitorii, până la unul, și aștept rezultatul alegerilor. Dacă pierd ai noștri, îmi iau nevasta și plec la Paris.”

Peste noapte n-am închis un ochi. Știam că, dacă plec, n-am să mă întorc vreodată, mai degrabă au să mă ia rușii prin închisorile Siberiei. Nici aici nu puteam sta, căci rușii nu vor pleca, și vor instaura puterea lor comunistă, iar dacă populația se răscoală vor coloniza țara, cum au făcut și în Basarabia și în Țările Baltice. Va fi și aici o republică socialistă

sovietică, va năvăli, ca și în Basarabia, toată pleava, toți hoții și potlogarii din Rusia, și vor bate cu pumnul în piept, că pe ei partidul i-a trimis, ca mari specialiști și ideologi ai minciunii și hoției.

Nu-mi puteam opri plânsul, pentru cele șase zile ale primei mele iubiri curate, fără păcat, căci adevărata iubire suferă și rabdă toate, și mi se rupea inima că scumpa mea Raluca mă așteaptă în zadar. Iar Clara îmi oferise totul, și le aștepta pe mama și pe surorile mele, să fie mamă și surori și pentru ea, iar noi să călătorim peste tot, să cunoaștem Brazilia, Africa, Egiptul, India și insulele oceanice ale Indoneziei.

Toată noaptea am plâns și am umblat prin dormitorul acela străin. Când a intrat la mine mătușa Ana s-a speriat. Eram umblat la față, cu ochii roșii. Domnul Duca m-a certat și nu m-a lăsat să plec în starea aceea. Mătușa Ana a stat cu mine, și m-a îmbărbătat, să nu rămân la nici una dintre fete, căci voi pierde mai mult. Voi regreta toată viața moartea mamei și a surorilor mele, care vor muri de foame acasă, sau de foame și de frig în Siberia.

A doua zi, joi 15 august, ziua Adormirii Maicii Domnului, m-am dus la gară, împreună cu mătușa Ana. Ea mi-a luat bilet până la Pașcani, la acceleratul Alba-Iulia - București, care trecea prin Râmnicu-Vâlcea. De la București trebuia să vizez biletul, pentru acceleratul București - Botoșani, care trecea prin Pașcani. Biletul îmi era la vagonul 3, cupeul 4. Când am trecut prin Pitești, nu știu ce oră de noapte era, căci dormeam. Să fi fost treaz, nu aș fi răbdat să nu mă duc la Clara. În București am vizat biletul, și la ora șapte fără un sfert am urcat în vagonul 3, cupeul 3. În a doua jumătate a nopții, marți 20 august, am ajuns la Pașcani, am coborât și am pornit pe jos spre Cuza-Vodă. Am ajuns în sat înaintea zorilor, am venit la casa lui moș Ion Blănaru, și am stat puțin pe scaunul de la poartă, dar nu am cutezat să intru în curte, măcar ca să-mi iau cizmele și foaia de cort, ca să o cos înapoi pe valiză. Nu am dorit ca

Raluca să sufere mai tare. Mă gândeam că, dacă nu ni se va întâmpla nimica, voi veni, dacă nu cu mama și surorile, atunci de unul singur.

M-am sculat de pe scaunul de lângă poartă și am plecat mai departe plângând. Spre seară am ajuns în Târgu Frumos, și am luat masa la aceeași cârciumă, căci nu mai mâncasem de la restaurantul gării din București absolut nimica. Am pornit mai departe, am mers toată noaptea pe jos, și în dimineața de joi, 22 august, am ajuns la Andrieșeni. La asfințitul soarelui am ajuns în satul Sântă-Măria, și m-am oprit în marginea satului, într-o colibă părăsită dintr-o vie. M-am schimbat cu hainele cu care aveam să mă scufund în apă, apoi am dormit, mai bine de jumătate de noapte.

M-am sculat, am trecut grăbit prin sat și am coborât dealul înalt, pe drumeagul care șerpuia până la malul Prutului. Am stat câteva minute la marginea apei, România încă nu avea graniță pe Prut. Afară de murmurul apei nu se auzea nimica, doar din când în când ștelepăiau prin apă peștii mai mari. Noaptea era fără lună, stelele numai sclipeau pe cerul senin, se apropia dimineața și apa era cam rece. Am intrat în apă, mergeam încet și atent, uitându-mă în jur. Din când în când clipeau peștii, și zgomotul lor mă bucura, că acopereau zgomotul făcut de mine. Apa era tot așa ca în urmă cu 37 de zile, când o trecusem prima dată. La jumătate apa îmi ajungea la brâu, am pus valiza pe apă, plutea, și o împingeam înaintea mea, căci mă aplecasem până am ajuns cu bărbia în apă, ca să nu fiu observat apropiindu-mă de mal. Mă abăteam spre dreapta scaldătorii răzeșilor, unde la câțiva pași de la mal creșteau două tufe de păpuriș. Cu cât mă apropiam de mal, cu atât eram mai atent spre stânga, unde era camuflat postul de observație al grănicerilor, și am înțeles că unul din ei fumează în pumn. M-am aplecat la nivelul apei, împingând valiza înainte, și m-am bucurat când am ajuns în dosul tufei de păpuriș și, cu încetul, am intrat în mijlocul ei. Mi-a rămas să aștept până în zori, când grănicerii vor

părăsi postul lor de observație, cam pe la ora patru dimineața. Spre ziuă timpul se răci, și am început să tremur de frig, apa se răcise, și mă uitam cu spaimă în jur, zorile veniseră, iar grănicerii stau pe loc. Am văzut cum se aprinde un chibrit, iar de la el două țigări, apoi s-a auzit foșnet de foaie de cort, și au ieșit din șanțul lor camuflat doi grăniceri. S-au îndreptat spre trecătoarea dintre două garduri, pe unde trebuia să mergi pe brânci, ca să nu atingi firele subțiri ale instalației de rachete.

Nu se depărtaseră grănicerii nici o sută de metri, că eu am ieșit din apă și, din grabă, am uitat să pășesc pe nisipul uscat, și am făcut două urme adânci la marginea apei, apoi am trecut pe brânci pe poteca dintre gardurile de sârmă ghimpată ale cortinei de fier, sărind șanțul în care căzusem data trecută, și m-am repezit în pădure, pe drumeagul de hotar răzeșesc. M-am afundat în goană în pădure, și am ajuns la o poiană mare, numită Poiana răzeșilor, unde, la tulpina unui stejar bătrân, aveam ascuns un sac cu un rând de haine vechi și cam murdare, cu care lucram în câmp. Era adus de mine cu câteva zile înainte de a trece Prutul, dar, dacă s-a întâmplat acel șuvoi de ploaie cu furtună, ele acolo au rămas. Când m-am întors mi-au prins foarte bine căci, fugind prin pădure, mi-am amintit că am lăsat urme la malul apei și, mai devreme sau mai târziu, se va ridica întreg pichetul de grăniceri în căutarea făptașului. Am dezbrăcat hainele ude de pe mine și le-am stors, apoi le-am pus în valiză. Am îmbrăcat hainele vechi, am pus valiza în sac, iar la marginea pădurii am pus niște vreascuri, ca să nu se cunoască ce am în sac, și, cu sacul în spinare, am ieșit pe imașul satului unde venea spre mine cireada satului. Am intrat în sat printre vaci.

Ajuns acasă, am băgat valiza sub pat și m-am culcat după sobă. Tocmai după masă m-a trezit, plângând, sora Liuba. Mă certa de ce m-am întors acasă să mor de foame împreună cu ele, căci umblă derbedeii de la primărie și impun lumea să ducă postavca rușilor, iar cei care n-o vor

duce vor fi judecați și duși în Siberia. Eu am lămurit-o că și în România sunt ruși, nu e mai bine decât la noi, atât am spus. Mama și cu sora Eugenia n-au știut unde am fost, ele credeau că mă aflu la Bălți, la unchiul Perteu, un verișor al mamei, și nu s-au mirat când m-au văzut acasă.

Iar spre seară s-a umplut satul cu grăniceri, căutau spionii care au trecut Prutul. Seara am fost chemați la primărie, toți premilitarii din sat, precum și oamenii în putere. Ne-a lămurit șeful postului de grăniceri că a trecut Prutul o grupă de spioni și s-a opoșit în sat. Apoi ne-a dat însărcinarea să controlăm peste tot, și, câte doi, să stăm ziua și noaptea pe la crucile drumurilor. Dacă vom vedea pe cineva necunoscut, unul dintre noi să alerge la primărie ca să dea de știre. Printre oamenii chemați era și Toader Curcudel, și când m-a văzut a tresărit, s-a apropiat de mine, și m-a întrebat când am venit.

“Bade Toader, numai să-ți închipui cât sunt de mincinoși bolșevicii ăștia blestemați. Eu am venit de unul singur, iar ei spun că a venit o grupă de spioni, și au adunat toți oamenii din sat să prindă spionii.”

Astfel s-a încheiat ziua de vineri, 23 august 1946, când m-am întors acasă, trecând dus și întors prin capcana cortinei de fier.

Foametea organizată de bolșevici

Întors acasă, mi-am căutat de nevoile gospodăriei. Fiind seceta mare și câmpul pustiu, uscat și crăpat, nu a fost de unde strânge măcar nutreț pentru vite, de am fost nevoit să strâng frunze de frasin și de arțar din pădure, ca să am pentru iarnă cu ce hrăni boii care ne mai

rămăseseră, și-i țineam ascunși în pădure. Bolșevicii din raion au trimis derbedeii lor, ca să strângă impozitul pe pământ, în produse - așa-zisa postavcă. Umblau din casă în casă hoții și derbedeii satului, luau bucatele omului, și cele pe care le mai aveau din anii trecuți, până măturau podurile caselor. Lăsau pe oameni fără surse de existență. Când Hrusciiov i-a spus lui Stalin că moare lumea de foame în Basarabia, el a răspuns vesel:

“Foarte bine, abia vom putea popula fosta provincie românească cu alte popoare ale Uniunii Sovietice.”

Mureau ca muștele bieții locuitori ai Basarabiei, iar conducerea bolșevică a ținut în taină groaznica lor crimă, a foametei organizate. Nimenea nu știe câte sute de mii de osândiți s-au stins, murind de foame, în acest colț de țară românească cotropită de bolșevicii criminali. Noi am avut atunci doi saci cu porumb boabe. Un sac l-am ascuns, îngropându-l sub un gard, pe celălalt l-am ascuns în altă parte, ca să avem de mâncare, să nu vină hoții bolșevici să ni-l ia. Neavând hrană pentru porci și păsări, totul a fost tăiat, de ne-au rămas numai boii ascunși în pădure, care se hrăneau cu frunze și cu lăstari. Prin luna septembrie s-a terminat totul în jurul casei, am rămas fără nici o pasăre și fără nici un purcel. Afară de niște crupe de porumb, pe care singuri le făceam, nu mai aveam nimica. Mama gătea din ele un fel de terci rar, așa că la noi în casă se simțea foamea, ca și în tot satul.

În zilele de duminică și de sărbători ne întâlneam, băieții și fetele din sat, dar glumele și veselie au dispărut de pe fața fiecăruia. Altă vorbă între noi nu era, afară de diferite mâncăruri pe care se lăudau fetele că știu să le facă, dar se lăudau cu lacrimi, căci erau flămânde ca și noi, băieții. Apoi au început știrile, care și cum a murit de foame. În mahalaua noastră au murit de foame mai multe familii. Primul a murit Vasile Serafimciuc, poreclit Ciocălău, împreună cu soția și cu cele două fetițe

mai mici. Apoi a murit și feciorul lui Ion, care era de o seamă cu mine. Apoi Nică Curcudel cu soția și fata cea mai mică, iar în urmă și feciorul lor Vasile, cu un an mai mare decât mine. Apoi a murit Jorja Levițchi, poreclit Brătianu, cu întreaga familie. Tot atunci au murit Pavel Ciobanu cu familia, și tatăl său Dănilă, Vasile Călinescu cu familia, Marița lui Babin și Mașa lui Nică Leancă, cu doi băieți și o fată, apoi Costache Negrea cu soția, și Petrea Levițchi cu soția. Dintre cei sortiți morții, fiind distrofici, au supraviețuit Onisim Negrea și Vasile Mitracov, căci i-au salvat pisicile și câinii pe care i-au mâncat, precum și frații Gheras, care l-au mâncat pe tatăl lor, devenind criminali și canibali.

În sâmbăta zilei de 21 septembrie, de ziua Sfintei Marii, s-au adunat la mine prietenii și fetele din vecini - Teodor Duracov, cu sora lui Ana, Victor Bărânceanu cu sora lui Lida, Vladimir Bărânceanu cu sora lui Ileana, Grigore Cotrișău, Zina lui Toader Curcudel, cu vara sa Lida Chiriac. Toți eram cu zâmbetul trist pe buze, și flămânzi ca vai de noi. Eu, ca gazdă, nu aveam nimic cu ce-i servi, dar mi-am amintit că aveam adus din pădure un sac de mere pădurețe. Le strânsesem când adunam frunze pentru boi. Erau galbene, mari și frumoase, dar teioase și acre, de nu le puteai mânca. Umplusem totuși un sac, și le-am împrăștiat pe sub frunze, în șopron. M-am dus să le încerc dacă s-au făcut bune de mâncat. Când am gustat din unul, mare mi-a fost mirarea, în câteva săptămâni se făcuseră bune și gustoase. Am îmbucac câteva așa nespălate, până am spălat un hârdău plin, și le-am adus ude în casă, la musafiri. Fetele, când le-au văzut, au exclamat: "Mere!", și toate s-au repezit. Au luat fiecare câte puteau să ia în două mâini, cum au făcut și băieții. Toate merele s-au mâncat, fără să rămână măcar ciaturile. Apoi i-am lămurit de unde le-am adus, și cu toții au început să mă roage să-i duc la merii pădureți, că poate vor găsi măcar pe jos. Am plecat cu toții în pădure, după amiază, și cu toții mergeau repede și fără glume, sau măcar un zâmbet voios pe față. În

vârful pomilor încă mai erau multe mere pădurețe, dar erau teioase și acre. În schimb cele de pe jos erau bune de mâncare. Toate au fost scuturate și culese, până la ultimul. Apoi s-au împrăștiat cu toții prin pădure, în căutarea altor fructe.

Am rămas numai eu cu Zina, pe care am oprit-o, lămurind-o că prin jur nu mai este nici un măr pădureț. Am îmbiat-o să ne întoarcem, căci merele pădurețe pe care le-am strâns sunt pentru dânsa. Și ea, bucuroasă, mă luă de mână, iar cu cealaltă, ca și mine, ținea poalele rochiei pline cu mere pădurețe, precum țineam și eu poalele cămășii pline cu mere.

.....
.....
.....
.....
.....

Plângeam și mă blestemam singur că am lăsat totul și m-am întors acasă să mor de foame. Stând lungit în pat, plângând și amintindu-mi de cele petrecute peste Prut, am hotărât să scriu totul, ce mi s-a întâmplat, despre persoanele scumpe mie pe care le-am întâlnit în România. Mai aveam câteva caiete în lădița mea plină cu cărți, în număr de 146 de volume, pe care o țineam încuiată permanent sub patul în care dormeam. Astfel a apărut povestirea mea, căreia mai pe urmă i-am pus titlul “Cortina de fier”. Aveam scris deja jumătate de caiet, scriam plângând de jale și de foame, căci nu mâncasem nimic de ieri, de când adusesem hârdăul cu mere pădurețe. Simțeam că nu mai pot scrie, că-mi tremură mâinile de foame, și m-am sculat plângând, ca să mă duc în șopron după mere pădurețe. Dar a intrat surioara Liuba, și mi-a adus o strachină plină nu cu terci, ci cu o mâncare de varză, amestecată cu crupe de porumb, ce

avea gustul găluștelor. Mi-a pus-o pe masă zâmbind, și eu am întrebat-o cu mirare:

“Găluște leneșe! De unde ați luat varză?”

“Suvronia lui Manolachi i-a dat mamei o căldare plină de varză murată, și i-a spus că Manolachi a părăsit grădina, că nu mai are la ce sta acolo. A strâns toți brojbanii de varză mai mărișori, și au rămas încă frunze bune și brojbani mai mici. Mama a spus să te repezi în pădure, la grădina lui Manolachi, căci el ieri a venit acasă și ce-oi găsi, brojbani cât de mici și frunze bune, pune totul în sac și adu acasă, ca să le pună mama la murat. Grădina lui Manolachi era în mijlocul pădurii, pe malul unui pârâu. Cât a fost apă în pârâu, ea a fost irigată. Zarzavaturi timpurii, puține, au fost, însă varza și sfecla roșie au rămas neirigate, căci pârâul s-a uscat. Numai șuvoiul de ploaie de la 17 iulie a ajutat ca varza să crească numai în brojbani înfoiați, iar sfecla roșie a crescut mai mică decât merele, în august i s-au uscat și frunzele. Eu, cu sacul în mână, m-am dus pe de-a dreptul, pe vatra pârâului sec. Aproape de grădină, într-un pâlc mare de păpuriș, se roteau mai multe ciori, și era plin pâlcul de păpuriș cu ciori. Curios, m-am dus să văd ce nu pot împărți cioroii între ei. Când m-am apropiat, cioroii s-au speriat și au zburat, iar câțiva dintre ei aveau câte un țipar în cioc. Plin de mirare, am descoperit în mijlocul tufarului urmele unui bulhac. Mâlul era uscat pe deasupra, cu o coajă groasă de vreo cinci cm, și avea crăpături, iar printre crăpături se vedea mâlul moale și rar, plin cu apă, iar prin acel mâl se vedea capul câtorva țipari (chișcari). Atunci am desprins dintre crăpături o bucată de mâl uscat, l-am dat în lături, iar de dedesubtul ei, în mâlul moale, mișunau atâția chișcari că m-am speriat. Apoi am băgat amândouă mâinile și am scos, împreună cu mâlul rar care se scurgea printre degete, mai mulți chișcari destul de mari și de groși. Atunci am așezat înapoi bucata de mâl uscat, așa cum a fost, și am adus câteva brațe de crengi, am astupat mica bulboană uscată,

ca să nu năvălească ciorile de mai înainte. M-am dus mai departe, la grădina lui Manolachi, și am găsit frunze bune și brojbani mici de varză, iar în bordei o grămăjoară de sfeclă roșie ca merele de mari. Întâi am strâns frunzele și brojbani de varză, toți, de am umplut opt saci plini. Am ascuns varza într-un pâlc de papură, tot pe albia pârâului uscat. Apoi m-am întors la bordei și am luat toată sfecla, mică cum era. M-am întors acasă și am povestit totul. Mi-am făcut, în grabă, un ciorpac dintr-o pânză veche. Pe seară, împreună cu mama și surorile, fiecare cu un sac în mână, ne-am dus pe albia pârâului, întâi să scoatem chișcarii din nămolul unde erau adunați. Eu îi scoteam cu ciorpacul și-i aruncam la marginea păpurișului, iar mama cu surorile îi curăteau de nămol, și îi puneam în saci. O dată cu asfințitul soarelui am scos toți chișcarii din mica bulboană în care erau adunați, de s-au umplut doi saci și jumătate, apoi i-am împărțit în patru saci și i-am dus acasă. Cu alți saci am adus toată varza noaptea pe lună, iar mama cu surorile, până în ziuă, au curățit toți chișcarii și i-au pus în butoiul cu murături, la sărat. Varza am pus-o într-un butoi mare pentru vin, la murat. O vreme s-a mai îmbunătățit mâncarea, și nu ne mai simțeam flămânzi.

La Zina m-am dus în fiecare seară, o săptămână întreagă. Apoi, printre lacrimi, mi-a spus că nu mai are putere să mă primească în fiecare seară, că e mereu flămândă, se simte obosită, dar mă așteaptă în fiecare duminică seara. A doua zi, Ziua Crucii, 14 septembrie 1946, am hotărât să termin povestirea mea numită mai târziu "Cortina de fier", dar m-am oprit, speriat că îmi dezvălui, prin ceea ce am scris, taina mea și a persoanelor scumpe vieții mele, care mă iubeau, m-au găzduit și m-au ajutat. Voiam să descriu tot adevărul, dar mă temeam că vor suferi din cauza mea, căci nu eram sigur pe viața mea. În caz că muream de foame, lădița mea cu cărți putea cădea în mâinile Aniutei lui Dranciuc. Deși nu știa citi, ducea lui Snidcov, șeful NKVD-ului raional, orice carte

românească ce-i cădea în mână. Iar stăpânului acelei cărți îi erau zilele numărate. Chiar dacă nu mă duceau cu mașina neagră dintre cei vii, lădița mea cu cărți tot putea să cadă în mâinile lui Snidcov. Dar nu puteam să nu scriu, căci cu anii totul trece în uitare, și, de rămâneam în viață, mi-ar fi părut rău că am lăsat baltă istoria mea ieșită din comun. Am hotărât să încep de la început, dar cu familia și localitatea schimbate, pentru propria lor securitate. Speram că, dacă se va da publicității această povestire, ei vor afla poate tot calvarul vieții mele, și mă vor ierta că n-am avut posibilitatea să-mi îndeplinesc promisiunea. Am scris plângând toată ziua de sîmbătă a Sfintei Cruci, și am terminat-o cu versurile iubirii și durerii mele fără de sfârșit, a doua zi, duminică 15 septembrie 1946.
(.....)

Condamnat la 15 ani închisoare

Vineri, 1 noiembrie 1946, am fost chemat la sovietul sătesc. Președinte era Ion Pânzaru, poreclit Buzatu, un derbedeu din satul vecin, Balotina. Am fost impus să plătesc impozitul în cereale, așa-numita postavcă, de 1.200 kg. grăunțoase, grâu sau porumb, pe când noi mai aveam numai un sac de grăunțe de porumb, și acela îngropat sub un gard. Am fost prevenit că, dacă nu duc postavca la stat, îi voi ajunge pe fratele și pe tatăl meu din urmă. Mama, când a aflat, a început a boci. Unchiul Pavel o liniștea, spunându-i

“Soră dragă, nu plânge în zadar. Nu mai ține boii ascunși în pădure, adu-i acasă, pe cel mai slăbănog tăiați-l, o parte din carne o veți vinde sau veți schimba-o pe păpușoi, iar cealaltă o veți avea de mâncare. Iar cu boul celălalt, mare și frumos, să se ducă băiatul tău la Bălți, să-l vîndă.

Cu banii să se ducă la Cernăuți să cumpere postavca și s-o dea acolo la stat, iar de acolo să aducă chitanță că a dat postavca rușilor. Așa m-a lămurit secretarul sovietului sătesc.”

Am fost nevoit să aduc, de cu seară, boii din pădure și, o dată cu noaptea, am plecat cu boul cel mai frumos la Bălți. Duminică dimineața, la data de 3 noiembrie, am ajuns la piața din Bălți și am vândut boul cu 3.300 de ruble. Trei mii am ascuns în sân, iar restul i-am oprit pentru cheltuieli. Am ajuns la Cernăuți marți, 5 noiembrie. În piața orașului se găseau numai cartofi de vânzare, dar costau 20 de ruble kilogramul, și nu mi ajungeau banii ca să cumpăr postavca rușilor. În piață vindeau cartofi doi frați din Strășeni, de la care voiam să cumpăr cartofi, dar aveau prea puțini. Când au aflat la ce-mi trebuie cartofii, mi-au spus să-I aștept până când vor termina de vândut, și mă vor lua cu ei în Ucraina apuseană, că de acolo aduc ei cartofii; îi cumpără cu două ruble kilogramul, și în Cernăuți îi vând cu câte douăzeci de ruble kilogramul.

Am ajuns în gara orașului Strii, și de acolo am mers pe jos până într-un sat mare și bogat, Velicike Ciulan. Acolo mi-am găsit gazdă un gospodar pe nume pan Gligor, care mi-a și vândut 1.200 kg de cartofi, și tot el mi-a găsit un colonel al unui regiment de represalii împotriva răsculaților lui Stepan Bandera, căruia i-am vândut cartofii. Fiind foarte mulțumit, în chitanță mi-a scris secară în loc de cartofi. Tot pan Gligor mi-a mai vândut 300 kg de cartofi, dintre cei mai frumoși, și tot el m-a dus cu căruța până la gara Strii, unde mă așteptau cei doi frați din Strășeni. Când a venit trenul Lvov - Odessa, am încărcat sacii în vagonul de bagaje, plătind mecanicului de locomotivă câte zece kg de cartofi de persoană, până la Cernăuți, unde le-am vândut repede. Astfel am umblat cu comerțul, mai bine zis cu specula, până când am adunat cincizeci de mii de ruble.

Gazda mea avea trei fete. Cea mică,

.....
.....
.....
.....

Am dus acasă prima dată 50 kg de secară și 200 kg de cartofi, cu care am salvat pe mama și pe surorile mele, care sigur ar fi murit de foame. Când am dus chitanța la sovietul sătesc, derbedeul de președinte m-a lăudat, apoi mi-a făcut altă impunere, să dau o postavcă dublă, de 2.400 kg. de secară, în locul celor săraci, care mor de foame. Eu am refuzat categoric, iar el, după ce m-a pălmuit, m-a avertizat că mă va da pe mâna lui Snidcov, șeful NKVD-ului. Acasă m-au îndemnat să mă duc înapoi în Ucraina, căci derbedeul buzat nu mă va lăsa în pace. În aprilie am mai adus acasă 200 kg de cartofi, ca să aibă mama ce pune în pământ. La începutul lunii mai 1947, când am fost ultima dată cu cartofi la Cernăuți, piața era plină cu diferite haine și cu încălțăminte, pe care le vindeau invalizii de război - aceștia le primiseră ca ajutor umanitar din America.

Noi, fiind prădați de bolșevici, prin confiscarea întregii averi, eram cu totul goi. M-am bucurat găsind în piață tocmai ce ne lipsea. Și, având bani îndeajuns, am cumpărat îmbrăcăminte și încălțăminte pentru mine, pentru mama și pentru surori, de am umplut două valize mari. Dar nu mi-a fost dat să ajung acasă, căci pe dat de 17 mai, anul 1947, am fost arestat în tren, în gara Očnița. Dormeam, pe polița a treia, de sus, când am fost trezit de doi agenți NKVD, care controlau actele. Eu am întins pașaportul unuia dintre ei, care l-a cercetat amănunțit, apoi a căutat pe o listă, și l-a spus celui alt:

“Individul acesta e trecut pe lista de urmărire, trebuie arestat.”

În timpul percheziției, mi-au găsit taloanele pentru vagonul de bagaje, în care se arăta că am două valize cu haine, trei saci cu cartofi și

unul cu secară. Totul a fost confiscat, iar, după trei luni de anchetare, am fost condamnat, pe baza articolului 58, la 15 ani privațiune de libertate, fiindcă m-am împotrivit să dau postavcă la stat și am fugit, ca să scap de răspundere.

Iadul din Karabas

În închisoarea din Chișinău am nimerit într-o celulă cu oameni de vază, aduși din diferite regiuni ale Ucrainei și ale Rusiei vreme de trei luni de zile. Nu știau nici unul pentru ce I-au adunat la Chișinău, din închisorile Ucrainei și Rusiei. Celula era de trei metri lățime și cinci metri lungime, era complet goală, nu exista nici un pat, nici masă, nici scaune. Numai un vas de fier într-un ungher dinspre ușă, care servea de closet. Toți deținuții stăteau jos pe beton, cu capetele către perete, iar cu picioarele unele peste altele.

În celulă erau: trei generali bătrâni, Vasili Ivanovici Șincarenco, ucrainean din orașul Osnova de lângă Harcov, Chiril Vasilievici Samoilenco, tot ucrainean, din Dnepropetrovsk și Ivan Afanasevici Smirnov, din regiunea Novgorod; doi academicieni: Mihail Fedotovici Eliseev, din regiunea Kursk și Andrei Andreievici Kiselov, din regiunea Saratov; doi profesori: Vladimir Ivanovici Tocarev, din orașul Sâzran, și ucraineanul Iurii Dmitrievici Iurcenco, din orașul Jitomir; un procuror - Ivan Ivanovici Kirilov, din orașul Jmerinca; un colonel, Feodor Alexandrovici Tarasenco, din Rostov pe Don, și mult regretatul meu amiral, Anatol Andreievici Dimidenco, din orașul Kerchi. Mai erau și șase foști secretari de partid, cu care acești oameni de vază se certau permanent.

Când am intrat în celulă, s-au uitat cu toții mirați la mine, pentru că eram un copil față de ei. Anatol Andreievici mi-a făcut loc lângă el și m-a întrebat pe ce articol sunt judecat. Când au aflat că sunt condamnat, pe baza articolului 58, la 15 ani de închisoare, au rămas nedumeriți, mai ales că aveam abia douăzeci de ani. Anatol Andreievici m-a îndemnat să le povestesc calvarul meu și, după ce am povestit totul, el s-a adresat celor șase secretari de partid:

“Ați auzit, bolșevicilor?! Și încă mai aveți nerușinarea să spuneți că partidul vostru, bolșevic, este cel mai uman dintre toate partidele politice. Spuneți voi dacă mai există în lume vreun partid mai criminal decât al vostru, care a organizat foametea din 1932, când milioane de familii au murit de foame. Când marele savant norvegian Nansen a cerut Ligii Națiunilor un ajutor pentru lumea înfometată din Ucraina și din Rusia partidul vostru a ignorat ajutorul internațional, și nu ați permis ca el să treacă frontiera. Acum cu ce sunt vinovați moldovenii, de le-ați organizat foametea de acum, măturând podurile, luând și ultimul grăunte, și lăsându-i să moară de foame ca muștele, în loc să le dați sprijinul cuvenit, și să cereți și ajutor Națiunilor Unite, pentru marea secetă care s-a abătut peste Moldova. Dar voi, bolșevici criminali, ați organizat foametea aceasta din Basarabia, special ca să moară populația și s-o înlocuiți cu pleava societății rusești, ca să rusificați o provincie a României, crotropită în 1940, și ocupată iarăși în 1944. Aflați că ideologia voastră este criminală.”

Apoi s-a întors către mine și mi-a vorbit:

“Fiule, cum se vede din ce ne-ai povestit tu n-ai nici o vină. Doar atât, că fratele și tatăl tău sunt condamnați ca dușmani ai poporului, cu alte cuvinte, dușmani ai ideologiei criminale a bolșevicilor. Totuși, nu ai nici o vină, căci ți-ai plătit impozitul față de stat, iar președintele sovietului sătesc nu are nici un drept să impună cuiva să plătească

impozitul la stat de două ori, ba încă dublu a doua oară. Acela nu-I decât un idiot care s-a răzbunat pe familia ta din motive personale. Așa că vei fi eliberat curând, dar trebuie să scrii o cerere de grațiere, pomilovanie, către Șfernuc, președintele Sovietului suprem al URSS, căci numai el e ceva mai detreabă, în vârful piramidei sovietice. Ivan Ivanovici e procuror, și îți va scrie pomilovania așa cum trebuie, iar tu, cu ajutorul nostru, o vei copia, o vom trimite la Moscova, și peste câteva luni vei fi liber.”

“Nu chiar liber”, a spus procurorul Kirilov. Fiindcă e fiul unui dușman al poporului, nu I se va permite să se întoarcă în Moldova. Mai degrabă, prin FZO, îl vor trimite la vreo mină de cărbuni, care e tot o închisoare, numai că nu ai escortă în urma ta.”

“Procurorul are dreptate, fiule. Nu-ți vor permite să te întorci acasă. Îți vor propune să-ți alegi un oraș în care vrei să trăiești. Ești tânăr, și trebuie să înveți, ca să poți trăi mai bine. Tu să le spui că vrei să înveți, dacă te vor întreba ce vrei să faci. În caz că mama și surorile tale vor fi deportate, să te străduiești să ții legătura cu ele prin scrisori. Când vei termina de învățat, le vei fi de mare ajutor.”

După aceste vorbe, Anatol Andreievici a cerut de la gardianul de serviciu hârtie și un toc cu cerneală, pentru pomilovania pe care a scris-o procurorul Kirilov. Cu ajutorul lui Anatol Andreievici am copiat-o, dar nu am putut-o trimite, căci a doua zi ne-au încărcat într-un vagon de marfă, împreună cu criminalii de drept comun. O lună și jumătate am călătorit către iadul din Karabas, un lagăr de transfer, din regiunea Karaganda a Kazahstanului.

În vagonul infernal, printre criminalii de drept comun, era un grup de șapte indivizi foarte periculoși, mai răi decât fiarele sălbatice. Mai grav era că pe acești criminali îi cunoșteau toți NKVD-iștii ce ne însoțeau, parcă exista o legătură. Criminalii se adresau între ei numai

prin porecle. Primul era Kosoi (Ochi încrucișați), șeful bandei, și mai marele pe vagon. Avea cinci condamnări, prima pe zece ani, iar patru pe câte 25 de ani. Al doilea, Unâlâi (Scârbitul), avea tot cinci condamnări: prima pe trei ani, a doua pe zece ani, și trei pe câte 25 de ani. Al treilea, Ugriumâi (Supăratul), avea patru condamnări pe câte 25 de ani. Al patrulea, Veselciak (Veselul), avea tot patru condamnări, prima pe cinci ani, a doua pe zece ani, și două pe 25 de ani. Al cincelea, Hromoi (Șchiopul), șchiopăta cu stângul și umbla sprijinit în baston. Din cauza acelui baston avea cinci condamnări pe câte 25 de ani, și mereu repeta că tovarășul Stalin l-a pedepsit să trăiască încă 125 de ani. Al șaselea, Blizoruki (Miopul) avea trei condamnări, prima pe zece ani, și două pe câte 25 de ani. Al șaptelea, Durâi (Tâmpitul), una din cele mai periculoase fiare cu înfățișare omenească, avea șapte condamnări, prima pe cinci ani, a doua pe zece, a treia pe cincisprezece și patru pe câte 25 de ani, și era mâna dreaptă a lui Kosoi. Banda aceasta teroriza întregul vagon. Pâinea și balanda (ciorba), așa proastă cum era, o împărțeau întâi între ei, restul, după ce se săturau, o împărțeau ceilalți condamnați de drept comun. Pe noi, cei 17 condamnați politic, ne lăsau adesea flămânzi.

Generalul Ivan Afanasevici Smirnov, fost prizonier în Japonia, din care cauză a fost condamnat la 15 ani de închisoare, cunoștea bine artele marțiale chino-japoneze, judo și karate. La un prânz, când ne-au lipsit de mâncare a treia zi la rând, el n-a mai putut răbda, și toată banda celor șapte, în câteva minute, a fost întinsă pe podelele vagonului și schilodită rău. Timp de patru zile generalul Smirnov a fost mai marele pe vagon, timpul de care au avut nevoie bandiții ca să-și revină. În a cincea zi, pe când se lumina de ziuă, generalul Smirnov a fost ucis de Durâi, printr-o lovitură în cap cu bastonul lui Hromoi, pe când dormea. Când gardienii NKVD-iști l-au dus pe generalul mort, l-au luat cu ei și pe Cosoi, Durâi și Hromoi, dar, peste câteva ceasuri, s-au întors veseli și au început o

teroare și mai aspră. Peste două zile a fost ucis procurorul Kirilov apoi, din trei în trei zile, au fost înjunghiați cei șase foști secretari de partid. Colonelul Tarasenco, nemaiputând răbda, fiind sabreur de prima categorie, a smucit bastonul din mâna lui Hromoi. I-a rupt, dintr-o lovitură, osul piciorului drept, și Hromoi a început să urle de vuia tot vagonul. Apoi i-a bătut pe cei șase bandiți atât de tare, încât patru au rămas cu câte o mână frântă, și doi cu câte un picior frânt, Hromoi fiind al treilea. La urmă a sfărâmat bastonul, rămânând numai cu șpanga de fier, care se afla în baston. Cu șpanga în mână s-a apropiat de Kosoi, care avea mâna dreaptă ruptă, i-a pus capătul șpăngii în piept și l-a întrebat pentru ce a ucis pe procuror și pe cei șase foști secretari de partid. Iar banditul, simțind că-I intră șpanga în piept, I-a răspuns plin de groază că așa a primit ordin de la Feodor Dementevici Averin, comandantul plutonului de gară. Atunci am înțeles intenția criminală a bolșevicilor. Când s-a oprit trenul într-o gară, întreaga bancă, calicită, a fost scoasă din vagon și nu I-am mai văzut până în lagărul iadului din Karabas. Noi am rămas nouă, și eram atât de slăbiți că nu ne puteam ține pe picioare. Ajunși în Karabas, am coborât cu greu din vagon.

Ajunși în lagăr, pe noi, cei nouă deținuți politici, ne-au băgat într-o despărțitură mică a unei barăci. Deasupra ușii era scris "OPE", adică încăpere pentru hrană specială. Timp de 15 zile ne-au hrănit de patru ori pe zi. Aici am avut cele mai groaznice zile din viața mea, căci au început să apară, în a doua jumătate a nopții, cinci bandiți dintre cei șapte: Kosoi, Unâlâi, Uriumâi, Veselciak și Durâi. Celor trei le-au făcut semn să tacă, și prima jertfă le-a fost colonelul Tarasenco. El dormea, când banda stalinistă a intrat cu cuțitele în mână, cuțite lungi și subțiri, de fabricație proprie, și au tăbărât pe dânsul. Doi îl țin de mâini și doi de picioare, iar Kosoi îi împlântă cuțitul în piept râzând și îl întreabă dacă îl doare. Colonelul le răspunde:

“Terminați o dată, fiare staliniste!”

A doua oară Kosoï îi împlântă cuțitul în inimă, și colonelul muri, fără să scoată vreun cuvânt. În noaptea următoare victimă le-a fost generalul Șincarenco, apoi generalul Samoilenko, pe urmă veni rândul academicienilor Eliseev și Kiselov. Văzând că am rămas numai patru, am început să plâng de frică. Anatol Andreievici mă liniștea mereu, ținându-mă lângă el.

“Liniștește-te, fiule, că tu vei rămâne în viață, ești prea tânăr și n-ai nici o vină. De tine Stalin cu banda sa bolșevică nu au teamă, cum au teamă de noi, oameni bătrâni, cu mult mai învățați decât el și banda lui de criminali bolșevici.”

A doua zi de dimineață Anatol Andreievici chemă supraveghetorul (“nadzeratel”), un kazah bun și cinstit, pe nume Tâhambetov, și îi înmână pomilovania mea, zicând:

“Vă rog să primiți pomilovania acestui băiat, și s-o trimiteți Sovietului suprem la Moscova. Vă rog, citiți-o aici de față, și veți vedea că băiatul n-are nici o vină.”

Supraveghetorul a citit pomilovania, s-a uitat lung la mine, și a spus:

“Multe ticăloșii se mai fac în această Uniune Sovietică! Dar fii liniștit, băiatule, că pomilovania ta va ajunge în mâinile tovarășului Șfernic.”

Diavolii negri au apărut după miezul nopții următoare. Toți patru eram treji și așteptam, căci știam că vor veni, și nu știam care dintre noi va fi victima. Noi povestisem ce se întâmplă, cum vin diavolii negri în fiecare noapte și neucid. Îl rugasem pe supraveghetorul Tâhanbetov să ne scoată din această cameră a morții, iar el ne-a răspuns că nu e în puterile lui, pentru că el e supraveghetor de zi, și nu i se permite să ne scoată până nu se împlinesc cele 15 zile de carantină. De ceea ce se întâmplă noaptea

în lagăr răspunde supraveghetorul-șef, cu toți șefii lagărului. Pierdusem orice speranță de salvare. Când au intrat diavolii negri, găsinde-ne pe toți trei, Kosoi a vorbit:

“Amirale, mai bine lungește-te de bunăvoie, că ți-a venit rândul!”

Anatol Andreievici i-a întrebat, zâmbind:

“Băieți, de ce nu ne-ați omorât pe toți odată? Ne-ați scuti de așteptarea asta groaznică.”

“Amirale, noi suntem ca un pluton de execuție, și până în ultimul moment noi nu știm pe cine vom executa!” i-a răspuns Kosoi, împlântându-i cuțitul în piept, pe neașteptate, și Anatol Andreievici muri tot atunci.

A doua zi, când a venit supraveghetorul în control, cu doi gardieni, m-au găsit plângând deasupra corpului neînsuflețit al lui Anatol Andreievici, și l-am rugat, plângând, să ne scoată din această cameră a morții.

“Taci, băiatule, nu mai plânge. Află că am trimis pomilovania ta la Moscova, și îți garantez că peste trei luni vei fi liber. Acum luați-vă bagajele, căci astăzi s-au împlinit cincisprezece zile de carantină. Banda celor șapte criminali specializați în asasinarea oamenilor au fost băgați la carceră, după asasinarea, din greșeală, a amiralului acesta. Au fost cu toții băgați la carceră, și vor fi trimiși într-un lagăr cu regim aspru. Nacealnicul de la secția politică, principalul vinovat de asasinatul deținuților politici, este arestat, și va primi o pedeapsă după merit.”

Eu am fost dus în baraca nr.5, numită baraca internațională. Avea lungimea de o sută de metri și lățimea de douăzeci de metri. Înăuntru avea cinci rânduri de nare - paturi etajate. Lățimea narei era de 2,5 metri, lungimea de treizeci de metri, cu trei etaje. Baraca era atât de aglomerată, că nu încăpeau pe paturi, și mulți stăteau pe jos, în așternut de paie.

Erau aici toate neamurile pământului, orânduite în grupuri mici și

mari. Din grupurile mici făceau parte prizonierii negri din coloniile engleze și franceze. Din grupurile mijlocii făceau parte spanioli, francezi, englezi, americani, greci, turci și persani. Din grupurile mari făceau parte coreeni, chinezi, japonezi, apoi germani, italieni, unguri, bulgari și români, la care s-au alipit și basarabenii, unde am nimerit și eu. Mizeria, foamea și păduchii întreceau toate limitele. Gerurile și viscocele au început de la sfârșitul lui octombrie. În baracă era o căldură insuportabilă, și o duhoare îngrozitoare. În fiecare dimineață se scoteau peste două sute de morți.

După o săptămână, cu ajutorul supraveghetorului Tâhambetov, am fost trimis la Dilinka, centrul de raion de care aparținea și iadul Karabasului, pentru cursuri de zece zile. Aici se pregăteau și se instruiau așa-numiții samohranici, gardieni din rândul deținuților, pentru paza lagărelor. După terminarea cursurilor am fost transferat într-un lagăr agricol, la 50 km de Dolinka. Eram în mijlocul stepelor Batâc, pe malul râului Cimbai, afluent al Nurei, singura mare apă curgătoare din centrul Kazahstanului. Lagărul Batâc, ca toate lagărele agrare, era foarte bogat. Avea sute de cârduri de oi de rasă merinos și curdiuk, a căror cozi erau fixate pe cărucior, multe cirezi de vaci și herghelii de cai, mii de hectare de pământ arabil, afară de stepa cu pășuni și fânașuri fără de sfârșit, până la 50 km în jurul lagărului. Populația lagărului era de peste 10.000 de deținuți, în stare de robie, aflați sub pază și escortați de gardieni, precum și vreo 5-6.000 de deținuți, care trăiau destul de bine, în afara lagărului și fără escortă. O baracă izolată, cu regim foarte aspru, era pentru criminalii periculoși, care nu se integrau regimului și terorizau deținuții. Peste câțiva timp îmi veni și mie rândul să fiu de serviciu la poarta BUR-ului (baraca deregim aspru), și mare îmi fu mirarea, când l-am văzut pe cei șapte bandiți care îi omorâseră pe deținuți politici din vagon și din celula morții, din lagărul Karabas. Fiarele criminale m-au recunoscut. Văzându-

mă cu pistolul automat la gât, și îndreptat spre ei, s-au speriat, iar Kosoi a început să mă roage să nu-I împușc, nu sunt ei vinovați de moartea prietenilor mei, căci au fost obligați de activistul de partid al lagărului Karabas. Vorbind, ei se apropiau încet de poarta barăcii, iar doi dintre ei țineau la spate câte o piatră și se pregăteau să o arunce asupra mea. La momentul potrivit, eu am deschis focul pe deasupra capetelor lor. Durâi era cu mâna ridicată, voind să arunce cu piatra. L-am rănit la mână, și a început să răcnească cât îl ținea gura, și tot atunci am strigat:

“La pământ, fiare sălbatică, că vă împușc ca pe mâini dacă mai faceți vreo mișcare!”

Am mai tras un șir de gloanțe pe deasupra lor, au căzut la pământ, și-au acoperit, de frică, capul cu mâinile și au început să înjure în toate felurile, dar la al treilea șir de focuri din pistolul automat au amuțit cu toții.

Alarma a fost mare, și a alergat întreaga companie de gardieni, în frunte cu căpitanul gărzii. Întreaga bandă de criminali a fost dusă la carceră pe treizeci de zile, și nu l-am mai văzut, căci de la Moscova mi-a venit ordin de eliberare, în urma cererii mele.

În urma atacului bandei asupra mea, și cu ocazia eliberării mele, comandantul (nacealnicul) lagărului, un general în rezervă, mi-a dat o primă de 100 de ruble, și mi-a propus să rămân, ca cetățean liber, căci îmi va găsi un serviciu bine plătit și-mi va da și apartament, dacă mă voi căsători cu vreo fată de funcționar al lagărului. Eu i-am răspuns că vreau întâi să învăț vreo meserie, apoi voi veni. El mi-a răspuns că am perfectă dreptate.

În Batâc stătusem numai câteva săptămâni, și am nimerit iar în iadul de la Karabas, numai că de data aceasta liber, găzduit în locuința supraveghetorului Tâhambetov. Era un om bun și cinstit, ca toți kazahii. Soția lui, Galea, ucraineancă, era la fel. Avea o singură fată, Antonina,

care semăna cu mama ei, blondă cu ochii albaștri, și fața prea albă, ca și pletele ei. Nu mă slăbea din ochi, se ținea la tot pasul de mine, și în fiecare seară mă ruga s-o însoțesc la club, la cinematograful. Mă ținea de mână și se uita în ochii mei, dar nu îndrăznea să-mi spună nimic.

Într-o dimineață veneam după apă la bucătărie, dar m-am oprit lângă ușă, căci gazda, înainte de a pleca la serviciu, lua micul dejun, iar în acel moment discuta aprins cu soția ceva despre mine. Am ascultat atent, mirându-mă de vorbele lor:

“Galea, eu ți-am mai spus să lăsați băiatul în pace, căci, după câte a văzut și a pățit în Karabasul ăsta blestemat, nu rămâne el aici niciodată.”

“Îmi pare rău de fata noastră, că plânge și nu vrea să-l piardă.”

“Cum, ea l-a declarat dragoste?”

“Nu. Am sfătuit-o să nu-l declare dragoste, dar să nu se despartă de el, și să aștepte să-l declare el dragoste, ori să abuzeze de ea, să-l ceară să se culce cu el, dar numai în camera lui, unde îi pot eu urmări. Ea să se lase în mâinile lui, ca să-l pot prinde când se iubesc. Atunci el va fi nevoit să se căsătorească cu Tonia noastră, ca să nu intre a doua oară la pușcărie. Tonia se prăpădește după dânsul, și e în stare de orice, numai să nu-l piardă.”

“Cum, ți-ai sfătuit tu fata să se dea în mâinile băiatului ăsta, și să-l mai și îmbie, să facă sex?!”

“Da, eu am sfătuit-o pe Tonia să intre la el, numai în cămașă de noapte, diseară, când el se va culca. Să intre la el în pat, vom merge amândouă până la ușa lui, și eu voi rămâne la ușă când ea se va sui la dânsul în pat. Am sfătuit-o pe Tonia ca să țipe și să geamă încet când vor începe. Eu am să vin lângă pat, la capul lor, și am să aprind un chibrit, pe care am să-l țin în mână. Le voi spune că eu știu că ei se iubesc și sunt nedespărțiți, iar, dacă au îndrăznit să doarmă într-un pat, noi nu suntem împotriviți. Dar dacă nu se va căsători cu Tonia îl așteaptă închisoarea a

doua oară. Iar Toniei îi voi spune că, o dată ce am găsit-o la el în pat, o lăsăm și de-acum înainte, că este soțul ei, dacă el nu vrea să fie judecat pentru viol.”

“Credeți că el nu are să priceapă că I-ați întins o cursă?”

“Principalul e să-l prind că face dragoste cu Tonia. Dacă se va pricepe Tonia, cu iubirea, sărutările și trupul ei, îl va liniști, și-l va ruga să o ierte, căci a fost nevoită să o facă, prea mult îl iubește și nu vrea să-l piardă. Nu cred că îi va reproșa ceva, căci Tonia e destul de frumoasă, și știu bine că el o iubește și o va ierta.”

“Știu cât a suferit el în lagărul ăsta al morții, unde pe porțile mari intră oameni nevinovați cu miile, iar afară se scot numai cadavre, care umplu șanțuri adânci, iar în urmă sunt astupate cu buldozerele. Nu vrea el să rămână în locurile astea blestemate, nici legat.”

“Dragul meu, nu știu ce se va întâmpla, dar eu sunt în stare de orice pentru copilul nostru. Nu-ți dai tu seama că în Karabas sunt numai fete, băieți nu sunt deloc? Pe cei mari i-a mistuit pe toți războiul, iar cei mici se duc cu toții la învățătură, iar înapoi nu se întoarce nici unul. Tonia face în curând nouăsprezece ani, nu s-a întâlnit și n-a vorbit și ea cu nimenea, până la băiatul acesta, de care s-a îndrăgostit. Nu vreau să ne scape din mână, și să rămână fata noastră fată bătrână. Vreau să-I căsătoresc neapărat. Tu, dragul meu, ai cunoscuți în Dolinka și în Karaganda. Cu ajutorul lor băiatul își găsește de lucru, că nici eu nu vreau ca ei să trăiască în Karabasul ăsta blestemat. Când vei ieși la pensie, vom putea și noi scăpa de aici.”

“Bine, dragă. Dacă ar avea noroc fetița noastră, că mie îmi place băiatul, și dacă ei se iubesc, atunci e bine.”

Văzând că ei se pregătesc să plece, m-am întors încet în camera mea, dus pe gânduri. Mi-a venit ideea să le întind eu lor o cursă. Tonia era frumoasă, delicată în felul ei, cu o înfățișare minunată, dar prea albă,

față bălaie, ochi albaștri, plete albe, cum sunt majoritatea rusoaicelor și ucrainencelor. Am intrat în dormitorul ei, știind că la ora aceea, opt dimineața, în luna ianuarie, ea încă dormea. Rămânea mai mult de un ceas până să se lumineze de ziuă. Am intrat la dânsa îmbrăcat, ca să nu mă prindă mama ei dezbrăcat în dormitor, lângă ea. Lumina era slabă, de la zăpada de afară. Ea dormea cu fața în sus, dezvelită până la brâu, de I se vedeau sânii, rotunzi. Fiind cam răcoare la ea în dormitor, I-am tras plapuma până sub barbă, și atunci ea s-a trezit:

“Mamă, de ce m-ai trezit?”

M-am așezat atunci la marginea patului, să-I vorbesc:

“Iartă-mă, Tonicica, că am îndrăznit să intru la tine. Nu te teme, că eu vreau să vorbesc cu tine foarte serios.”

“Nu-I nimica, Mișinca. Dar tu ești îmbrăcat, afară e încă noapte. Mai bine du-te la tine de te dezbracă, și vino la mine sub plapumă dezbrăcat, căci e totuna. Mă pregăteam să vin la noapte în pat la tine, dezbrăcată, dar acum vino tu în patul meu, iar la noapte vin eu, dezbrăcată, în pat la tine.”

Am tresărit la cuvintele acestea, știind de cursa pe care se pregăteau să mi-o întindă, Tonia cu mama ei. M-am lăsat deasupra ei, am sărutat-o o dată îndelung. După mai multe sărutări ea mi-a șoptit încă o dată să mă dezbrac. I-am spus atunci:

“Tonicica, știu că mă iubești și că-mi oferi totul. Află că și eu te iubesc foarte mult. Ne vom săruta și ne vom iubi, dar să fie dragostea noastră curată și cinstită. Tu vrei să vin la tine în pat, sunt foarte măgulit și bucuros, dar dacă ne prinde mămica ta, eu ce mă fac? Cu ce ochi mă mai uit la părinții tăi, care mă găzduiesc și au încredere în mine? Eu te iubesc, ai încredere în mine că ne vom căsători, dacă ne lasă părinții tăi. Dar până atunci, Tonicica, întâi trebuie să învăț o meserie. La secția de documente a lagărului mi s-a promis că mă vor trimite la învățătură un

timp, cred că mă trimit la Dolinka, sau chiar la Karaganda. Cum termin școala și capăt vreo meserie, ne căsătorim, dar până atunci te rog să mă aștepti, căci nu mă pot căsătorie cu tine, fără să te pot întreține. Și, mai ales, vreau să trăim la oraș, căci în Karabas eu nu rămân. Asta-I tot, draga mea, iar dacă vrei să mai stau lângă tine și să avem numai dragoste curată, atunci stau cu tine. Iar dacă dorești sex, mai bine plec, decât să ne prindă mama ta.”

“Nu, Mișinca, nu te las să pleci. Vreau să mă simt în brațele tale și să ne sărutăm până la ziuă. Sunt atât de fericită că mă iubești. Acuma îmi dau seama că, dacă nu m-ai fi iubit, veneai în pat cu mine, mă violai fără milă, apoi ai fi plecat pentru totdeauna și, drept să-ți spun, n-aș fi știut ce să fac. Te iubesc și nu vreau să mă părăsești.”

Când s-a făcut ziuă, m-am întors în camera mea, bucuros de cele întâmplate. Era a zecea zi de când găzduiam la ei. Peste zi, mama Toniei m-a chemat la bucătărie și m-a întrebat, zâmbind:

“Mișinca, fata mea nu are secrete față de mine. Vreau să aflu de la tine, e adevărat ce mi-a spus Tonicica, că o iubești și că vrei să te însori cu ea?”

“Galina Ivanovna, de o fată blondă, așa de frumoasă ca Tonicica, eu cred că oricine s-ar îndrăgosti. Să mă scuzați dacă am îndrăznit să-I declar dragoste, și să-I cer să mă aștepte până voi învăța vreo meserie, ca să mă însor cu ea, dacă dumneavoastră ne veți permite.”

“Și cam ce-ai vrea să înveți, băiatul meu?”

“Aș vrea să învăț contabilitatea, Galina Ivanovna, că e un lucru bine plătit, clar și foarte curat.”

“Foarte bine, și dacă începi să înveți luna aceasta, la toamnă ajungi contabil, și atunci te însori cu Tonicica, și veți trăi din banii voștri.”

“Așadar, încuviințați căsătoria noastră!”

“Bineînțeles, băiatul meu. Noi numai o singură fată avem, și

suntem bucuroși dacă își găsește fericirea lângă bărbatul care o iubește.”

“Galina Ivanovna, vreau să vă spun că, dacă ne încuviințați căsătoria, să ne lăsați să stăm în Dolinka, sau în Karaganda. Nu pot suporta lagărul morții, de aici, și n-am să stau aici niciodată.”

“Nici eu nu vreau, Mișinca, să trăiți în Karabas.”

“Atunci, Galina Ivanovna, mulțumesc de încredere, și lăsați-mă să-i spun Tonicicăi ce am vorbit noi.”

Am ieșit din bucătărie, bucuros că am scăpat de cursa lor. Pe Tonia am găsit-o în dormitorul ei, cu o carte în mână, citind. Când am intrat a lăsat cartea din mână și s-a aruncat în brațele mele. Printre sărutări, I-am povestit toată discuția mea cu mama ei, și ea mi-a răspuns, fericită:

“Ne căsătorim la toamnă, tu ai să fii contabil, și vom trăi în oraș - dar nu în Dolinka, e plin de lagăre, nu e mai bine decât aici în Karabas.”

Din ziua aceea gazdele mele au început să se poarte cu mine precum cu fiul lor. Tonicica se despărțea de mine numai când se ducea la culcare. Îmi părea rău că le-am mințit, dar n-am avut de ales, căci ele erau vinovate.

În fiecare zi mă duceam la secția de documente, ca să scap pentru totdeauna de Karabas. Aici am întâlnit doi foști deținuți, eliberați tot prin pomilovanie. Primul, ucraineanul Ivan Stepanovici Vasilțov, de-o vârstă cu mine, era dintr-un sat din regiunea Vinnița. Cu el am împărțit, mai târziu, calvarul din nordul înghețat. Al doilea, Nicolai Ivanovici Ladâjenco, un invalid de război cu proteză la piciorul drept, cu trei ani mai mare, era din regiunea Sumî. Mi-a venit tot atunci și o scrisoare de la șeful lagărului Batâc, ca să mă întorc acolo ca gardian liber, că voi primi grad de sergent și salariu de 500 de ruble. Tatăl Toniei nu m-a lăsat, căci ar fi trebuit să semnez un angajament că mă oblig să nu părăsesc serviciul, și nici teritoriul aceluia lagăr, așa precum pățise și el. Să mă duc să învăț contabilitatea nouă luni, fără grijă, căci Tonicica mă va aștepta.

Sîmbătă, 17 ianuarie 1948, am primit un alt buletin de identitate, nou, iar duminică, 18 ianuarie, am fost chemat din nou la secția documente, fără să știu de ce. Afară era un ger de - 20 de grade, tatăl Toniei era la lucru, iar Tonia și mama ei stăteau lângă sobă și ascultau patefonul. Eram îmbrăcat în uniformă militară, fără trese, pe care o primisem în largul din Batâc. Aveam manta verde, englezească, pe care o schimbasem cu un subofițer, cu un adaos de 29 de ruble. Am ieșit din casă, spunându-le unde mă duc, și că mă întorc în curând. I-am găsit la secția documente pe Vasilțov și pe Ladâjenco, care mă așteptau. Șeful secției mi-a înmănat trei bilete de tren până la Habarovsk, în Extremul Orient, și documentele celor doi, spunându-mi:

“Dumneata, tovarășe Leancă, împreună cu acești doi deținuți eliberați, plecați tocmai în Orientul îndepărtat, în Habarovsk. Fiindcă ai la dosar o notă elogioasă, ai primit și o primă de o sută de ruble pentru purtare exemplară în serviciu, îți înmânez biletele de tren și certificatele de eliberare ale acestor doi oameni. Vei răspunde de ei până când vei înmâna documentele președintelui sovietului orășenesc Habarovsk. Iar pe voi vă sfătuiesc să-l ascultați. Unde se va înscrie el, să va înscrieți și voi, n-are să vă pară rău, Acum semnați lista pentru alimentele pe care vi le dau, ca să aveți pe drum - cinci kg de pâine și două kg de salam de persoană. Plecați la gară, căci sosește peste o oră trenul de la Djezkazgan, pentru Novosibirsk. Veți trece prin Karaganda, Pavlodar, Barnaul, până la Novosibirsk, unde vizați biletele pentru trenul Moscova - Vladivostok.”

După ce am primit câte un pachet cu trei pâini și trei bucăți de salam, învelite în ambalaj de hârtie, am plecat la gară nedumerit. În așteptarea trenului nu știam cum să fac, să înștiințez gazdele mele că am fost trimis atât de departe. Mi-a venit ideea să le scriu în tren, să le spun tot adevărul, să le cer iertare și să-l îndemn pe bunul Tâhambetov să-și ceară transferul în lagărul Batâc. Aveam dinainte și o scrisoare pentru Iuri

Bajenov, un prieten de acolo, în care îi spuneam despre Tonecica, și îl îndemnam să se căsătorească cu dânsa.

Din gară mi-am cumpărat un caiet, plicuri și stilou, am nimerit în vagonul al treilea, unde aveam fiecare bancă de dormit și, după ce m-am așezat pe banca mea, m-am pus pe scris:

“Stimată familie Tâhanbetov și bunele mele gazde,

Vă scriu cu multă durere din tren. N-am știu de ce am fost chemat la secția documente. Mi s-a dat bilet de tren și am fost trimis tocmai în Extremul Orient. N-am avut posibilitatea măcar să-mi iau rămas bun de la dumneavoastră. Dragul meu Abdul Selimovici, vă sunt recunoscător pe viață, pentru marele ajutor pe care mi l-ați dat, trimițându-mi cererea la Moscova și salvându-mă din celula morții, precum și pentru că m-ați găzduit douăsprezece zile. Din păcate, cu Antonina, fata dumneavoastră, nu mă pot căsători, cu toate că o prețuiesc și o iubesc foarte mult. Cauza o veți afla din rândurile ce le adresez Galinei Ivanovna, soția dumneavoastră.

Stimată Galina Ivanovna,

Așa a fost să fie, nu am avut posibilitatea să ne luăm măcar rămas bun. Nu sunt în stare să vă mulțumesc destul pentru frumoasa găzduire ce mi-ați dat, purtându-vă cu mine ca și cu fiul dumneavoastră. Vă scriu adevărul curat și cinstit: pe Tonecica eu o iubesc cu patimă, dar fără nici o speranță în viitor, căci nu mă pot căsători cu ea. Vinovată sunteți numai dumneavoastră, pentru cursa pe care mi-ați întins-o. Vă cred, ca mamă, sunteți în stare de orice pentru singurul dumneavoastră copil. Nu v-ați dat seama că era numai pentru nefericirea ei ceea ce ați pus la cale, și eu am împiedicat această nenorocire. Eu o iubesc prea mult pe Tonecica, și n-am cutezat la ceea ce mă îndemna ea, căci am priceput că ați pus-o la cale și ați împins-o la acest pas, lucru nedemn de o mamă, să o trimiteti dezbrăcată în patul meu, ca să ne prindeți făcând dragoste și să ne

impuneți o căsătorie forțată. Nu vă dădeți seama de consecințele unei căsătorii murdare și înșelătoare, în care farmecul iubirii piere pentru totdeauna, și îi ia locul ura și neîncrederea care duce, mai devreme sau mai târziu la divorț. Așa s-ar fi întâmplat cu Tonecica dumneavoastră, pe care ați îndemnat-o să vină noaptea la mine în pat, să-mi ofere trupul înainte de căsătorie. Am reușit să înlătur o nenorocire pe care ne-o pregăteți, și regret că nu vă pot ierta.

Stimați părinți ai Toniei,

Acum vă rog să acceptați propunerea mea pentru binele, viitorul și fericirea ei. Eu o iubesc și îi scriu o ultimă rugămintă:

Scumpa și îndurerata mea Tonicica,

Te rog din tot sufletul, scumpul meu înger, iartă-mă. Te-am păcălit, eu nu mă pot căsători cu tine din cauza mamei tale, pe care nu o pot ierta, și nu aș avea încredere în ea nici în viitor. Te rog să nu mă urăști, căci eu, dacă nu te iubeam atât de mult, cădeam cu tine în păcat, și ne prindeam în cursa mamei tale. Ar fi fost o căsătorie forțată, cu ură și neîncredere, apoi divorț, și rămâneai nenorocită, o biată femeie divorțată. Ia acum aminte la ce îți scriu.

Eu îl rog pe tatăl tău, și alătură-te și tu la rugămintea mea, să părăsească iadul din Karabas. El nu poate să demisioneze, în schimb poate să-și ceară transferul în lagărul de la Batâk. Acolo e un lagăr agricol, foarte bogat, cu deținuți lăsați liberi, liniștiți, care lucrează în afara zonei de securitate. Acolo am lăsat o grupă de gardieni, cu care am fost. Printre ei am un prieten foarte bun, e frumos, cuminte, și rușinos ca o fată mare. Nu e bețiv, nu fumează, îl cheamă Iuri Vailievici Bajenov, și pe el ți-l doresc ca soț. Peste un an și jumătate va fi eliberat, și nu dorește să se întoarcă înapoi acasă, la colhoz, în regiunea Krivoi-Rog, unde a fost judecat, în bătaie de joc, pentru șapte mere strânse de pe jos și găurite de viermi.

Tonicica, caută în patul în care am dormit, și vei găsi sub așternuturi un caiet de-al meu. În el vei găsi o scrisoare adresată lui Iura Bajenov. În ea am scris totul despre tine, că ești o fetiță cu inimă de aur, frumoasă și cinstită. Te-am recomandat lui, te rog să ai încredere în el și să-l iubești ca și pe mine, căci merită, și să te căsătorești cu el. Eu îi voi scrie, și voi fi bucuros când îmi va răspunde că tu ți-ai găsit fericirea, măritându-te cu dânsul. Până atunci caută scrisoarea și citește-o, ca să știi ce l-am scris, apoi scrie-i și tu o mică scrisoare, trimite-I și o poză de-a ta mai frumoasă. Sunt sigur că el se va îndrăgosti și te va iubi înainte de a întâlni, căci ești frumoasă și meriți a fi iubită. Până reușește tatăl tău să-și facă transferul la Batâk, întreține corespondența cu el, căci doresc mult să ai un soț bun, ca și tine, să fiți fericiți, și să vă amintiți de mine numai de bine, și nu de rău.

Să știi, îngerul tristeții și durerii mele, că-mi vei lipsi toată viața. Acum termin de scris, dar nu și de plâns, căci această scrisoare este udată cu lacrimile celui din urmă adio, duminică 18 ianuarie 1948.”

Apoi am scris lui Iuri Bajenov, și l-am sfătuit să nu piardă o așa fetiță frumoasă, cu inimă de aur, căci e greu de găsit. Iar când voi ajunge la destinație, ne vom scrie, căci doresc să cunosc destinul Toniei pe mai departe.

Lena Hodjaeva

Am ajuns la Habarovsk joi, 29 ianuarie 1948, la ora șase și câteva minute dimineața. Am stat în gară până la ora nouă, când ne-am dus la Comitetul executiv regional, pe un ger de - 20 de grade. Acolo trebuia să

prezintă documentele. Președintele executivului, bucuros, ne-a trimis la Maria Ivanovna Tihonova, directoarea unei școli tehnice, ca să alegem singuri ce specialitate vrem. Maria Ivanovna, bucuroasă, ne-a propus cursurile de contabilitate de nouă luni, care trebuiau să înceapă peste câteva zile. Noi am acceptat cu toții, și, până seara, ea ne-a dat și o cameră în căminul instituției, și cartelă alimentară la cantina școlii tehnice, pentru nouă luni.

Când au început cursurile, și am intrat la lecții, ne-am pomenit că suntem trei băieți între douăzeci și șapte de fete. Cu toate că eram moldovean, și nu vorbeam bine rusește, eram al doilea la învățătură. Prima era Lena Hodjaeva, fata generalului Vasili Abramovici Hodjaev, căzut eroic în luptele de la Stalingrad. Mama ei era contabil-șef, la fabrica de pâine. Era o fată foarte serioasă și cuminte, nu ca celelalte, care puseseră ochii pe noi câte șase-șapte odată, și se certau între ele, că nu ne puteau împărți. Lucrul nu era de mirare, căci în oraș era mare lipsă de bărbați, fiind înghițiți aproape toți de război. Mie Lena îmi plăcea foarte mult, de aceea le-am respins pe toate care îmi declarau dragoste. O urmăream peste tot, gândindu-mă că o voi vedea cu cineva care îi face curte. Spre mirarea mea, am observat că și ea mă urmărește pe mine, din care cauză, în duminicile senine din luna mai, căutându-ne unul pe altul, ne întâlneam în parcul înverzit al orașului, și eram nedespărțiți. Seara mergeam împreună la teatrul de vară din parc, râdeam pe seama celor doi băieți ai noștri, care începuseră dragostea cu câte trei-patru colege odată. Fetele se certau între ele, dar, când s-au văzut părăsite, căci băieții umblau după altele, s-au unit și, ca răzbunare, i-au bătut măr. Bieților mei colegi le-a ieșit dragostea pe nas, vreo trei-patru zile n-au ieșit nici la lecții. Aveau pielea vânăță peste tot, fața le era umflată.

Noi ne țineam de mână și eram nedespărțiți pe stradă și la lecții. Nu îndrăzneam să-i fac vreo declarație de dragoste, căci, știindu-i starea ei

socială, mă temeam că voi fi respins. La rândul ei, Lena aștepta cu nerăbdare să-I fac eu o declarație de dragoste.

Duminică, 6 iunie, am așteptat-o pe banca noastră preferată din parc, întârziase și eram neliniștit, căci știam că ea e punctuală. Nu știam ce să fac, s-o mai aștept sau să plec, și o văd că vine grăbită printre oamenii de pe trotuar, se apropie de mine și-mi zâmbește printre lacrimi. Eu sar de pe bancă, o întâmpin, îi apuc mâinile într-ale mele. Am așezat-o lângă mine, pe bancă, și am întrebat-o ce s-a întâmplat. Ea și-a tras mâinile dintr-ale mele, și s-a ferit de mine, nu mi-a răspuns. S-a uitat în ochii mei, și m-a întrebat:

“Lenucica, tu ai iubit vreodată, în viața ta?”

(Maria Ivanovna Tihonova, directoarea școlii, îmi schimbase numele. Mi-a spus că e un nume de familie frumos, seamănă cu numele rusesc de fată, Lanka, dar nu e un nume rusesc. Ea, cu toate fetele, îmi va spune Lenucica, e mai frumos și e nume rusesc. Din primele zile cu toții mi-au spus Lenucica.)

Am ascultat cu mirare întrebarea ei, și, fără să mai stau pe gânduri, i-am spus povestea dragostelor mele.

Ea s-a depărtat puțin de mine, îngândurată, apoi m-a întrebat:

“Va să zică de asta ești tu mereu singur, fiindcă ai să pleci la Tonia, după ce termini școala?”

“Lena, eu am liniștit-o pe Tonia, dar nu mă întorc la ea. Iar aici, Lena, eu iubesc pe cineva cu patimă, mi-aș da și viața pentru ea. Dar nu-i pot declara dragostea mea, căci ea este mai presus de mine. Ce mă fac eu dacă mă respinge, căci sunt legat de ea sufletește! Ce mă fac eu, în lumea asta atât de străină pentru un prigonit ca mine!” - și aceste cuvinte le-am spus cu jale în glas.

Ea a rămas nedumerită, și dusă pe gânduri. Apoi s-a aruncat în brațele mele, și a început să mă sărute, plângând:

“Lenucica, scumpul meu Lenucica! Cum de nu am priceput până acum? Eu sunt persoana pe care o iubești, căci, afară de mine, tu n-ai absolut pe nimeni. Eu te urmăresc de mult, căci mă gândeam că mai ai pe cineva, dacă nu-mi declari mie dragoste. Dar m-am convins că, afară de mine, nu mai ai pe nimeni. Toate colegile noastre de clasă mă urăsc din cauza ta, căci ele știu că în afară de mine nu te interesează nimeni. Dar eu nu credeam, iar tu nu îndrăzneai să-mi declari dragoste, pentru că sunt fată de general, și tu mă crezi mai sus decât tine. Dar și eu sunt singură, ca și tine, nu mai am pe nimeni în afară de tine. Vreau să fiu lângă tine, căci te iubesc, Lenucica, numai pe tine. Tu ești prima și singura mea iubire, nici nu m-am sărutat până acum, când m-am aruncat în brațele tale. Lenucica, sunt fericită că ne iubim amândoi. Eu sunt în stare să-mi dau viața pentru tine, nu numai tu pentru mine.”

Așa a fost declarația de dragoste a Lenei. Seara ne-am dus la teatrul de vară din parc, după film ne-am luat de mână și m-a dus acasă la ea, un apartament la etajul al doilea, într-un bloc de trei etaje. Apartamentul avea mai multe camere bogat mobilate. Mă adusese acasă, ca să mă prezinte mamei ei, o femeie prezentabilă, nu prea corpulentă. Avea mai puțin de cincizeci de ani, și semăna întrutotul cu Lena.

De bucuria Lenei mama ei nu era prea încântată. M-a măsurat din cap până în picioare, și de la picioare până la cap, fără să scoată vreun cuvânt. S-a dus apoi la bucătărie, să pregătească cina. Lenei nu i-a plăcut purtarea mamei sale, s-a dus în urma ei. Eu am înțeles că trebuie să fie vreo ceartă între ele, am ieșit ușor din camera de primire și am intrat la toaletă, care era aproape de bucătărie. Am lăsat ușa întredeschisă, și se auzea foarte bine. Prima a început mama ei:

“Nu găsesc nimic bun la băiatul ăsta pentru care mi-ai urlat și mi-ai scheunat zile și nopți, iar până la urmă ai reușit să-l târâi și aici, acasă.”

“Știu, mămico, știu că ție nu ți-ar place nimeni, afară de colonei și

generali, fie ei cât de bătrâni, urâți și spurcați. Ei ar fi buni pentru mine, după părerea ta, și nu un băiat simplu și cinstit, cuminte și deștept. Ți-am spus și-ți mai spun că niciodată n-am să mă mărit cu militari, fie ei colonei și generali, că nu vreau să rămân văduvă de tânără, cum ai rămas tu, și nici copiii mei să n-aibă tată, cum am fost eu. Nu-ți place de Lenucica al meu, n-ai decât. Mie îmi place, îl iubesc foarte mult, și e al meu pentru totdeauna. El a și înțeles că nu îți este pe plac, cred că în casa asta nici n-are să mai vină.

“Să vină când l-oi chema eu.”

“Foarte bine atunci. Află că terminpăm școala și ne ducem cât mai departe de aici, de tine și de coloneii tăi.”

“Cum, vrei să mă părăsești, pe mine, pe mama ta?”

“Da, căci nu-ți pasă de viața mea, și vrei să mă măriți cu colonei bătrâni. Dar ajunge, logodnicul meu va pricepe că ne certăm din cauza lui.”

“Cum, te-ai și logodit?”

“Credeai că am să aștept să mă logodești tu, cu vreun colonel, de seamă cu tata, ori de seamă cu tătucu Stalin?”

Am ieșit repede de la toaletă, știam acum esențialul, mama Lenei voia s-o mărite cu un colonel bătrân. Curând, Lena a venit cu o tavă în mână, cu două porții de cârnați, cu garnitură de cartofi, unt și pâine. Mama ei venea din urmă cu trei pahare mici, și o sticlă de vodcă.

“Lenucica, scuză-mă că am stat atâta, a trebuit să prăjesc cârnații.”

A pus pe masă două porții, pentru noi - “Mama a cinat mai înainte singură, n-a știut că vom veni.”

“Iar eu, tinere, vreau să ciocnim câte un păhăruț de vodcă, pentru logodna voastră. Vă urez noroc, înțelegere și fericire”. Ciocnirăm, dădu paharul peste cap, luă o fărâmă de unt, apoi mai spuse: “Sunteți tineri, aveți vorba voastră, decât să vă încure eu mai bine mă duc să mă culc.”

Am rămas noi doi. După ce am cinat, Lena a mai turnat câte un pahar de vodcă:

“Lenucica, vreau să mă îmbăt, poate n-ar să mă doară când facem dragoste.”

M-am uitat la ea.

“Ce te uiți așa la mine? Noaptea asta este a noastră, nu-ți dau drumul până dimineața. Vreau să cunosc și eu dragostea, doar ți-am spus că ești al meu și numai al meu, de-acum suntem doi, împreună învățăm și împreună muncim. Vreau să fac cu tine dragoste, așa cum ai făcut tu cu fata aceea din România. Ce zici, să mă îmbăt?”

“Lena, îmi pare rău că te-ai certat cu mama ta. Atât ar mai trebui, să ne prindă. De îmbătat nu te sfătuiesc, căci n-ai mai simți și n-ai mai ști nimic, și e păcat să nu știi cum a fost prima oară.”

“Mă tem că doare.”

“Tocmai de asta e frumos prima oară. Întâi doare, apoi ustură puțin, la urmă e plăcerea care întrece orice durere, și dorești să nu se mai termine.”

“Bine, m-ai convins. De mama să nu ai grijă, i-am spus că din seara asta ești al meu și numai al meu. I-am spus asta când ne ciondăneam, căci ea vrea să mă mărit numai cu ofițeri.”

M-a luat apoi de mână și m-a dus în camera ei, glumind:

“Am să te dezbrac așa cum dezbrăca mama pe tatăl meu, când eram mică, și țin minte. Pe urmă să mă dezbraci și tu pe mine, cum făcea tatăl meu.”

După prima experiență, ea mi-a spus râzând:

“Tremuram, și nu știam de ce, de frică ori de dorință. M-a durut, dar am strâns din dinți, căci dincolo de perete e dormitorul mamei.”

A avut dreptate că toată noaptea a fost a noastră. La ziuă, în loc să plec, am adormit buștean, ca și ea. Ne-am trezit când a bătut în ușă mama

ei, și a strigat:

“Lena, eu plec la serviciu. Scoală-te mai repede, că întârzii la lecții!”

Ea s-a uitat la mine, și a început să râdă.

“Știi ce, Lenucica, azi la lecții avem absent. Mai vreau să facem dragoste, mâncăm, apoi facem iarăși dragoste. La amiază trebuie să pleci, să nu te găsească mama când vine la masă.”

În timpul mesei de dimineață mă uitam la ea, nu mai era fata aceea serioasă ca la lecții. Îmi surâdea bucuroasă, iar fața ei radia de fericire. A băgat de seamă că mă uit la ea, și m-a întrebat:

“Lenucica, de ce te uiți așa lung la mine?”

“Dragostea mea, mă uit la tine așa, că nu mai ești serioasă ca înainte, fața ta e numai bucurie, și zâmbești mereu.”

“Păi, Lenucica, nu-ți dai seama cât sunt de fericită, ești în sfârșit al meu, și eu a ta. Am făcut dragoste prima oară, o noapte întreagă, cu tine.”

A început să mă sărute cu lacrimi.

“Mișinca, vreau mult să rămân gravidă. Am vrut să rămân gravidă de la prima noastră îmbrățișare. Acum m-am gândit că, dacă sunt gravidă de acum, de duminică 6 iunie, ziua cea mai scumpă a vieții noastre, în care ne-am declarat dragostea, ne-am sărutat și ne-am iubit prima dată, la examenele din noiembrie voi fi în șase luni, cu burta mare, și nu voi putea să mă angajez, deci n-am să am concediu de naștere. Mișinca, să știi că sunt născută la 3 august 1930, împlinesc 18 ani, și în ziua în care îmi împlinesc tu să-mi îndeplinești dorința mea cea mai mare, să mă lași însărcinată. Are să fie pentru mine darul cel mai mare, zămisirea unei ființe, a unei vieți care va crește în mine, din dragostea noastră. Va fi primul nostru copil, din dragostea și fericirea noastră.”

“Lena! Să mă lași să-ți spun Lenuța, este un nume din cele mai frumoase pe care le dăm la noi, în Moldova.”

“Lenuța! Ce nume frumos, îmi place. Te las, Mișinca, te las, de azi înainte eu sunt Lenuța ta, Mișinca, și numai a ta!”

“Acum, Lenuța mea scumpă, să ne înțelegem ca de acum și până la adânci bătrânețe între noi să nu fie secrete, să ne spunem tot. Ieri ți-am povestit sincer chinurile vieții mele, și datorită ție s-a mistuit durerea după cele pierdute. N-am să pot rezista, dacă te pierd și pe tine. Îți poți închipui, scumpa mea, ce va fi dacă te pierd și pe tine?”

“Nu, Mișinca, sunt a ta până la moarte. Fără tine nu pot trăi”, și s-a aruncat iarăși în brațele mele, și a început să plângă și să mă sărute. S-a liniștit, și mi-a spus că-mi va fi cea mai credincioasă soție, și că mă iubește prea mult ca să aibă secrete față de mine. Am îndemnat-o să-mi spună ce are pe suflet. Ea s-a aruncat iarăși în brațele mele, plângând în hohote.

“Hai, dragostea mea, liniștește-te și descarcă-ți sufletul, ai încredere, că doar ești a mea și eu sunt al tău.”

“Mișinca, dacă îți spun adevărul și mă vei părăsi, să știi că eu la noapte mă sinucid!”

La aceste vorbe am tresărit și am strâns-o în brațe.

“Lenuțo, tu ești a mea, orice s-ar întâmpla, până la moarte. Spune totul și ai încredere în mine.”

“Mișinca, anul trecut, de ziua mea, mama m-a logodit cu Iuri Muhapad, un colonel bătrân din NKVD, mai mare ca mine cu douăzeci de ani, fost aghiotant al tatălui meu și bun prieten cu mama. A avut două neveste, și de amândouă a divorțat. Are cu fiecare câte un copil. El nu iubește copiii, a divorțat de ele spunând că nu sunt copiii lui. Fiind mâna dreaptă a lui Beria, bietele lui soții și fetițe au fost deportate undeva prin Norilsk. Anul trecut, de ziua mea, a venit în vizită special ca să-mi ceară mâna. I-a promis mamei că o va lua și pe dânsa la Moscova, și ea s-a învoit bucuroasă și m-a logodit, împotriva voinței mele. Eu l-am certat pe

amândoi, pe dânsul l-am trimis la urșii albi, să-și aducă de acolo soțiile și fetițele, să nu mai încerce să se însoare cu fete minore. El s-a supărat foc și m-a luat în brațe, spunându-I mamei că mă duce în pat, să trăiască cu mine până mă lasă gravidă, iar după ce nasc vine și ne ia la Moscova.

M-a dus în camera lui, ținându-mă strâns de mijloc, spunându-mi că după o noapte de amor am să mă fac o gravidă cuminte și ascultătoare. În mine inima clocotea de ură și de ciudă, căci mâinile îmi erau libere, dar mă strângea atât de tare că nici nu-l puteam pălmui. Văzând că mă duce spre camera lui, mi-am amintit că are pe masă două sticle de vodcă și o sticlă mare, goală, de șampanie. Am încetat să mă mai zbat degeaba, m-am lăsat în voia lui, numai să reușesc să pun mâna pe o sticlă. Când s-a apropiat de masă, el nebănuind nimic, am avut norocul să iau sticla de șampanie, am dus mâna la spate, ca să n-o observe, tocmai când îmi spunea < Așa-I că te-ai liniștit când ai văzut patul aproape? Văd că, deși ești tânără, ești și tu ca toate muierile care se simt în brațele unui bărbat și simt patul aproape, nu te gândești decât la amor, cât mai degrabă. Ai răbdare, întâi să închid ușa.> M-a așezat zâmbind pe pat, dar când s-a întors spre ușă, simțindu-mă liberă, m-am repezit și l-am lovit cu toată puterea peste urechea dreaptă, încât el a căzut jos cât era de lung. Am fugit și m-am oprit tocmai în parc. M-am ascuns într-o tufă mare de liliac, am stat ascunsă o noapte și o zi, flămândă, dezbrăcată. Am tremurat de frig toată noaptea, crezând că l-am omorât și temându-mă să ies. Văzând că seara se apropie, am ieșit din ascunzătoare și m-am strecurat în casă. M-am înarmat cu un cuțit și am intrat în bucătărie. Am găsit-o numai pe mama, și am întrebat-o: <Unde mi-e mirele?> Ea a început să mă certe - <Nebuno! Era să-l omori, și te mânca pușcăria.> Eu l-am răspuns <Mai bine în închisoare, că acolo l-a băgat mirele tău pe oamenii cinstiți. N-am să trăiesc cu un criminal care și-a dus fetițele și pe mamele lor la urșii albi, ca să se însoare, criminalul bătrân, cu fete minore ca mine. Să-I scrii

că, dacă va mai veni, am să-l înjunghii ca pe o fiară sălbatică, să scape lumea de un ucigaș, apoi mă înjunghii și eu și am scăpat de viață și de tine. Vrei să mă vinzi criminalului, numai ca să trăiești la Moscova.> Ea a început să plângă și mi-a spus că el și-a revenit din lovitură, și-a luat valiza și i-a spus că se întoarce când împlinesc 18 ani și voi fi majoră, ca să mă ia la Moscova. Asta-I totul, dragul meu.”

“De asta, scumpa mea, voiai să fii gravidă cât mai repede, ca să te găsească cu copil?”

“Da, Mișinca, el e mai rău ca o fiară, căci nici pe copii nu-I iubește.”

“Liniștește-te. Cum primim certificatul de contabili ne căsătorim și plecăm în altă parte. Câțiva ani n-o să mai știe de noi nici mama ta, și își va da seama ce a făcut, când va rămâne singură.”

“Acum ce facem, că mama n-o să-ți mai dea voie să vii la mine?”

“Știu, Lenuțo. Știu totul și de cearta voastră de aseară, când a zhis că să vin când mă va chema ea. Ce-ai zice tu să nu ne mai despărțim deloc, să fim ziua la lecții, și noaptea într-un pat? S-o facem pe mama ta să ne roage să ne întoarcem.”

“Cum, Mișinca?”

“Tu știi că Vasilțov și Ladâjenco s-au astâmpărat, după ce au fost bătuți de fete. Ladâjenco și-a găsit o vădană tinerică, s-a căsătorit și trăiește la ea acasă, iar locul lui de la cămin e liber. El mi-e dator 30 de ruble, zile trecute îmi dădea cartela de alimente, în locul banilor. Vasilțiov trăiește cu Liuda, tocmai fata care a pus la cale să-I bată, și e pe cale să se însoare. Și el mi-e dator 30 de ruble, și mi-a lăsat cartela, care face mai mult de 50 de ruble. Așa că mi-a rămas mie camera, iar dacă nu ne ajung două cartele, o iau și pe a lui Ladâjenco. Acum ia-ți tot ce-ți trebuie, îmbrăcăminte, de toate, ca să n-ai ce căuta la mama ta măcar o lună de zile, și mergem chiar acum la cămin, ca să fim după masă la

lecții.”

“Mișinca, nu știi cât mă bucur că vom fi acum împreună, ca doi soți. Să văd ce face mama, vine după noi sau nu vine.”

“Lenuțo, noi de azi-noapte suntem soț și soție. Dacă mama ta nu vine după tine, să te lipsești și tu de ea. Primim certificatele, ne legalizăm căsătoria și plecăm la lucru, la Vladivostok ori la Blagoveșensk.”

Lena a plecat de acasă cu mine, lăsând un bilețel:

“Mamă, nu mă aștepta, nu mă mai întorc. Plec cu logodnicul meu. Am să încerc să rămân gravidă cât mai curând. Știu că-l urăști, fiindcă e un om drept, nu un criminal precum colonelul dumitale. Dacă logodnicul meu nu are ce căuta acasă, nu mai am nici eu, n-ai decât să-l aduci pe colonel și să trăiești cu el, căci sunteți de o seamă. Adio.”

Am luat valiza și am plecat, cu Lena de mână, instalându-ne la cămin. Înainte de ore am mers la directoare, Maria Ivanovna și Lena, la îndemnul meu, I-a povestit totul. Maria Ivanovna a sărutat-o pe frunte și a promis că are să discute cu mama ei, dacă va veni să o caute la cămin.

Lena s-a deprins cu noua ei viață. Joi 10 iunie, era Înălțarea Domnului, am văzut-o pe mama ei intrând în curtea școlii. Știam că Maria Ivanovna este singură în cancelarie. Lena a închis ușa cu zăvorul, dar peste jumătate de oră mama ei a ieșit din școală ca din pușcă. Spre mirarea noastră, nu ne-a mai căutat nici în iunie, nici în iulie. Se apropia ziua de naștere a logodnicei mele, 3 august, și am băgat de seamă că încuia mereu ușa cu zăvorul și era tristă. Se temea să nu vină colonelul.

“Mișinca, mă tem pentru amândoi, căci îl știu cât e de ticălos, mâna dreaptă a lui Beria. Puterea lui este în minciună și în pără. Pe tine te poate învinui că trăiești cu o minoră, pe mine că am atentat la viața lui. Pe mama o poate face să-I fie martor, să ne trimită și pe noi la urșii albi, ca pe cele două soții pe care le-a avut.”

“Cum, mama ta crezi că se poate face martor împotriva ta?”

“Da, Mișinca. Nu știu ce este între ei, dar știu că îl adoră și-I este și foarte frică de el. Tot ce îi spune ea primește supusă, cum s-a întâmplat și cu mine. I-a scris că vine de ziua mea, pentru o chestiune importantă, și dorește să nu am nici un invitat. Mama așa a făcut, s-a pregătit o săptămână întreagă numai pentru el. Nu m-a lăsat să-mi chem nici o prietenă, căci așa a vrut Iura. Cum a venit, s-a pus singur în capul mesei. Mama i-a cărat de mâncare și băutură cât pentru cinci oameni. A umplut

paharele cu șampanie, și, în loc să mă felicite de ziua mea, m-a felicitat că m-am logodit cu dânsul. M-am îngrozit, când am văzut că mama mea acceptă, și mă felicită și ea pentru logodnă, spunându-mi că de mult așteaptă acest moment.

Am rămas ca trăsniță, îmi pierdusem darul vorbirii. Colonelul și-a băut paharul și s-a apropiat de mine să mă sărute. I-am aruncat șampania din pahar peste față și am ieșit afară. A început să mă înjure din urmă, zicându-mi:

“Mă gândeam să te mai aștept un an, până te faci majoră. Dar, pentru obrăznicia ta, am să te iau în patul meu și am să am grijă să te las gravidă. Așa te liniștești, și ai să mă aștepți, căci n-o să mai ai treabă cu alții. La anul vin după tine și te iau cu tot cu copil.”

M-am înfuriat și am țipat la ei, el s-a repezit la mine, dar am fugit și am dormit peste noapte la o colegă de școală. A doua zi pe la prânz m-am întors și am dat să intru în bucătărie, căci mi-era foame. Colonelul era în camera lui, și își scurgea în pahar sticla de șampanie. Mai avea și două sticle de vodcă, neîncepte. M-a chemat, dar eu l-am trimis undeva. Din bucătărie mama a început să mă certe, colonelul a venit și el și m-a apucat în brațe. Ți-am spus ce-a fost mai departe. Acum, Mișinca, mi-e frică să nu vină și să mă ia cu forța de lângă tine.”

.....

(Împăcându-ne cu mama Lenei) Ne-am mutat de la cămin înapoi în casă. Am auzit-o cum se căina că are mult de lucru, și am sfătuit-o să aducă acasă ce nu dovedește să termine, ca să-i ajutăm și noi. A adus registrele pe jumătate nefăcute, și mare i-a fost mirarea, că noi am terminat toată munca până a gătit ea masa de seară. De atunci a început să aducă acasă aproape tot ce avea de lucru, și făceam noi totul, ea numai ne lămură ce nu știam noi încă. Ne făceam astfel practica în meserie.

Când am terminat cursul de contabilitate, mama Lenei a reușit să ne repartizeze pe amândoi la contabilitatea fabricii de pâine. Urma să ne căsătorim la sărbătorile de Crăciun. Și atunci am aflat că Ana Ivanovna este membru al partidului comunist, și face parte din biroul politic orașenesc. M-am speriat, și am certat-o pe Lena, că nu mi-a spus de la început. Ea s-a agățat de gâtul meu, și a început să mă sărute și să plângă

“Mișinca, te rog să mă ierți. Nu ți-am spus, căci mă temeam că n-ai să mă mai iubești și ai să mă părăsești. Mama mea, deși e membru al biroului politic orășenesc, e dreaptă și cinstită. Sunt și în biroul politic oameni cinștiți, nu toți sunt criminali.”

Seara, după cină, Ana Ivanovna mi-a spus că vrea să-mi propună ceva, căci știe totul despre mine.

“Mișinca, știi că fratele și tatăl său sunt condamnați ca dușmani ai poporului. Sunt nevinovați dar, ce să-i faci, Stalin a lăsat problemele interne ale Uniunii pe mâna favoritului său, Beria, fiară cu înfățișare de om din munții Caucazului. De aceea, fiul meu, trebuie să-ți schimbi naționalitatea, să nu-ți știe nimeni familia și cine sunt părinții tăi.”

Mă uitam la ea înspăimântat, iar Lena era și mai speriată, și a izbucnit în plâns:

“Mamă, Mișinca e soțul meu, numai al meu. Dacă moare, mor și eu, împreună cu copilul pe care îl simt cum crește aici, sub inima mea. Dacă Beria și Iura Muhapad îl trimit la urșii albi, mă duc cu el.”

“Liniștiți-vă, copiii mei. Ca să previn asta, am hotărât să-ți faci alt buletin înainte de nuntă. M-am înțeles cu prietena mea de la evidența populației, ca pentru cinci mii de ruble să-ți facă alt buletin. Familia ta va fi Lenucica, cum ți se spune, că e nume frumos rusesc, iar numele după tată îți va fi Maximilianovici, de naționalitate rus, născut la Rostov pe Don, orașul în care ne-am născut și eu și soțul meu. Ești de acord?”

“Ana Ivanovna, pentru Lenuța eu sunt în stare de orice.”

“Mișinca, scumpul meu, acum te iubesc de două ori mai mult”, mi-a spus Lena.

Astfel s-a terminat discuția, și ne-am liniștit cu toții. Era vineri seara, 19 noiembrie. Afară începuse o ninsoare abundentă, până la ziua zăpada ajunsese la 30 de centimetri.

Dimineața mergeam împreună la lucru, iar după masă Ana

Ivanovna rămânea acasă. Aproape toată munca ei o făceam noi. Se făcuse bună, mă iubea ca pe fiul ei, iar eu am început să uit de chinurile pe care le îndurasem. Viața mi se părea acum un vis, dimineața pe la șapte mama Lenei ne trezea sărutându-ne, apoi ne spunea:

“Copii, s-a făcut șapte, la opt trebuie să fiți la serviciu.”

Noi ne sculam, ne ajutam unul pe altul la îmbrăcat, masa o luam în picioare și, strângându-ne de mână, de multe ori fugind, ajungeam la contabilitatea noastră de la fabrică. Așteptam să vină Anul Nou și data nunții noastre, 7 ianuarie. Lena și începuse să semneze documentația după familia Lenucica, de pe buletinul meu nou, pe care îl ținea în poșetă.

Odată, pe la ora unsprezece seara, când veneam acasă ținându-ne de mână, Lena m-a tras spre ea, mi-a sărit de gât și a început să mă sărute în plină stradă. Două femei bătrâne s-au oprit, râzând:

“Aveți răbdare până acasă, că viața voastră abia începe!”

“Ce te-a apucat, Lenuțo, vezi că lumea râde de noi, ai răbdare până acasă.”

“Și ce dacă râde lumea, eu îmi sărut iubitul și soțul meu, și habar nu ai de ce.”

“De unde să știu, Lenuțo, ce ți-a trăsnet ție prin cap?”

“Mișinca, uite ce m-am gândit, că la nunta noastră va dansa și copilul nostru, că de-acuma e mare, are patru luni de zile.”

Dar nu a fost să fie, căci un blestem a pus capăt vieții și fericirii noastre, și mi-a rămas pe o viață întreagă nu mai mult decât un vis, căci, în ziua de joi, 25 noiembrie 1948, mă duceam la serviciu de unul singur, având de calculat ultima evidență a Anei Ivanovna, pe luna noiembrie. Mi-au ieșit în cale trei persoane, doi bărbați și o femeie tânără, mijlocie de statură, cu ochi căprui, păr castaniu, nas fin, gură delicată și frumos arcuită. Primul bărbat era mai în vârstă, înalt, trupeș, smolit la față. Al doilea era blond, înalt și subțire.

Bărbatul mai bătrân s-a oprit și m-a întrebat.

“Fii bun, încotro se află comitetul executiv regional?”

“Veniți cu mine, căci îmi este în drum.”

Aici se încheie un alt capitol din calvarul meu în raiul comunist bolșevic, ale cărui date precise le amintesc aici:

Vineri, 28 iunie 1940, fiarele bolșevice au cotropit Basarabia, Nordul Bucovinei și Ținutul Herța, și au declanșat teroarea roșie pe tot teritoriul ocupat. Marți, 16 iulie 1940, a fost arestat unchiul meu Costea Leancă și, în timpul marelui cutremur din toamna anului 1940, a fost avariata grav închisoarea din Chișinău, a căzut și o parte din tavanul celulei unde se afla unchiul meu, împreună cu Pirogan și cu Buzuleac. Unchiul Costea s-a ales cu piciorul stâng rupt, Buzuleac cu capul spart, numai Pirogan a rămas neatins. Chiar dacă erau răniți, au fost duși în lagărul morții, Suho-Bezvodnaia, din regiunea Gorki, unde unchiul a murit de foame și de sete, vineri 18 aprilie 1941. Iar duminică, 3 septembrie 1944 am fost arestat, împreună cu fratele meu vitreg Pitirim Daniel Șontea. Pe mine m-au eliberat a doua zi, iar fratele meu a fost judecat și condamnat la 15 ani, ucis în lagărul morții din Magadan și aruncat într-o groapă comună, împreună cu câteva mii de deținuți politici, în data de vineri, 28 decembrie 1945. Duminică seara, 23 septembrie 1945, a fost arestat tatăl meu, Maxim Teodor Leancă, a fost condamnat la zece ani închisoare și a avut norocul să fie înmormântat acasă, căci se afla în lagărul de la Valea Norocului din raionul Florești. După opt ani de detenție m-au chemat să-l iau acasă, fiind grav bolnav. Duminică 30 august 1953 el s-a întors acasă, și-a văzut toate rudele, iar miercuri 16 septembrie 1953 s-a stins din viață. Miercuri seara, 17 iulie 1946, am trecut granița de la Prut, prin apă, și am ajuns în satul Cuza-Vodă, unde am cunoscut-o, duminică 21 iulie, pe Raluca, prima mea

dragoste, de care m-am despărțit pentru totdeauna vineri, 26 iulie.

Duminică, 28 iulie, am ajuns la castelul din Pitești al Clarei, unde am trăit 15 zile ca în povești, dar am fost nevoit să o părăsesc pentru totdeauna din cauza criminalilor bolșevici, ca și pe Raluca, luni 12 august. Vineri 23 august am trecut înapoi Prutul, și am ajuns acasă, unde era deja foamete organizată. Vineri 17 mai 1947 am fost arestat în gara Ocnița, și în ziua de vineri, 18 iulie, am fost condamnat la 15 ani, iar miercuri, 23 iulie, am ajuns în celula deținuților politici. Vineri, 25 iulie, procurorul Ivan Ivanovici mi-a scris cererea de grațiere. Joi, 31 iulie, am fost încărcăți într-un vagon de marfă, și timp de 43 de zile, ca într-un coșmar, între fiare cu înfățișare de om, am ajuns în iadul din Karabas, dar, din 17 deținuți politici din grupul nostru, au ajuns numai nouă. În noaptea spre vineri 19 septembrie 1947 a fost înjunghiat și amiralul Anatol Andreievici Dimidenco, pe care-l iubeam, sărmanul, ca pe un părinte, și tot în acea zi am fost scoși din celula morții, rămânând numai trei oameni, și am nimerit în baraca numită internațională. Sâmbătă, 3 ianuarie 1948, am fost eliberat, sâmbătă 17 ianuarie am primit buletin, iar a doua zi, duminică, am primit bilet pentru Habarovsk. Luni, 2 februarie, am început lecțiile la cursul de contabilitate de nouă luni din Habarovsk, trei băieți între douăzeci și șapte de fete, dintre care o iubeam pe Lena Hodjaeva. Duminică, 6 iunie, ne-am declarat dragostea, iar a doua zi am luat-o cu mine la cămin, ca soție. Marți, 10 august 1948, Lena a venit de la consultație fericită, cu o adeverință că e gravidă, pe care a dat-o mamei ei. Joi, 28 octombrie, am terminat examenele, am primit, împreună cu Lena, certificatele de contabili, și am fost angajat la fabrica de pâine, unde lucram împreună cu mama Lenei. Sâmbătă, 6 noiembrie, mama Lenei, motivând rațiuni de securitate, mi-a propus să-mi schimb numele, iar miercuri 10 noiembrie am primit un buletin pe numele Mihail Maximilianovici Lenuca, născut la 8 ianuarie 1927, în orașul Rostov pe

Don, de naționalitate rus. Joi, 25 noiembrie, m-am întâlnit cu Vasilțov, care mergea spre Comitetul executiv regional, și în această zi blestemată a început expediția polară secretă. O sută șaptezeci și două de zile am avut-o pe Lena de soție.

Taina expediției polare

Mergeam, împreună cu cele trei persoane necunoscute, spre Comitetul executiv regional. Aproape de sediu m-am întâlnit cu Ivan Vasilțov față în față, și m-a întrebat:

“Lenucica, și pe tine te-au chemat la executivul regional?”

“De ce să mă cheme?”- am întrebat eu

“Cine știe de ce. Hai să vedem, că trebuie să fi fost și tu chemat. Oamenii aceștia m-au rugat să-I aduc aici, dar dacă te-au chemat pe tine, rămân și eu.”

“Lenucica! Am o scrisoare pentru tine

.....
.....
.....
.....

La ora nouă a venit președintele Comitetului executiv al regiunii, s-a uitat la noi, apoi la străinii aceia, și a întrebat:

“Dumneavoastră sunteți organizatorii expediției?”

“Da, tovarășe președinte.”

Președintele ne-a chemat pe toți în biroul său și a reluat:

“Așadar, cu dumneavoastră am vorbit la telefon acum trei zile?”

“Da, tovarășe președinte. Dați-ne voie să ne prezentăm: eu sunt Vasili Dimitrievici Poleakov, academician, doctor în geologie. Tânărul de lângă mine este asistentul meu, Peter Cleme, iar fata de lângă el este medicul expediției, Isolina de Vardaz.”

“Bine, tovarășe Poleakov. Vă pot oferi pe acești doi tineri cu care m-ați întâlnit. Corespund cerințelor dumneavoastră, căci sunt fără familie, buni la calcule, contabili. Vă rog să mă scuzați că nu vă pot oferi mai mult. Războiul ăsta blestemat ne-a prăpădit băieții. Dacă aveți nevoie de fete, vă pot da câte doriți.”

“Nu, tovarășe președinte. Fetele nu sunt pentru expediții în extremul nord. Suntem mulțumiți cu băieții ăștia doi. Ce ziceți, băieți, sunteți de acord?” a întrebat Poleakov, uitându-se zâmbind la noi.

“Eu unul, nu sunt de acord”, le-am zis.

“Băieți, sunteți sau nu de acord, ăsta e un ordin, nu se discută.”

“Întâi de toate că eu nu sunt acum militar, și nici membru de partid, ca să mă supun ordinelor”, le-am spus eu, răspicat.

“Totuși eu te-aș sfătui să accepți, tovarășe Lenucica. Lena are să te aștepte doi ani, dacă te iubește. Vorbesc eu cu Ana Ivanovna, să amâne nunta voastră. Dacă nu, la primăvară pleci în armată, și veți fi despărțiți nu doi, ci trei ani.”

“Băiatul e pe cale să se însoare?”, a întrebat Poleakov.

“Da, e logodit cu fata generalului Hodjaev, erou al Uniunii Sovietice, mort în luptele de la Stalingrad.”

“Tinere”, mi-a spus Poleakov, te sfătuiesc să accepți, cum l-am sfătuit și pe asistentul meu Peter Cleme, logodit ca și tine. Vă întoarceți peste doi ani, cu o sumă mare, temelie a viitorului vostru. Gândește-te bine, doi ani, și scutit de armată, și cu mulți bani la întoarcere. Dacă nu, la primăvară vei fi încorporat, pe trei ani.”

“Hai să mergem, Lenucica, abia scăpăm de armată, și câștigăm mulți bani”, m-a îndemnat Vasilțov.

Eu am ieșit cu inima frântă, căci presimțeam o nenorocire. M-am dus la contabilitate, la fabrică. Am găsit-o numai pe Lena, care a sărit de gâtul meu. Dar, văzându-mă schimbat la față:

“Mișinca, ce ai, ce s-a întâmplat?”

“Lenuțo, vin de la executivul regional. M-au trimis cu forța, împreună cu Vasilțov, într-o expediție polară de doi ani de zile. Mai am nădejde numai în mama ta, că mă scapă de beleaua asta.”

“Cum? Într-o expediție polară, la urșii albi? De acolo nu se întoarce nimeni! Nu, n-ai să te duci de lângă mine nicăieri, abia te-am găsit, abia te-am aflat, și nu vreau să te pierd, destul că mi-am pierdut tatăl.”

“Dar mama ta n-a venit azi? Trebuia să dea evidența.”

“Mama? Mama a fost chemată la comitetul executiv regional.”

“Aha, au chemat-o ca să-I spună și ei, și să amâne nunta noastră.”

“Nu, asta niciodată.”

“Ei mi-au spus că, dacă nu plec, mă iau în armată la primăvară, trei ani, iar din expediție spuneau că vom câștiga bani mulți.”

“Mișinca, de la urșii albi nu se întoarce nimeni, nici cu bani, nici fără bani. Până la armată noi facem nunta, pe la începutul lui mai eu nasc și, cu copil mic, nu te mai ia nimeni de lângă mine. Iar dacă te recrutează, ai să fii în complexul militar Voloceaevka, de pe Amur, și am să pot veni la tine în fiecare duminică. Dar de la urșii albi nu te mai întorci” - și a început să plângă în hohote.

Pe neașteptate, a intrat mama ei, și Lena s-a repezit la ea și a îmbrățișat-o.

“Mămică, nu-i așa că nu i-ai lăsat să-mi ia soțul de lângă mine, și să-l ducă la urșii albi?”

“Cum era, fata mea, să resping propunerea președintelui, când țara are nevoie de oameni competenți, ca soțul tău. După doi ani se va întoarce, cu sute de mii de ruble. Economisim și noi, și soțul tău, și când se întoarce ne putem muta la Moscova.”

“Iar începi cu Moscova? Pentru asta ai vrut să mă vinzi unui criminal bătrân, fără să-ți pese de mine”, I-a spus Lena, în hohote de plâns. “Hai acasă, Mișinca, să ne facem bagajul, și până mâine suntem departe de Habarovsk.”

“Nu plecați nicăieri, căci mi-am dat cuvântul, și așa are să fie.”

“Cu ce drept ți-ai dat cuvântul, pentru un om care nici nu-ți este încă ginere. Hai, Mișinca, că mama mea nu are nici un drept asupra ta. Slavă domnului, nici eu nu mai sunt minoră, să-și bată joc de mine. Rău am făcut că nu ne-am dus la Blagovescensk, unde ne-a trimis, dar cred că nici acum nu e târziu.”

“Uite ce e, fata mea. El pleacă unde îl trimitem, dacă nu îl dau pe mâna NKVD-ului, că-i fiu al unui dușman al poporului. Ca să nu fie urmărit, și-a schimbat numele de familie, a făcut un buletin de identitate fals, și în loc să meargă în expediție, va merge la Magadan, de unde nu te mai întorci înapoi.”

Lena a amuțit și s-a uitat cu spaimă la mama ei. Apoi s-a apropiat de sobă, unde ardea un foc de cărbuni, a scos din poșeta ei buletinul meu cel nou, și l-a aruncat în sobă, pe cărbuni înroșiți, unde s-a aprins pe loc.

“N-am știut că am o mamă criminală. Acum am înțeles de ce îl ajută pe criminalul Iuri Muhapad, ajuns colonel și satrap de-al lui Beria, prin minciuni și crime. Tot prin minciuni și crime ai ajuns și tu membră a biroului politic.”

“Orice comunist trebuie să fie necruțător cu dușmanii de clasă.”

“Va să zică, soțul meu ți-e dușman de clasă! De asta i-ai spus să-și facă buletin fals ca să-l dai pe mâinile lui Muhapad, un criminal, cum

ești și tu. Uită că buletinul vostru fals arde în foc.”

Mama ei s-a repezit la sobă, dar a mai găsit scrumul. S-a uitat la fata ei cu ură, și i-a spus:

“Am dat cinci mii de ruble pe el. De ce l-ai dat în foc, era spre binele vostru, ca să nu mai știe nimeni cine sunt părinții lui.”

“Dar de unde știi tu, mamă, de părinții soțului meu, că n-am vorbit despre asta niciodată?”

Ana Ivanovna, luată prin surprindere, nu știa ce să răspundă.

“Am făcut cercetări, ca să știu cum de-a ajuns el la noi, tocmai din Moldova.”

“Și nu ți-e rușine, femeie bătrână, să minți de la obraz! Urmărirea persoanelor suspecte e de competența NKVD-ului, și nu a unui membru în biroul politic orășenesc. Tu, mamă, ai copiat de pe buletinul vechi adresa soțului meu, și ai trimis-o criminalului Muhapad, idolul tău. Doar e satrapul lui Beria, numai el putea pune în urmărire persoane care nu-l convin, suspecte, cum le crezi tu.”

“Cred că am dreptul să știu cu cine trăiește fata mea, și cine a îndemnat-o să mă părăsească.”

“Ai avut dreptul să-ți bați joc de mine, și să mă dai pe mâinile unui criminal, să-și bată joc de mine și să mă lase gravidă, cât am fost minoră. Acuma sunt femeie, n-ai nici un drept asupra mea. Va să zică, amicul tău ți-a scris, să-ți spună cine sunt părinții lui, și te-a îndemnat să-i faci buletin fals, ca să-l aveți la mână și să se răzbune pe mine, fiindcă i-am spart capul cu sticla de șampanie și i-am scăpat din mână. Să mergem, Mișinca, nu mai lucrăm aici, de azi înainte.”

Atunci am părăsit eu contabilitatea, pentru totdeauna. Mama Lenei ne-a avertizat:

“Plecați, dar să știți că Iura mai devreme sau mai târziu vă dă de urmă, și veți fi pedepsiți amândoi.”

“Mulțumesc, mamă, că ai spus și tu ce gândești. Îmi pare rău de tata, că a trăit cu scorpia care m-a născut pe mine.”

Am ajuns acasă și ne-am încuiat în dormitor. Lena plângea, iar eu, îngrijorat, mă gândeam ce să facem. Ideea ei, să ne ducem într-un loc depărtat, nu ne ajuta, căci de NKVD nu te poți ascunde. Lena s-a liniștit, a început să facă bagajele și mi-a spus:

“Mișinca, ne luăm ce-I al nostru și plecăm. Deocamdată mergem la Maria Ivanovna, directoarea noastră, îi spunem totul, cum i-am spus și atunci când m-ai luat la cămin, și o rugăm să ne dea alte certificate și altă familie. Ce-ai zice dacă am lua numele tatălui tău, iar numele tatălui meu să ne fie la amândoi numele tatălui: Mihail Vasilievici Maximov și Lena Vasilievna Maximova. Ne ducem undeva, la Irkutsk, depunem o plângere că ne-au furat banii cu tot cu buletin, și ne fac alte buletine, după numele din certificatele de contabili.”

“Lenuțo, mă gândesc altfel. Lasă-mă să plec în expediție, și Vasilțov vrea să plece. Dacă am noroc să mă întorc, peste doi ani vin cu două sute de mii de ruble, luăm copilul și mergem la Chișinău, în Moldova, căci m-am lămurit că de mama ta trebuie să stăm cât mai departe. Tu, prefă-te că te împaci cu situația, nu te mai certa cu ea, iar noi ținem legătura prin Maria Ivanovna, căreia tu ai să-i povestești totul. Altă soluție, puișor, nu avem.”

Ea s-a învoit, s-a liniștit, i-a spus mamei sale că s-a răzgândit și că mă lasă să plec în expediție. Când mă voi întoarce facem nuntă și cumătrie odată. Mama ei s-a bucurat, și-a cerut iertare, fățarnic, de la noi, că ne-a speriat așa de tare.

Iar a doua zi de dimineață am și decolat, cu avionul special cu care venise Poleakov și însoțitorii lui. După o zi, am aterizat în orașul Komsomolsk pe Amur, unde am stat două zile. Au fost angajate, ca membre ale expediției, alte două persoane, aduse de primul secretar al

Comitetului executiv al oraşului, care aştepta expediţia de zece zile. Primul era Abdul Mamedovici Bulatov, de meserie vânător, foarte priceput, şi al doilea geologul Alexandr Ivanovici Corniuşin. Cu cei de dinainte, şapte persoane, care au fost principalii membri ai expediţiei.

Duminică, 28 noiembrie, am părăsit oraşul Komsomolsk pe Amur, pentru totdeauna. Marţi, 30 noiembrie, am aterizat la Magadan - mai înainte făcusem escală la Aian şi la Ohotsk, pentru combustibil. Am stat două zile în Magadan, timp în care cei doi aviatori au controlat aparatura avionului, fiindcă urma traseul cel mai greu pentru avionul nostru, marca Antonov. Până la Anadâr trebuia să zburăm pe deasupra şirului de munţi Cerskog, înalţi de 2.000 de metri, iar în micile localităţi de pe traseu era foarte greu de aterizat. Prima escală a fost acum într-un sătuc, Merenga, tot pentru combustibil. La 3 decembrie am aterizat în micul oraş Ghijiga, port în golful Şelihov, la Marea Ohotsk. După încă o zi, am aterizat lângă un sătuc de pe valea râului Pengina. Satul se numea Oklan. Valea era acoperită de zăpadă până la brâu. Acolo ne aşteptau patru butoaie de combustibil. Duminică, 5 decembrie, am aterizat la Vaegi, sat de pe valea râului Main, şi, în sfârşit, luni, 6 decembrie, am ajuns la Anadâr, un oraş mic, port în golful cu acelaşi nume, la Marea Behring, şi centru administrativ al regiunii Ciukotka.

Am descărcat din avion, înainte de a ne părăsi, aparatură geologică, 25 de costume termoizolante de tip scafandru, cu fir electric, câte patru seturi de baterii “Anod” şi “Macal”, de câte 8 kg, o instalaţie de încălzire electrică, garantată trei luni, un aparat de transmisiune, de tip “Tai”, cu cod complet, mai multe spirtiere, de încălzit şi de fiert ceai, cu un butoi de spirt de 200 de litri, două pistoale automate Kalaşnikov, cu disc de 72 de cartuşe. Apoi, două pânze de cort speciale, din păr de cămilă, 25 de saci de dormit, 25 de cojoace şi 25 de perechi de păslari. În locul avionului, ne aşteptau trei sănii autopropulsate, tip elicopter, numite “Iucagar”, în care

am încărcat întreg bagajul.

Am stat patru zile în Anadâr. Fiecare a primit instrucțiunile necesare. Lui Vasilțov I s-a încredințat aparatura geologică , iar mie mi-au încredințat aparatul tip “Tai”, cu codul lui, pe care l-am învățat în trei zile. Datorită acestui fapt, mi-au dat și un pistol automat, gloanțe de rezervă pentru zece discuri. Am mai fost ales, în mod unanim, casier și contabil al expediției, primind 25 de livrete de economie, în care urma să trec, pentru fiecare membru al expediției, suma cuvenită.

Vasile Dimitrievici Poleacov, șeful expediției, ne-a lămurit că ea a fost plănuită în mare secret, de către Comitetul central al PCUS, în frunte cu Stalin, Șfemic și Beria. Lui I s-a dat însărcinarea de a organiza și a conduce expediția, pentru a descoperi zăcăminte de minereu radioactiv. În acel timp Uniunea Sovietică nu avea minereuri radioactive pentru bomba atomică - uraniu, plutoniu. Planul expediției era să cerceteze extremitatea de nord a Siberiei, în toate regiunile de tundră: muntos, păduros, șes. Punctul de plecare a fost stabilit în micul oraș Providenia, port în golful cu același nume, la marea Behring. Sosirea trebuia să fie în orașelul Dickson din peninsula Taimâr, port la marea Kara.

Vineri, 10 decembrie, am pornit cu Iucagar-urile spre orașelul Providenia. Fiind golful înghețat, săniile au ajuns în trei zile, pe gheață de-a dreptul. Acolo ne așteptau douăzeci de oameni, din populații nordice, printre care: patru aleuți, trei iacuți, cinci koreați, trei kamcedali, cinci ciucci. Erau cu ei și patru sănii trase de câini (săniile “Natur”), treizeci de câini în total. O sanie era încărcată cu făină de pește (“iucala”) pentru hrana câinilor.

Luni, 13 decembrie 1948, am început expediția geologică, prin munții Ciucotkăi, munți cu înălțimi până la 1.200 de metri. Între localitățile Providenia și Uelen am descoperit numai zăcăminte de fier, mangan, crom și cupru. Între Uelen și Enurmino am descoperit, pe lângă

cupru și cositor, mari zăcăminte de mercur, precum și componente radioactive cu plutiniu. O zi și o noapte s-a petrecut cu vodcă, spirt și frigărui. Era sâmbătă, 25 decembrie, Crăciunul pe stil nou. Abdul Bulat vânașe un pui de ren de toată frumusețea. Pe deasupra, băieții găsiseră în Enurmino și douăsprezece sticle de vodcă.

Isolina Ramonova, văzând că sunt mărginit la băutura, căci rămăsesem treaz de unul singur, iar automatul era mereu lângă mine, mi s-a alăturat, cerându-mi apărarea. Ceilalți năzuiau la ea, mai ales Corniușin, dar, văzând că-I iau apărarea cu automatul în mână, s-a retras înjurând de toți sfinții. Ceilalți au lăsat-o și ei în pace.

Stăteam în căminul școlii, bine încălzit. Avea numai patru încăperi, una mai mare și trei mai mici, dintre care una era fusesse destinată Isolinei. Școlarii plecaseră acasă la părinți, căci era sâmbătă seara. Camera mare, unde se chefuia, era cantină și bucătărie. După ce Corniușin a dat înapoi, înjurându-ne, ea a zis:

“Lenucica, vreau să plec, că mi-e silă de prostia bețivilor de aici. Dar, singură, mi-e frică de derbedeul ăsta. Te rog să vii cu mine.”

“Cu plăcere, Isolina Ramonovna, dacă aveți încredere în mine”

“Până acum am avut încredere în Peter Cleme, dar îl văd așa de beat, și vorbește niște prostii mai mari ca el, că mi-e silă. A luat de lângă mine stația radio, de care nu mă despărțeam, eu am luat în mână automatul, și m-am dus în urma ei în dormitor, cel mai mic dintre ele. Încăpuseră acolo două paturi, și o măsuță între ele, la fereastră.

A încuiat ușa în urma mea. Pe masă ardea o lampă de gaz. Era ora patru după amiază, dar soarele asfințise de două luni, eram în plină noapte polară. Dăinuia aurora boreală, dând o lumină roșie peste tot. Isolina și-a dat jos haina groasă, și a ieșit la iveală un trup minunat, tras ca prin inel, de am rămas cu ochii pironiți la ea. A priceput și a zâmbit:

“Lenucica, stai pe patul de alături, și nu te uita așa la mine, căci nu

cred că sunt mai frumoasă decât logodnica ta.”

“Isolina Ramonovna, sunteți mult mai frumoasă decât Lena, logodnica mea. Și îmi amintiți de o persoană care vă seamăna, și pe care n-o pot da uitării.”

“Sunt curioasă, Lenucica. Avem timp destul, aș vrea să-mi povestești de persoana aceea de care spui că seamănă cu mine.”

“Isolina Ramonovna, ar trebui să vă povestesc întâmplări din viața mea, dar nu vă cunosc, nu știu cine sunteți. După numele pe care îl aveți, cred că nu sunteți rusoaică.”

“Așa e. Dar nici eu nu știu cine ești, și mă miră mult numele dumitale, căci e nume de fetiță, nu de familie.”

“Am un nume fals, Isolina Ramonovna.”

“Cum, nume fals, și ești logodit cu fata unui general erou al Uniunii Sovietice! Și ai intrat și în expediția asta, strict secretă!”

“Isolina Ramonovna, logodnica mea Lena îmi cunoaște adevăratul nume, ca și Vasilțov, prietenul meu.”

“Și dacă nu e secret, de ce nu-l spui?”

“Prefer să rămân cu pseudonimul, în expediție.”

“Promit că n-am să spun numele nimănui.”

“Numele meu e Mihai Leancă, dacă ții într-atât să-l afli. Numai dumneata îl știi cu adevărat.”

“Mihai Leancă! Sunteți român?”

“Da, sunt român basarabean - din așa-numita Republică Sovietică Socialistă Moldovenească.”

“Atunci am să-ți spun Michel, numele tău în limba franceză. Te-am cunoscut după accent că nu ești rus, și mai ales după felul în care te-ai purtat și ai vorbit, mai omenește decât porcina rusească. Cât ar fi de învățați, când scapă la băutură se fac animale mai murdare ca porcii.”

“Iar dumneavoastră, cred că sunteți franțuzoică.”

“Nu, Michel. O dată ce nu ești rus, mă încred în tine și îți spun adevărul. Sunt născută la 18 ianuarie 1925 în orașul Badalona, de lângă Barcelona. Sunt spaniolă, tatăl meu a fost avocat, iar mama profesoară de limbi străine - franceză, engleză și rusă. În războiul civil, generalul Franco, ajutat de Mussolini și de Hitler, a învins coaliția democratică. Părinții mei au luptat și ei. Tata a fost comandant al unei companii în mare parte de voluntari internaționali, între care și câțiva ruși comuniști. Mama mea a fost traducătoare a companiei, și a fost ucisă de un trădător austriac, un fascist care s-a strecurat între voluntarii din companie. L-a rănit și pe tata, la genunchiul piciorului stâng, când a fost împușcat de rușii comuniști. A fost dus, rănit, pe crucișătorul lor, “Rossia”, pe care era amenajat un spital.

Noi aveam casele mari și frumoase ale mătușii Isabel, în centru Barcelonei. Sora mai mare a mamei mele, rămasă văduvă încă din vremea primului război mondial, neavând copii, și-a făcut testamentul pe numele meu. A trecut o moșie mare și bogată, 1.700 de acri de pământ, cu două conacuri, și casele din centrul orașului, care erau pe jumătate ale părinților mei, primite ca dar de nuntă. Mătușa a moștenit averea de la soțul ei, ce se trăgea dintr-o familie de aristocrați, din apropierea orașului Granoliera, la patruzeci de kilometri de Barcelona.

După ce mama a fost înmormântată, știind că tata e rănit și se află pe crucișătorul sovietic, m-a lăsat să merg la el, să-l îngrijesc. Au venit și bunicii, și Ines. Ei s-au întors la Badalona, căci Ines este moștenitoarea lor, și nu mai avea că căuta în casele pustii o fetiță de opt ani. Ea am rămas lângă tata. Doctorii spuneau că rana are să se vindece, dar că n-o să mai poată îndoi piciorul de la genunchi.

După câteva zile, fasciștii au ocupat Barcelona, iar eu cu tata am fost nevoiți să emigrăm în Rusia. Crucișătorul a ancorat la Sevastopol, l-au internat într-un spital din Ialta, rana s-a vindecat repede, și, cu ajutorul

camarazilor, am ajuns la Moscova. Învățasem puțin rusește, de la mama și de pe crucișător, așa că la unsprezece ani am fost înscrisă la școala rusă, în clasa a patra. Tata lucra ca avocat. Tot de nevoie, tata a intrat în partidul lor bolșevic, iar eu în organizația de tineret, Komsomol, . Dar viața și obiceiurile lor, bazate pe crimă, minciună și hoție, nu le puteam suferi.

În 1942 am terminat școala medie de 10 ani, și am intrat fără concurs la Institutul de medicină. În 1945, prietenii și foștii voluntari din compania tatălui meu, care îl scăpaseră de la moarte, împușcându-l pe fascist, au fost arestați la ordinul lui Beria, și învinuiți că sunt dușmani ai poporului. Tata l-a apărat ca avocat, demascând minciunile lui Beria. De aceea a fost arestat, învinuit de spionaj, și l-au împușcat împreună cu aceia cărora le luase apărarea.

Eram la facultate în anul al treilea, și am rămas fără surse de existență. Am avut noroc de profesorii mei, care m-au recomandat ca profesoară de franceză unor șefi bolșevici. Doi ani am învățat și am dat lecții de franceză, ca să am din ce trăi. Când am terminat facultatea, tot profesorii mei m-au angajat la policlinica institutului, de unde am fost trimisă în expediția aceasta, și iată-mă înaintea ta. Acum aș vrea să-mi povestești cum de ai ajuns tu aici.”

“Isolina Ramonovna, mi-ai povestit viața dumneavoastră. Nu știu dacă ai trecut sub tăcere, sau nu ai avut vreo istorie de dragoste. Eu n-am să ocolesc asta, am să-ți spun totul, căci în necazul meu se țeș și asemenea istorii. Află că sunt născut la 8 ianuarie 1927, în satul Cuhnești, județul Bălți, din Basarabia. Așadar sunt fiu de țăran, și cu doi ani mai mare ca dumneata” - și i-am povesti apoi toată viața mea.

M-a ascultat ca vrăjită, și am văzut, la lumina slavă a lămpii cu gaz, cum lăcrimează.

“Michel, dacă tu ai trecut granița de două ori, pentru mama ta și

pentru surorile tale, știi măcar ce este cu ele acum?”

“Ultima scrisoare am primit-o de la sora Eugenia, eram în lagărul Batâc. Mi-a scris că sora Liuba e bolnavă dar, fiind frumoasă, s-a măritat așa bolnavă. De atunci nu mai știu de ele, dar principalul este, Isolina Ramonovna, că le-am salvat de la foamea pusă la cale de fiarele bolșevice.”

“Nu-mi mai zice Ramonovna, dragul meu. Nu-mi place politețea asta oficială rusească, spune-mi mai simplu, Isolina, cum îți spun și eu Michel. Spune acum ce ai de gând să faci cu Lena. Știu că te iubește și a vrut cu orice preț un copil, ca să te lege de ea și să scape de amicul criminal al mamei ei.”

“Isolina, nu știu ce voi face mai departe. Îmi pare rău de ea și de copil, doar e copilul meu. Dar mi-e frică de mama ei, că e tot așa de rea ca și colonelul. Au aflat că părinții mei sunt dușmani ai poporului, și sunt în stare de orice, ca să se răzbune că am ademenit-o pe fiica ei. I-am spus Lenei, ca s-o liniștesc, că am s-o iau și am s-o duc în Basarabia, la Chișinău, dar e totuna unde ne-am duce. Am să fiu găsit de NKVD-ist. De n-ar fi copilul, aș uita-o, mi-ar fi mai ușor, dar copilul mă dă gata. Și Clara, la Pitești, a vrut cu orice preț să aibă un copil de la mine, de parcă știa, sărmana, că ne despărțim pentru totdeauna. Ea nu mi-a spus dacă e însărcinată, dar pe Lena am lăsat-o cu burta începând să crească.”

“Michel, ce-ai spune dacă ai merge cu mine în Spania, ca soț?”

“Isolina, știu că ești nedespărțită de Peter Cleme, iar acum ești cu mine, fiindcă el s-a îmbătat, și ai rămas fără apărare.”

“Michel, eu n-am nimic de-a face cu dânsul. Îl simpatizam că nu e rus, dar are logodnica lui la Riga. Eu pe Cleme nu-l pot iubi, căci s-a rusificat cu totul, acum s-a îmbătat mai rău ca rușii, nu se deosebește de ei, îmi este antipatic, nu simpatic.”

S-a repezit la mine și m-a cuprins, se uita în ochii mei fără să

îndrăznească să mă sărute. Am strâns-o la piept și am sărutat-o lung și apăsător.

“Michel, era să mă înăbuși! Eu n-am mai fost sărutată de nimeni, nu știu să sărut!”

“Atunci te mai sărut o dată!”

“Cum să te las, dacă nu mă iubești?”

“Dacă nu te iubeam, nu te sărutam, și nu ți-aș fi povestit viața mea.”

“Michel, până să-mi povestești neplacerile tale, îmi erai indiferent, și te știam logodit. Acum îți declar că te iubesc, ești prima mea iubire, căci în țara mea eram încă fetiță, iar în țara asta, a minciunii și a hoției, urăsc porcăriile rusești. Nu-i pot suferi pe ruși, mai ales de când mi-au împușcat tatăl, când a dezvăluit minciuna demnitarilor din vârful piramidei bolșevice.”

Am început să ne sărutăm, dorința noastră s-a aprins, și am întrebat-o dacă nu e mai bine să plec.

“Nu, Michel, nu mă lăsa singură acum, când mi-am găsit iubirea. Am douăzeci și trei de ani, trupul meu își cere dreptul la iubire. Dar ce mă faci, Michel, dacă rămân gravidă, și expediția noastră este abia la început?”

“Isolina, dacă dorești să facem dragoste, ai încredere, cunosc în ce fel să ne păzim, ca să nu rămâi gravidă când nu vrei.”

“Garantezi tu asta?”

“Dacă nu ai încredere în mine, să renunțăm.”

“Michel, am încredere, dar eu sunt virgină, și mi-e cam frică.”

“Doar ești doctoriță, n-ar trebui să-ți fie frică. Mai devreme sau mai târziu, tot s-ar fi întâmplat asta.”

“Bine, noaptea asta o petrecem împreună, căci mă dau ție trup și suflet. Ce facem cu paturile aste, că sunt prea înguste pentru doi?”

“Paturile astea sunt lavițe de scânduri, le punem alături, și facem unul singur.”

“Bine, și acum?”

“Dăm hainele jos. Prima dată să facem dragoste aici, la marginea patului, căci ești virgină, să fim cu atenție, ca să nu ai dureri.”

După aceea, ea mi-a spus surâzând:

“Michel, mai mare frica decât durerea. Întâia oară am simțit și eu plăcerea sexuală. Noaptea asta vreau s-o petrecem făcând dragoste, căci cine știe când vom mai putea, între ghețurile astea veșnice!”

Așa a și fost, foarte rar ni s-a întâmplat să mai fim într-un pat amândoi. De multe ori dormeam chiar în costumul scafandru, și nici să ne sărutăm nu puteam. În schimb eram nedespărțiți, din care cauză Corniușin avea pe noi o ură de fiară.

Membrii expediției se îmbătaseră mai mult de bucurie, căci ajunseseam cu toții bogați. După tariful pe care-l aveam, ni să plătea: pe un minereu de fier descoperit, 1.000 de ruble; de crom, 2.000, de cupru, 3.000, de aluminiu, 3.000; de cositor, 4.000; de nichel, 7.000; de mirobilit, 7.000; de fosforiți, 7.000; de apatit, 7.000; de sulf, 7.000; de magneziu, 10.000; de mercur, 10.000; de argint, 10.000; de aur, 15.000; de platină, 15.000; de diamant, 15.000; de plutoniu, 25.000; de uraniu, 50.000 de ruble. Din suma convenită nouă, șeful expediției primea 13%, cei șase membri principali câte 10%, restul de 27% îl împărțeam la cei douăzeci de lucrători. Conducătorii Iucagar-urilor aveau tariful lor aparte, după kilogramul de produs transportat.

Prima mea transmisiune a fost stabilită pentru dimineața zilei de luni, 3 ianuarie 1949, oare 5,45, ora Moscovei, după codul OIB - 217 (Biroul special de informații - 217). Indicativul expediției era “OSZPE” (Expediția secretă specială din extremul nord). La timpul și la ora stabilite, am fixat apartul pe codul 217, și am început apelul:

“Alo, alo, transmite OSZPE, mă auziți? Recepție!”

“Alo, alo, sunt OIB, vă aud bine, recepție!”

“Alo, alo, notați coordonatele: în punctul Enurmino, 67 lat.N, 172 long.E, am descoperit în munți mari zăcăminte de cărbune brun. Ați înțeles? Recepție!”

“Am înțeles, am notat coordonatele.”

(Cărbune brun însemna componente radioactive de plutoniu, iar cărbune negru însemna uraniu).

În Ciucotka am mai descoperit încă două zăcăminte de plutoniu, și unul de uraniu, între localitățile Venkarem și Mâs-Șmita, respectiv între Biliges și Pevek. Apoi, în Iakutia, între Ambarcik și Cerski, două zăcăminte de magneziu, unul de plutoniu, unul de apatit. Între Kolumnsk și Nijnie-Kolâmânsk, cinci zăcăminte de aur, două de diamant, unul de argint. Între Andrușkino și Logoșkino, pe râul Alazeia, două zăcăminte de uraniu, unul de magneziu, două de sulf. Între Polarnoe și Ciokurdah, un zăcământ de uraniu, sub albia râului Indighirka. În preajma localității Tumat de pe râul Ciodon, două zăcăminte de componente plutonice și trei de mercur. La Nijnie-Iansk și Usti-Iansk, pe râul Lena, trei zăcăminte aurifere și unul de uraniu. În apropierea așezării Naiba, pe țărmul golfului Bour-Haia, un zăcământ de componente plutonice, unul de mirobilit. Lângă mitul port Tiksi, în același golf, Bour-Haia, al mării Laptev, un zăcământ de uraniu și două de aluminiu. În localitatea Tit-Arî, pe fluviul Lena, un zăcământ de uraniu, și două de nichel. În delta Lenei, în apropiere de așezarea Segostâr, un zăcământ de uraniu, două de componente plutonice, unul de magneziu. În apropiere de Taimâlâr și Oleiniok, două zăcăminte de uraniu, unul de componente plutonice, trei de fier. În așezarea Iurinung-Haia, de pe râul Anabar, un zăcământ de uraniu și unul de mercur, care au fost ultimele noastre descoperiri.

Ajunși în peninsula Taimâr, la Sândasko, pe țărmul golfului

Hatanga, ne-a părăsit și ultima sanie Iucagar. S-a dus după provizii, ca și celelalte, și nu s-a mai întors. Primul ne părăsise în localitatea Tit-Arî, pe lângă fluviul Lena. Al doilea în Ust-Oleiniok. Căinii au pierit de foame și de frig, de rămăseseră numai nouă. Cei mai mulți muriseră de foame, fiindcă noi, neavând ce mânca, fierbeam din făina lor de pește, iucala, un fel de terci, rău mirositor și amar, dar trebuia să-l mănânci ca să nu mori. Câțiva oameni, printre care și eu, s-au îmbolnăvit foarte rău. Isolinei, în afară de câteva cutii de glucoză, câteva de aspirină și cintramon, nu-I rămăsese nimic. Pe mine m-a salvat de la moarte cu glucoză, dar, având puțină, le dădea celorlalți bolnavi numai aspirină și cintramon. Doi ciucci au murit, restul ne-au părăsit cu toții, 16 oameni, căci doi coreaci, neavând echipament, ne părăsiseră de la început.

Am rămas astfel numai noi șapte. În apropiere de Taimâlâr am întâlnit o tabără de neneți nomazi, eschimoși, care ne-au găzduit la ei un timp. În acest timp Corniușin a adus din Taimâlâr cinci eschimoși de origine dolgană, ca ajutoare ale lui. Am convenit ca banii de pe livretele economii ale celor morți să-I trec pe livretele lor de economii, pe care le au cu ei.

Ultima mea transmisiune a fost în ziua de luni, 20 februarie 1950, dar nu mi-a răspuns nimeni. A doua zi am ieșit iarăși în eter, și mi-a răspuns neoficial același glas de femeie, numai trei cuvinte: “Bolșe ne vâzâvat” - “Nu mai transmiteți”. Isolina mă ținea numai cu glucoză, și mi-a explicat că boala mea vine de la lipsa de vitamine în organism. Și-ar fi dat jumătate de viață pentru un kilogram de morcovi, căci numai morcovii ar fi fost în stare să mă pună pe picioare. După fiecare injecție cu glucoză, mă simțeam mai bine cel mult trei zile, puteam să umblu. Când a început ultima cutie de zece fiole, ea s-a uitat speriată la mine, și a început să plângă în hohote. Vasili Dimitrievici a auzit-o plângând, a intrat în cort și a întrebat-o de ce plânge. Ea a răspuns printre lacrimi:

“Lenucica e bolnav de beri-beri”.

“Beri-beri? Ce boală mai e și asta?”

“O boală rară, puțin cunoscută, se mai numește și boala chineză. Vasili Dimitrievici, măcar un kilogram de morcovi găsește-mi, ca să-l pot vindeca, căci glucoza mai rău îi face, și chiar și ea e pe sfârșite.”

“Isolina Ramonovna, de unde să găsim noi, în tundra din Taimâr, morcovi? Ține-l cu glucoza pe care o mai ai, căci, după cum se vede, expediția noastră a luat sfârșit. De-ar veni odată Bulatic, cu ceva vânat! De el depinde viața noastră, să nu fi fost el muream de foame încă în Ciucotka. Cu ce a vânat, urși, reni, foci, morse, bune sau rele, am rezistat foamei.”

N-a terminat bine vorba, că Bulatic a intrat în cort, târând după el un pui de ren.

“Slavă domnului că te-ai întors, și încă cum! Avem cu ce trăi mai departe.”

“Dimitrievici”, a răspuns vânătorul, “ puiul ăsta de ren l-am vânat în cireada unor eschimoși nomazi. Tabăra lor trebuie să fie pe undeva, în apropierea râului Popigai, căci pe acolo încep pădurile tundrei. Sunt oameni buni și cinstiți. Ar trebui să le cerem ajutorul, așa cum am făcut și la Taimâlâr, altfel suntem pierduți. Taimârul este un pustiu de gheață cumplit, cu geruri de - 70 de grade și cu cea mai lungă noapte polară. Gerurile fac aurora boreală foarte puternică, dăunează vederii, de aceea Taimârul este complet pustiu, aici nu rezistă nu numai oamenii, ba chiar și animalele polare.”

“Bine, Bulatic. Du-te și cheamă-i pe toți, să ne sfătuim ce vom face mai departe”

Au intrat în curând cu toții în cort, inclusiv cei cinci eschimoși. Vasili Dimitrievici a expus situația.

“Scumpii mei tovarăși, azi e joi, 23 februarie, ziua glorioasei

noastre Armate Roșii. Cu această ocazie, permiteți-mi să vă felicit pe toți. Astăzi se împlinește un an, trei luni și douăzeci și cinci de zile de la începutul expediției, care ia acum sfârșit. Suntem într-o situație mizerabilă, de plâns, nu știm ce s-a întâmplat cu săniile noastre Iucagar, că nu s-a mai întors nici una, câinii ne-au pierit, de au rămas doar șase, și nu mai este cu putință să continuăm expediția și în tundra muntoasă din nordul peninsulei Taimâr, unde se presupune că sunt cele mai multe zăcăminte de minerale. Nu putem nici să ajungem în portul Dikson, unde ne așteaptă avionul nostru, la data fixată, întâi septembrie din acest an, ca să ne ducă la Moscova. Lenucica a încercat să ia legătura cu centrul, dar, din păcate, centrul nu răspunde, și n-avem cum să cerem ajutor. Lenucica a încercat și azi să ia legătura, dar degeaba, centrul nu mai răspunde.

Cu toate grozăviile nopții polare, cu geruri mai mari de - 60 de grade, noi am parcurs, într-un an și trei luni, o distanță foarte mare, de la Providenia, în Ciucotka, până aici, în peninsula Taimâr. Am descoperit unsprezece zăcăminte de uraniu, nouă de componente plutonice, la care nici nu ne așteptam. Când am început expediția, am sperat să descoperim măcar două-trei zăcăminte de uraniu. Celelalte minereuri nu sunt atât de importante. Ne-am făcut datoria, acum e în primejdie viața noastră, și trebuie să o salvăm. Bunul nostru tovarăș Bulatic ne-a adus puiul acesta de ren, cu care ne vom reface puterile și vom porni în căutarea taberei de eschimoși nomazi, ca să ne găzduiască până în luna mai. Atunci se va face ziuă, se va încălzi și vom putea merge în portul Hatanga, unde vin câteva vapoare din Dikson. De acolo putem ajunge ușor la Arhanghelsk. Avem opt seturi de costume scafandru de rezervă, ale căror baterii vor ține până în mai. Lăsăm aici, în cort, tot ce ne prisosește Aparatura geologică o lăsăm, luăm numai pistoalele automate și cortul de rezervă. Pe Lenucica îl ducem cu sania. Sper că eschimoșii cunosc boala lui, și îl vor lecu.”

Aceasta a fost cuvântarea lui Vasili Dimitrievici, cu care au fost de acord toți. După trei zile măsurate pe ceas - căci era mereu noapte polară, lumina doar aurora boreală, cu un roșu închis care obosea vederea, cu mici popasuri, am ajuns în tundra păduroasă străbătută de râul Popigai, care se varsă în limanul fluviului Hatanga. După ce s-a întins cortul, și pe zăpada înghețată s-au pus piei de urs alb și de ren, am fost dus în cort, cu tot cu sanie. Isolina mi-a mai făcut o injecție cu glucoză, mi-a pus cutia, în care rămăseseră șapte fiole, la cap, și au plecat cu toții spre fluviu, care nu era departe. Eram aproape de limanul lui, și nădăjduiau că vor găsi tabăra nomazilor, iar când se vor întoarce vor găsi cald în cort, și carnea fiartă. Am rămas eu și Bulatic, care a adus din crângul de alături un braț de crengi de zadă pitică și de salcie polară. Ca vânător, nu-i lipsea din buzunar cremenea și amnarul. A făcut focul în mijlocul cortului, pe o tavă specială, cu pirostria înalte, ca să nu se ardă blănurile de pe zăpadă, și nici aceasta să nu se topească. Eu am umplut trei cratițe cu zăpadă și le-am pus la topit. Bulatic m-a lăsat pe mine la foc, să pun carnea când va pierde apa din zăpada topită, iar el s-a dus să mai aducă lemne. Dar s-a întors înapoi repede, neliniștit și cam speriat. S-a uitat la mine, și mi-a spus:

“Lenucica, te simți în putere să mergi cu mine? Cred că tovarășii noștri au fost împușcați pe malul golfului, unde se varsă râul.”

“De cine?”, am întrebat eu înspăimântat, știind că și Isolina e cu ei. Plecase mai cu seamă pentru că spera să găsească un medic în tabăra nomazilor, cu medicamente pentru boala mea.

“Mie nu-mi place Sasku Corniușin ăsta, nu știu cum de a apărut el, la Komsomolsk pe Amur. L-am văzut prima oară atunci când ați venit și voi. Cei doi câini, cei mai de seamă, de el au fost înjunghiați, cu câteva zile în urmă. Iucagar-urile mi se pare că au dispărut tot din cauza lui, pentru că l-am văzut cum se suie pe furiș în primul Iucagar, care nu s-a

mai întors după aceea. Acum, nu mi-a plăcut deloc că a cerut pistolul automat de la Poleakov, și acela l-a dat bucuros. Am auzit mai multe rafale de automat, în partea în care au plecat. Sunt sigur că el l-a împușcat pe toți. Îmbracă repede costumul scafandru, dacă te simți în putere, dă-mi pistolul tău automat, tu ia arma mea și hai!”

“Mă simt în putere, după o injecție cu glucoză mă simt mai bine câteva zile”, l-am spus îmbrăcându-mi scafandrul tremurând, și am plecat spre gura râului Popigai. Bulatic mergea cu vreo zece pași înaintea mea. Mi-a spus să păstrez distanța, și să mă uit mereu în dreapta și în spate, pe când el se uita înaintea și în stânga lui. Înaintam din greu pe pământul înghețat și bolovănos, cu praguri care ajungeau la jumătate de metru. Am mers mai bine de două ceasuri, când îl văd pe Bulatic că se oprește, se lungeste pe gheață și-mi face semn și mie să mă opresc și să mă întind pe jos. S-a dat înapoi pe brânci, până a găsit un prag mai înalt, în dosul căruia s-a ascuns. M-a chemat și pe mine și mi-a arătat, când am ajuns, două puncte negre.

“Sunt doi oameni. Cred că e și eschimosul cu care se sfătuia el pe ascuns. Aflăm noi acuș ce hram poartă.”

“Cum, vrei să-i lași vii?”

“Nu. Corniușin va pieri îndată, că are pistol automat și este periculos. Nenețul are numai un cuțit de vânătoare, mai întâi îl rănesc numai, ca să aflu totul de la el.”

Punctele negre se măreau tot mai mult, pe măsură ce se apropiau. Se vedea acum silueta unui om în costum scafandru, iar alături de el un eschimos în cojoc și cu glugă. Se cunoșteau destul de bine cine sunt. Bulatic i-a lăsat să se apropie până la treizeci de pași. Veneau din partea dreaptă, depărtați unul de altul cu vreo douăzeci de pași. Când au ajuns în dreptul nostru, Bulatic l-a doborât pe Corniușin cu un singur foc. A căzut mort pe zăpadă, cu o rană în stânga pieptului. Nenețul rămăsese pe loc

bui măcit. Pe el l-a împușcat în picior, și a căzut pe zăpadă urlând. Când ne-am apropiat, își ținea piciorul în mâini și gemea din greu. Din buzunarul costumului scafandru, vânătorul a scos pânză de curățat arma, i-a legat strâns rana și l-a întrebat:

“De ce i-ați ucis pe toți membrii expediției?”

“Așa a fost ordinul”, a răspuns nenețul, gemând.

“Ce fel de ordin?”

“Ordinul lui Lavrenti Beria!”

“Aha, fiara caucaziană a pus la cale totul din timp. Și ce vină avem noi?”

“Expediția este strict secretă, și trebuie să rămână secretă.”

“Dar voi cine sunteți?”

“Noi suntem agenți NKVD. Corniușin a avut ordin să-i lichideze pe toți membrii expediției, iar eu am avut ordin să-l lichidez pe dânsul. Asta-i tot.”

“Cu săniile Iucagar ce ați făcut?”

“Au fost stricate toate de Corniușin. A făcut câte o gaură în rezervorul de benzină, care e făcut din aluminiu subțire, le-a astupat puțin, ca să se destupe la vibrația motorului, benzina să se scurgă. Ca să nu rămână vii piloții, el a înlocuit bateriile de la costumele scafandru, pe care le aveau în sanie, cu altele, uzate.”

“Și muncitorii care s-au despărțit de noi?”

“Toți muncitorii îi erau subordonați lui, ca geolog. Când au plecat, l-a condus o bucată de drum, apoi l-a împușcat pe toți, căci totdeauna lua cu el pistolul automat.”

“Iar acum veneați la cort, ca să ne împușcați și pe noi?”

“Întocmai. Știam că pregătiți mâncarea și așteptați să ne întoarcem. Corniușin trebuia să vă împuște, apoi mâncam, ne odihneam. Când adormea, l-aș fi înjunghiat, apoi m-aș fi întors cu cortul și valiza lui

Lenucica, cu sania cu câini, la Taimâlâr.”

“Pieri și tu atunci, fiară blestemată ce ești”, i-a spus Bulatic, și i-a străpuns capul cu un glonte. Apoi m-a întrebat dacă mai sunt în stare să merg la locul crimei, poate reușim cumva măcar să-I acoperim cu zăpadă pe tovarășii noștri.

Locul în care fuseseră omorâți l-am găsit după zăpada înroșită de sânge, în pete mari, pe malul drept al râului Popigai, la marginea abruptului prin care se varsă râul în golf. Bulatic s-a uitat atent în jos, apoi mi-a spus:

“Ucigașii! I-au aruncat în prăpastie. Ca să ajungem la ei, trebuie s-o ocolim.”

Am înconjurat un șir de stânci, din care era alcătuită prăpastia, pe dreapta râului. Am ajuns pe gheața golfului Hatanga, și am găsit locul ușor. La bază, abruptul era format din mari bolovani de piatră acoperită cu gheață străvezie. Isolina era atârnată într-un bolovan ascuțit, care-I intrase în burtă, la vreo doi metri mai sus decât Pete Cleme, care zăcea pe un bolovan neted, cu fața în sus, și cu mâinile și picioarele în lături. Vasilțov era cu capul în jos, între doi bolovani. Mai la stânga, între câteva pietre, din Poleacov se vedea numai capul, restul fiind acoperit de trupurile celor patru eschimoși căzuți unul peste altul, cu glugile și cojoacele lor albe, de urs. Toți erau împușcați pe la spate, și înghețați bocnă.

Am încercat s-o coborâm măcar pe Isolina, din vârful pietroiului în formă de piramidă, dar nu ne puteam apropia, căci alunecam și ne era frică să nu ne spargem costumele scafandru, căzând pe vreun bolovan ascuțit. Atunci m-a podidit plânsul, și Bulatic a reușit să mă liniștească cu greu. Ne-am întors la cort, am găsit carnea înghețată și focul stins. După ce a ațâțat iar focul, Bulatic s-a dus să aducă lemne, să se fiarbă carnea. După ce a mâncat, mi-a spus:

“Lenucica, mă culc, să mă odihnesc câteva ceasuri. Apoi mă duc să caut tabăra păstorilor nomazi, să-I rog să te ajute, căci ei trebuie să cunoască boala asta a ta.”

Eu nu mă mai puteam opri din plâns. Mă cutremuram când mă gândeam că sărmana mea Isolina va rămâne înghețată veșnic, în vârful acelui pietroi ascuțit care I-a intrat în pântece. Iar eu eram singur și bolnav, într-un pustiu de gheață, în mijlocul nopții polare fără sfârșit.

Visesem că am să pot ajunge cu Isolina în Spania, la mătușa ei Isabel, care ne așteaptă, ca să fim stăpâni ai moșiilor, și ai caselor din Barcelona, de care ea îmi povestea adesea în orele de răgaz, strângându-ne unul pe altul, fără a ne putea săruta din cauza costumelor scafandru. Iar în blestemata vară de câteva luni, cu nouri întregi de găze și de musculițe, eram nevoiți să umblăm îmbrăcați tot așa, dar fără baterii, căci căldura era câteodată de peste 20 de grade. Numai în delta Lenei, în micul oraș Segostâr, am avut și noi norocul să dormim omenește, o săptămână întreagă ca doi soți în același pat. O văzusem atunci pe Isolina cu totul goală, când ne-am scăldat în baia gazdei noastre, și era mult mai fericită decât Clara, cu care mă scăldam împreună în lacul ei de la conac. Ne-a mai surâs norocul să dormim împreună, într-un culcuș făcut din blănuri, în cortul unei eschimose bătrâne, două săptămâni întregi. Întreaga expediție fusese găzduită în tabăra nomazilor de lângă Taimâlâr, apoi m-am îmbolnăvit și am văzut pe fața Isolinei o tristețe fără de margini. Ochii ei nu se mai uscau de lacrimi, mă săruta și îmi spunea:

“Dragul meu Michel, dacă mori, mor și eu lângă tine.”

Iar acum nu pot nici măcar să mă apropiu de ea, să-i desprind trupul din ascuțișul pietroiului, care i-a intrat în pântece. Am început să plâng, de mă înecam în suspine, apoi am căzut într-un somn greu. Când m-am trezit, focul ardea pe tavă, într-o cratiță fierbeau câteva bucăți de carne, iar Bulatic nu mai era în cort. Cât a lipsit? Două, trei, sau mai

multe zile, nu puteam să știu, căci ziua polară nu se deosebește de noapte, sau dimineața de seară, e o noapte fără de zori și fără de speranță.

Într-un târziu, Bulatic a apărut, cu doi eschimoși, într-o sanie cu doi reni mari și frumoși. S-a repezit la mine, m-a îmbrățișat și mi-a spus:

“Lenucica! Nu cred că ne vom mai vedea de-acum înainte, niciodată. Tu pleci cu oamenii aceștia buni, îți cunosc boala și te vor vindeca, iar, după ce te vindeci, cred că te vei întoarce la Habarovsk, la Lena ta, căci pe Isolina n-o mai ai, a murit la prăpastia de la gurile râului Popigai. Rămâne veșnic în amintirea noastră. Oamenii aceștia mi-au spus că este și timp călduros, până la 25 de grade, în timpul verii, cam rar, dar se întâmplă. Atunci râul se dezgheață, ca și zăpada din jur, apele cresc și se revarsă în prăpastia de la liman. Mi-au făgăduit că vor scoate trupurile tovarășilor noștri din prăpastie, cum se va face ziuă, și îi vor înmormânta în pământ. Cu Lena cred că te vei duce în Moldova ta, iar eu voi încerca să ajung în Hatanga. Cum se va încălzi, și se va face ziuă, urc pe un vapor, și ajung eu cumva în Bureatia mea, unde mă așteaptă nevasta, și doi copii. Acum, dragul meu Lenucica, dă-mi livretul de economii, și ai grijă să fie totul în regulă cu el.”

El mi-a întins mâna, și eu am strâns-o cu căldură. I-am dat livretul, în care era scrisă o sumă frumoasă, 111.500 (o sută unsprezece mii cinci sute) de ruble, ca și la ceilalți cinci din grup (Poleakov avea un alt procent, cu trei la sută mai mare). Am luat valiza cu toată documentația expediției - din care cauză am suferit toată viața. Pistolul lui Corniușin și l-a oprit Bulatic pentru el. Eu l-am dăruit pe al meu unuia din eschimoși, despre care tovarășul meu mi-a spus că e șeful tribului, iar el le-a dat toate blănurile de ren și de urs alb din cort, păstrând pentru el numai o blană mare de urs, și ultimul costum scafandru care mai rămăsese.

Neneții l-au ajutat să strângă cortul și să-l așeze pe sanie, apoi a înhămat câinii și a pornit. El spre apus, iar eu cu neneții spre miazăzi.

Renii mergeau iute, și l-am pierdut repede din vedere pe salvatorul meu, neuitatul meu tovarăș Bulatic, care mergea fără grabă pe lângă sania trasă de cei șase câini, cu o nua lungă de salcie polară în mână.

Ne-am adâncit într-un crâng de salcie polară și zadă pitică, în mijlocul căruia se aflau cincisprezece sau șaisprezece corturi de piele de ren, acoperite bine cu zăpadă. Din vârful lor ieșea un fum alb. M-au dus într-un cort ceva mai mare, în mijlocul taberei. Cei mai mulți bărbați știau bine limba rusă, dar numai două dintre femei o știau. Una era medic, alta învățătoare, și erau surori, fetele șefului de trib. Ele mă așteptau, în cort era cald, am fost dezbrăcat, și femeia care era medic m-a întrebat ce îngrijiri am primit. Eu l-am răspuns că injecții cu glucoză, altceva nimic. A clătinat din cap, și a spus că injecțiile cu glucoză mai mult complică boala, care se vindecă cu legume și cu fructe. Dintre legume, cei mai buni sunt morcovii, iar dintre fructe, merele, precum și sucurile de lămâi și mandarine. Dar asemenea bunătăți nu există în Taimâr. Aici boala se tratează cu sânge proaspăt și cald de ren, care trebuie băut, chiar și fără voie.

I-am arătat fiolele de glucoză, și mi-a spus că e mai bine să le beau. Tăiau în fiecare zi câte un ren, pentru întreaga comunitate, și primeam câte o sticlă de sânge cald. Cât am avut glucoză de băut, m-am simțit mai bine. M-am amintit, într-un timp, că mai aveam încă trei livrete de economii de rezervă, cu ștampila și semnătura directorului Băncii centrale de economii, din Moscova. Văzând că oamenii aceștia nomazi, atât de buni, nu au nici un ban, să-și cumpere măcar o căldare sau o cratiță, am chemat căpetenia, care mă și găzduia, rugându-l să-mi spună corect numele și pronumele, pe care l-am scris pe unul dintre livrete. Numele nu mi-l mai pot aminti, căci sunt foarte diferite față de cele rusești. Mi-amintesc doar numele fetelor lui, care mi-au salvat încă o dată viața, ca și Isolina. Kiit era numele fetei mai mari, doctorița, iar pe

învățătoare, mai mică cu doi ani decât Kiit, o chema Leros, o fire veselă, plină de viață, care traducea glumele rusești în limba lor.

După ce am scris corect numele tatălui lor pe un livret, am copiat câștigurile de pe livretul de economii al lui Corniușin, și i l-am dat, spunându-i:

“Om bun, primește livretul acesta de economii. Sunt aici 111.500 (o sută cincisprezece mii cinci sute) de ruble. Bani sunt pentru toată comunitatea dumneavoastră, câștigați cinstit, prin mari greutăți și primejdii. Au fost ai lui Corniușin, dar el a murit. Nu-i cunosc adresa, și e păcat să se piardă banii, când aveți atâtea lipsuri.”

El a luat livretul, l-a cercetat, l-a cerut și pe al lui Corniușin, s-a uitat și la el, apoi s-a repezit la mine să mă sărute și să-mi mulțumească în numele copiilor și al neamului lui. Erau de față și cei trei feciori, și cele două fiice, care m-au cuprins și m-au sărutat pe rând. Învățătoarea mi-a arătat livretul ei de economii, în care avea cinci ruble, deși semăna cu celălalt. Nu știau ce să facă cu livretul lui Corniușin, de aceea le-am spus:

“Stăpânul acestui livret e mort, nu știu adresa lui și dacă are sau nu familie, banii lui i-am trecut pe livretul dumneavoastră, așa că acesta nu mai este valabil, și e mai bine să-l aruncați în foc.”

Gazda mea a spus:

“Dragul meu, tu ești bun la suflet, nu te vom lăsa să mori. Copiii mei, oaspetele ne-a dat o avere foarte mare, iar noi trebuie să-i salvăm viața.”

Vestea despre darul făcut s-a dus peste tot, și bătrânii au venit să-mi mulțumească. Le-am spus că el nu trebuie să mai știe nimeni, căci, dacă află organele de stat, îl vor confisca și îl vor pierde.

Adresele lui Poleakov, a lui Peter Cleme și a lui Vasilțov le aveam. Poleakov era din Moscova, el știa de înțelegerea mea cu Isolina, să plecăm în Spania, și ne-a promis ajutorul. Avea soție și doi copii, o

fată și un băiat. Fata, Rita, era studentă la medicină, iar băiatul era în clasa a noua. Peter Cleme era din Riga, și era logodit acolo. Ivan Vasilțov era un băiat sărman, dintr-un sat de lângă Vinnița. Condamnat pe cinci ani fiindcă furase din livada colhozului un pumn de mere de soiul Papirovca, fusese eliberat o dată cu mine, prin cerere de grațiere (“pomilovanie”).

Speram să le duc eu însumi familiilor lor livretele lor de economie, și să le povestesc tragedia morții lor. Iar livretul Isolinei nu aveam cui îl trimite, căci ea era o spaniolă din Badalona, lângă Barcelona, unde o avea pe mătușa ei Isabel, sora mai mare a mamei sale, văduvă, foarte bogată, fără copii, care o lăsase pe Isolina moștenitoare. Tatăl ei, Ramon de Vardaz, jurist de profesie, luptase, ca orice democrat, împotriva fascismului spaniol și a generalului Franco. S-a refugiat la Moscova când Isolina avea unsprezece ani, pe când fata mai mică, Ines, de opt ani, a rămas la bunicii mamei, care a fost ucisă în vremea războiului. Ramon de Vardaz a fost arestat în 1945, învinuit de spionaj și condamnat la moarte. Isolina terminase medicina în 1947, lucra la una din policlinicile din Moscova și era în evidența NKVD-ului, care a și recomandat-o lui Poleakov

M-am hotărât să mă duc la Habarovsk, după Lena, dar fără să afle mama ei. Dacă purtarea ei este normală, vom trăi împreună. Iar dacă este în continuare sub influența colonelului Muhapad, îmi voi căuta de lucru într-un oraș siberian nu prea mare și, după ce pregătesc totul, o aduc pe Lena și pe copil. Socoteam că în mai împlinește doi anișori, și eram curios să-mi văd copilașul, rodul iubirii noastre. În Moldova mă temeam să merg, fiindcă scăpasem viu din expediția morții și ei, NKVD-iștii, ar da de urma mea și m-ar omorî. M-am hotărât să trec banii de pe livretul Isolinei pe unul cu numele Lenei, pe care l-am completat. Îmi mai rămăsese un livret gol și, fiindcă erau la mine livretele celor doi coreaci

care muriseră lângă Taimâlâr, pe care erau trecute câte cincizeci de mii de ruble, l-am completat pe numele Kiitei, medicul meu, și am trecut în el suma de cincizeci de mii de ruble. Apoi i l-am dat, spunându-i că banii de acolo sunt ai ei personali. Ea a început să plângă de bucurie, m-a buimăcit cu atâtea sărutări, pe când cealaltă, sora ei Leros, care avea un cec de cinci ruble, se uita cu jale și-i curgeau lacrimi din ochi. Au intrat în cort cei trei frați ai lor, și se uitau nedumeriți, căci una surâdea fericită, iar alta plângea. Eu eram încurcat, nu știam ce să fac. Mi-am amintit că Leros are livretul ei și i l-am cerut. L-a scos mirată din buzunarul șubei, mi l-a dat, iar eu am trecut în el cele cincizeci de mii de ruble de pe livretul celuilalt coriac mort. I-am spus că i-am trecut acolo banii celui mort, tot cincizeci de mii de ruble, ca și surorii ei Kiita, cu condiția să le dea și fraților câte zece mii, și-i mai rămân și ei douăzeci de mii de ruble. Frații s-au apropiat curioși, mi-au luat livretul din mână și l-au cercetat, apoi m-au strâns la piept și mi-au mulțumit. i-au dat surorii lor livretul, i-au spus ceva în limba lor și au ieșit tustrei veseli din cort, deși surorile îi certau.

Învățătoarea s-a repezit la mine, m-a sărutat și ea și, după ce m-a lăsat în pace, am întrebat-o:

“Leros, de de v-ați certat cu frații voștri? Le pare rău că au aveți mai mulți bani decât ei?”

“Nu, băiat bun, a fost alta pricina. Știi, sau poate că nu știi, la noi datina străbună nu este ca la alții. La noi nu este rușine să faci dragoste cu cineva în patul tău, chiar dacă în cort sunt și alte persoane. Pentru noi iubirea, izvor de viață, e chiar viața. Oaspeților de la noi li se oferă și gazda. Dacă e tânăr, I se dă patul cu fiica gazdei, dacă ea a împlinit treisprezece ani. Dacă e femeie, I se oferă patul soțului, sau al fiului, dacă e o tânără. Pentru frații noștri tu ești cel mai bun musafir. Ne-au spus să te vindecăm și să te ținem la noi, până când ne faci pe amândouă gravide.

Vor să avem câte un copil de la un oaspete așa de bun ca tine.”

Mă uitam mirat la ele, în cort era cald și ardea mereu un opaiț din grăsime de urs alb, de focă sau de morsă. Aveau și lampă, dar o aprindeau rar, din lipsă de gaz. Amândouă erau îmbrăcate cu pantaloni și rochie roșie, aveau statură mijlocie, și figura delicată. Judecând după originea lor, erau foarte frumoase. Le-am întrebat de ce nu se mărită. Ele, cu un surâs trist, mi-au spus că e criză de bărbați. Fete sunt multe, dar băieți puțini, și ei se căsătoresc mai degrabă cu acele fete care au câte un copil, ca să fie siguri că vor avea mulți copii.

“De aceea nu numai că ne ești drag, dar dorim și te rugăm să ne lași însărcinate, ca să avem de la tine câte un copil.”

Mă uitam la ele, și mă miram cum de vorbeau fără să le fie cât de cât rușine, de parcă nu vorbeau de împreunare, ci de treburi casnice.

“Și cum, fetelor, dacă nu rămâneți gravide, mă țineți prizonier toată viața?”

“Nu, nicidecum. La noi fetele între treisprezece și douăzeci și trei de ani se căsătoresc mai întâi de încercare, pentru o noapte polară, și în timpul acesta nu fac nimic, în afară de dragoste. Dacă ea nu a rămas însărcinată, atunci bărbatul are drept să-și caute altă soție, dar numai de trei ori, iar dacă nici a treia mireasă nu rămâne grea, el este socotit steril. Mai are drept să se căsătorească numai cu femei sterile, iar fostele lui mirese pot încerca alte căsătorii provizorii. Noi te vindecăm, dar dacă până în luna mai, când se termină iarna, nu devenim gravide, nu avem drept să te păstrăm, fără voia ta.”

M-a surprins iarăși răspunsul și, curios, le-am mai pus o întrebare, la care ele mi-au răspuns, foarte serioase:

“Fetelor, voi sunteți trecute de douăzeci și trei de ani. Cred că ați mai fost căsătorite pe o noapte polară, sau ați stat în pat cu oaspeții voștri. Ori sunteți poate sterile?”

“Noi nu cunoaștem încă bărbatul, nu ne-am culcat cu nimeni. Ne-a plăcut, în locul căsătoriei de încercare, să mergem la învățătură. Când ne-am întors, altă părere aveam despre căsătorie, iar celor ce ne voiau le-am pus condiția să ne căsătorim legitim, pe toată viața, chiar dacă vom avea copii sau nu. Ne-au învinuit că în oraș, unde am învățat, e plin de oameni, ar fi trebuit să venim gravide, și atunci ne-am fi căsătorit pentru toată viața.

În privința oaspeților, mama noastră a murit când eram noi mici. Văduvul nu are ce să ofere musafirilor, dacă sunt bărbați, iar dacă musafirul e femeie se oferă pe sine. De aceea, tata are ca oaspeți numai femei, tinere mai ales, care au mai fost căsătorite de încercare și n-au rămas însărcinate. Ele nădăjduiesc să rămână totuși, mergând la bărbații văduvi, și de multe ori chiar rămân, iar primul lor soț de încercare este dator să se căsătorească cu ele, chiar dacă are altă soție și copii.

Frații noștri au prieteni, se duc în vizită unii la alții. Aduc câteodată și foste mirese, pentru o noapte, ca să se ofere, bineînțeles. Pe când tu ești pacientul și cel mai bun oaspete. Tatăl și frații noștri te prețuiesc mult de tot, vor și ei ca noi să avem măcar câte un copil de la tine. Ar fi mare fericire și pentru cortul nostru, și pentru întreaga tabără, iar noi ne-am putea mărita pe urmă cu cei mai de seamă bărbați de aici.”

“Eu”, mi-a explicat Kiit, mă pot oferi ție, pacientul și oaspetele meu cel mai drag, precum o pot da și pe Leros, sora mea. Sperăm să rămânem însărcinate cât mai repede. N-am făcut încă dragoste cu nimeni, deși am trecut de vârsta majoratului. Dorim ca primul bărbat să ne fii tu, și copiii noștri să fie așa de frumoși ca tine. Zi-ne, dragul nostru, promiți să ne lași gravide, te înduri de noi, să ne faci copii?”

Mă uitam la ele, cum stăteau lângă patul meu, de-a dreapta și de-a stânga, și se uitau în ochii mei amândouă, așteptând cu nerăbdare răspunsul. Am întins mâinile și le-am cuprins de după cap:

“Fetelor, vă promit tot ce vreți. Mai mult, stau cu voi un an întreg, nu doar o noapte polară. Numai salvați-mă de la moarte, căci mă simt foarte rău și nu am nici o putere.”

Au început să plângă, și mi-au vorbit așa:

“Dragul nostru, dacă nu te vindecăm, murim și noi lângă tine.”

Au început să mă sărute plângând, de mi-au scăldat toată fața în lacrimi. De atunci au stat numai lângă mine, căci Kiit alți bolnavi nu avea, iar Leros nu avea destulă lumină ca să poată învăța copiii. La rugămintea lor, le-am povestit multe întâmplări din viața mea. Le-am povestit mai ales că am o logodnică, Lena, pe care o lăsasem gravidă când am plecat, la care am să mă întorc, la ea și la copil. Ele s-au bucurat mult, căci, dacă logodnica mea a rămas gravidă, înseamnă că și ele vor fi gravide neapărat. Curând, ceea ce le povestisem lor știa întreaga tabără.

Timpu trecea, dar nu mergeam spre bine cu sănătatea. M-am simțit mai în putere cât am mai avut fiole de glucoză. Degeaba mă obligau să beau sângele cald de ren, pe care nu-l puteam suferi. Ele mă rugau plângând să-l beau, căci altfel mor. Au încercat să-I toarne forțat sticla pe gât - frații lor m-au ținut de mâini și de picioare, iar ele mi-au băgat sticla în gură și am înghițit silit, după care am leșinat. S-au speriat și au început să plângă. La bocetele lor au sărit tatăl și câțiva bătrâni, tocmai când îmi veneam în simțiri, chinuit de o durere groaznică, așa cum suferi când își revine mâna sau piciorul amorțit. Am început să gem din greu. Kiit s-a uitat la mine speriată și s-a întors către tatăl ei, vorbindu-i în limba rusă, fapt care se întâmpla rareori.

“Tată, dă-mi o sanie, să duc bolnavul la spitalul din Hatanga. Aici moare, și nu vreau să moară, e băiat tânăr și e bun, ne-a ajutat cu mulți bani și nu trebuie să moară.”

“Fata mea, e prea departe, vă rătăciți în noapte!”

“Murim mai bine împreună cu el, decât să mai trăim, gândindu-ne

că băiatul pe care îl iubim a murit cu zile”, a spus Leros.

“Cum, și tu vrei să te duci cu el?”

“Da. Stăm lângă el până se vindecă, avem bani, găsim o gazdă și stăm împreună până în mai, când se face ziuă.”

“Mergem și noi cu ele, tată. Doar am mai fost și nimerim drumul, doar nu e prima oară”, a spus unul dintre frați.

Un bărbat mai în vârstă dintre cei veniți a zis și el: “Plecăm și noi cu ei, nu e prima dată când mergem noaptea spre Hatanga”.

“Bine, înhămați renii cei mai puternici la patru sănii, și plecați.”

“Tată, să-mi dai livretul, că tot ne ducem la oraș, ca să cumpărăm lucrurile de care avem nevoie cu toții: un butoi de gaz, pentru lămpi, chibrituri, pâine, făină, crupe, fructe uscate, zarzavaturi, morcovi, varză, cartofi, și vreo câteva zeci de sticlă de vodcă, pentru sărbători.”

“Așa e, fata mea. Dar n-ai și tu livretul tău?”

“E livretul meu personal, și-mi cumpăr ce am eu nevoie - medicamente, mai cu seamă.”

“Ai dreptate”, i-a răspuns tatăl ei, și i-a dat cecul.

Am îmbrăcat cu greu costumul scafandru și, sprijinit de amândouă fetele, am fost dus în sanie și așezat între ele. Erau îmbrăcate în șube albe și frumoase de urs alb. Unul dintre frații lor mâna renii. Pe drum ele mă rugau:

“Rabdă, dragul nostru. Ajungem curând în Hatanga, spitalul e mare și sunt doctori mulți. Te vindeci repede, noi stăm lângă tine și, cum te vindeci, găsim o gazdă, în casele cele mari, cu multe etaje, cu lumină electrică, cu baie și cu tot ce vrei. Într-un an rămânem gravide, după cum ne-ai promis, și plecăm atunci la ai noștri, iar tu te duci la Lena și la copilul vostru, care te așteaptă în Habarovsk.”

Nu mai știu nimic din ce a mai urmat, cât am mers, unde m-au dus, ce au făcut cu mine, și nu știu până în ziua de astăzi, căci mi-am pierdut

cunoștința. Când mi-am revenit, simțeam o durere cumplită în tot corpul, de parcă niște furnici mișunau peste tot.

Înainte de a-mi veni în simțiri, parcă trăisem într-un vis nefiresc. Mi-era mereu sete, dar nu de apă, ci de fructe - parcă le storceam în gură și beam sucul lor, al unor fructe mari ca perele, dar semănau cu cireșele, și nu mă mai săturam de sucul lor.

Mi-am revenit cu o durere groaznică, am început să gem și să răcnesc. Am auzit glasul unei femei care striga:

“Nikolai Alexeievici!! Nikolai Alexeievici!! A înviat! A înviat din morți!”

Am fost înconjurat imediat de o grămadă de oameni în halate albe, pe când eu răcneam de durere, neputând mișca nici un deget. Un bătrân cu ochelari a început să mă consulte cu un aparat, dar a lăsat repede aparatul din mână și a spus ceva celor din jur. Doi dintre ei mi-au apucat mâna stângă și piciorul drept și, când mi le-au clintit din loc, am urlat de o durere îngrozitoare și mi-am pierdut cunoștința, dar pentru scurt timp, căci simțeam că cineva mă pălmuește peste față. Când mi-am revenit, cei doi îmi mișcau mâna și piciorul repede și ritmic, iar cel cu ochelari mă pălmuia fără milă. Când a văzut că deschid ochii, el a tresărit, a încetat să-mi dea palme și m-a întrebat dacă mă doare când mă lovește. I-am răspuns că mă doare toată fața. El m-a sărutat pe frunte lăcrimând.

“Slavă Domnului, fiule, că te-am adus la viață”. Le-a spus altora doi în halate albe să-mi miște mâna dreaptă și piciorul stâng, căci erau reci. Când mi le-au mișcat am urlat iarăși, leșinând. Când mi-am revenit, bătrânul cu ochelari mă lovea cu plamele peste mâini, peste picioare, pe unde se nimerea. Când am deschis ochii el a încetat, m-a consultat cu aparatul acela, apoi a zis:

“Opriți-vă, tensiunea este normală. Voi, fetelor, începeți să-l masați peste tot, până se înroșește pielea, căci este prea cianotic.”

Două femei în halate albe, care stăteau lângă mine, au început să-mi facă frecții, dar, când mi-au atins pieptul, am răcnit din nou. Ele se uitau la mine cu ochii înlăcrimați, și una a spus:

“Nu putem să-l atingem, Nicolai Alexeievici, că moare de durere.”

“Continuați, rapid și amănunțit. Va fi bine, căci tensiunea I-a revenit la normal. Întoarceți-l pe urmă pe spate, că spinarea e vânătă toată.”

Au ieșit cu toții, și au rămas numai acele două femei. Când m-au întors pe burtă, iarăși am avut dureri mari, dar am încercat să nu urlu. Ele, văzându-mă că gem. Îmi spuneau:

“Rabdă, tinere, rabdă, pielea capătă culoare de la masaj.”

Mi-au dezmoțit încetul cu încetul tot trupul, mă durea peste tot de atâte frecții și masaje. Le-am rugat să înceteze, căci mă doare. Simțeam o sete cumplită și le-am rugat să-mi dea ceva de băut. Ele s-au uitat una la alta, apoi mi-au spus:

“Nu știm dacă se poate, trebuie să-l întrebăm pe Nicolai Alexeievici.”

“Cine este Nicolai Alexeievici?”

“E medicul-șef.”

“Unde mă aflu?”

“Cum unde? La spital!”

“La spitalul din Hatanga?”

“Ce Hatanga? N-am auzit de un asemenea oraș. Dumneata, tinere, te afli la spitalul din Habarovsk.”

“Nu, e imposibil. Pe mine m-au dus la spitallul din Hatanga, dar pe drum am leșinat și nu știu unde sunt.”

“Poate că te-au dus și acolo, dar acum te afli la Habarovsk.”

“Atunci, cum de am ajuns leșinat, din Taimâr tocmai la Habarovsk?”

“Nu știm, dar uite că vine Nicolai Alexeievici, el o să-ți spună.”

“Ce e, tinere?”

“Nicolai Alexeievici, mor de sete!”

“De-acum nu mai mori, tinere, că abia te-am înviat. Mai rabdă, am trimis în oraș după limonadă, sau altă băutură cu vitamine. Apa curată îți agravează boala.”

“Nicolai Alexeievici, cum am ajuns eu din Taimâr, leșinat, aici în spitalul dumneavoastră?”

“Din Taimâr? Ce-ai căutat, băiete, în Taimâr?”

“Sunt ultimul supraviețuitor al expediției geologice polare.”

“Înțeleg. De asta cred că s-au dat atâția bani unei unități de aviație militară, care te-a adus cu un avion militar de urgență. Dar de ce tocmai aici, la Habarovsk, nu înțeleg.”

“Nicolai Alexeievici, pe mine m-au găsit niște neneți, un fel de eschimoși nomazi, în cortul expediției. Numai eu rămăsesem viu, între morți. M-au pus într-o sanie trasă de reni, m-au dus în tabăra lor, unde mi-au dat sânge cald de ren. Cât timp am fost tratat nu știu, căci era noapte polară, și pierdusem orientarea zilelor. Am fost îngrijit de o doctoriță nenetă, împreună cu o soră de-a ei, care era învățătoare. Când au văzut că-mi pierd cunoștința, m-au dus în spitalul din Hatanga. Ce s-a întâmplat cu mine mai departe, nu știu. Mi-am revenit aici, cu ajutorul dumneavoastră.”

Mă temeam să spun adevărul, știind că peste tot mișună agenții NKVD. Adevărul nu i l-am spus nimănui, niciodată, până acum, când le scriu pe aceste foi de hârtie. M-am hotărât să divulg acum această crimă, citind în ziarul “Țara” calvarul domnului Crihan, luptătorul pentru Unire. Din cauza acestei expediții secrete am suferit toată viața, până la destrămarea imperiului răului și al minciunii.

“Fiule”, mi-a spus doctorul, “cineva a plătit totuși cincizeci de mii

de ruble unității militare de aviație din regiunea Krasnoiarsk, care te-a adus la Habarovsk.”

Și eu am înțeles că fetele acestea cumiți, Kiita și Leros, care au fost gata să-și dea și viața pentru mine, care m-au iubit și au vrut să aibă câte un copil de la mine, au renunțat la banii pe care îi dădusem, numai ca să mă poată salva de la moarte, și m-au trimis cu avionul la Habarovsk, la logodnica mea.

Între timp, sora medicală care strigase că am înviat din morți a adus o sacoșă plină cu sticle de limonadă. Voia să-mi toarne în pahar. I-am luat sticla din mână și am golit-o pe nerăsuflăte, tremurând din tot corpul. O rugam să-mi mai dea una, dar Nicolai Alexeievici mi-a interzis:

“Fiule, n-ai mai mâncat de mai bine de treizeci de zile. Uite fișa clinică pe care am găsit-o în buzunarul halatului tău, în acest carnet, scris într-o limbă străină, în care am găsit și două fotografii.”

Mi-a arătat carnetul meu de însemnări zilnice, în care erau fotografiile Isolinei și ale lui Peter Cleme. Am tresărit văzându-l, și I-am spus:

“Acesta este carnetul meu de însemnări. Vă rog să mi-l dați, e scris în limba moldovenească.”

“Cum, tu ești moldovean?”

“Da, sunt moldovean.”

“Și în poze sunt rude de-ale tale?”

“Nu, sunt membri ai expediției, care acum nu mai sunt în viață.”

“Fata asta tinerică și frumoasă, a fost și ea cu voi?”

“Da, a fost medicul expediției.”

“Și dacă ești moldovean, de ce te-au adus aici, și nu în Moldova?”

“Pentru că aici a fost formată expediția, în data de 25 noiembrie 1948, și tot aici trăiește logodnica mea, care mă așteaptă.”

“Cum, ai logodnică aici în oraș?”

“Da, pe fata generalului Hodjaev.”

“Cine, Lena?!”

“Da, îmi este logodnică.”

“Din păcate, fiule, ea nu te mai așteaptă. S-a împlinit, acum în mai, un an de când s-a măritat cu Iuri Muhapad, fostul aghiotant al tatălui ei. E colonel acum, și trăiesc la Moscova, ea a plecat astă toamnă și mama ei este cu dâșii. Dar tu să nu fii trist, dacă nu te-a așteptat înseamnă cu nu te-a iubit, și nu era pentru tine.”

Această știre îngrozitoare mi-a zdrobit puținele puteri pe care le aveam. Două zile nu m-am sculat din pat, și am fost hrănit cu lingura, morcovi pasați, pâine cu unt și ceai cu suc tare de lămâie. Când am mai prins putere și am început să vorbesc, Nicolai Alexeievici a venit iarăși lângă mine și și-a cerut scuze.

“Iartă-mă, dragul meu, că te-am făcut fără să vreau să suferi, nu mi-am dat seama. Tu ai o maladie puțin cunoscută, suferi de ceva necunoscut de mine. Am auzit că în China asta se numește boala orezului, se îmbolnăvesc mai ales oameni săraci, în timpul iernii, dacă nu mănâncă nimic, în afară de orez, care e lipsit de vitamine. În fișa clinică, cum ți-am mai spus, e trecut diagnosticul de beri-beri sau boala chineză. Foaia e scrisă la data de 14 martie, iar la noi a ajuns pe 20 martie. Înseamnă că șase zile ai stat în spitalul acela și în avion. Într-adevăr, pe tine te-au adus două fete de origine polară, destul de frumoase, erau îmbrăcate în niște șube de urs alb, foarte scumpe. Ne-au spus că foile tale medicale sunt în buzunarul halatului, că ești bolnav de beri-beri, că principalul tratament sunt vitaminele din morcovi, din toate legumele și fructele cu vitamine. Ne-au rugat cu lacrimi să facem tot ce putem ca să te salvăm. Plătiseră pe avionul militar cincizeci de mii de ruble. Apoi te-au sărutat plângând și s-au întors înapoi la avion. Una din doctorițele noastre a rugat-o pe aceea care știa mai bine termenii latinești, de care ne folosim

noi în medicină, să-I vândă șuba. Fata I-a spus că ele pot să-I vândă amândouă șubele, dar costă cincizeci de mii de ruble una. Dacă nu are acum atâția bani, să vină în tundră, la cercul polar, și se va întoarce peste un an cu mai multe asemenea șube. M-am mirat de cele spuse de fată, dar nu m-am amestecat în discuție. Iar aici în spital, dragul meu, ai stat în stare de moarte clinică treizeci și două de zile, adică mai mult de o lună. Am încercat să te aducem în simțiri cu tot felul de injecții, contând pe tinerețea ta și pe inima ta puternică, care îți dădea o licărire de viață, deși tensiunea era slabă. Acum îmi dau seama că sângele de ren ți-a complicat boala, deși te-a ținut o lună întreagă fără alt aliment. Nu știam ce să mai facem, organismul tău era lipsit complet de vitamine. Nu puteam să te ajutăm cu nimic, în afară de injecțiile cu glucoză, pe care ți le administram în fiecare zi. Așteptam din ceas în ceas să te prăpădești, tensiunea îți scădea încet-încet, și am pus surorile medicale să te supravegheze. Când Vasilisa a început să strige că ai înviat, să ții minte, fiule, că era data de 12 aprilie. Acum încearcă să te faci bine. Spui că le cunoști pe fetele acelea frumoase de la pol, care te-au adus cu avionul. Să știi că lor le datorezi viața. Iar în privința Lenei, fata generalului Hodjaev, Dumnezeu cu dânsa. Mai găsești tu fete, decare ți-o fi dat să o ai de soție nu scapi, așa cum nu scap nici eu de a mea, că e bună, dar e și geloasă. Mai ales de când s-a sfârșit războiul se teme că mă însor la bătrânețe cu vreuna mai tânără.”

“Nicolai Alexeievici, când am plecat eu în expediție Lena era gravidă în luna a patra, iar cu mama ei m-am înțeles să mă întorc cu bani, ca să facem nunta și botezul odată. Aș vrea să știu ce-au făcut ele cu copilul, acum în mai împlineste doi ani de zile, mă frământ când mă gândesc la el.”

“Te înțelg, și cu atât mai mult o poți disprețui pe fost ta logodnică, căci și-a lepădat copilul, ca să se mărite cu Iuri Muhapad. Ea a stat aici, în

spital, după un avort greu, făcut pe ascuns. Uită totul, și bucură-te că ai scăpat de o așa femeie.”

“Nicolai Alexeievici, eu o cunosc pe Lena prea bine, o știu și pe mama ei, îl știu și pe criminalul Iuri Muhapad, colonel NKVD, mâna dreaptă a lui Lavrenti Beria. El se înțelegea cu Ana Ivanovna, mama Lenei. Datorită lui a murit generalul Hodjaev. Ca să se însoare cu Lena, fata generalului pe care l-a ucis în vremea războiului, la Stalingrad, criminalul, care împlinise 50 de ani, de-o seamă cu mama Lenei, a trimis-o pe nevasta lui de-a doua, cu fata lui, în lagăr la Vorkuta, sau, cum spunea Lena, la urșii albi. Dacă spuneți că Lena a stat aici la spital, de ce nu-mi spuneți adevărul? Vedeți că știu totul, Lena ar fi în stare să se omoare de zece ori, decât să se mărite cu ucigașul tatălui ei. Așa i-a și spus mamei ei, de față cu mine, când vorbeam ca să ne încuviințeze logodna. Tot ea mi-a spus să o las gravidă mai repede, ca să ne fie acceptată căsătoria și să scape de Iuri Muhapad, care l-a omorât tatăl și era prieten cu mama ei. Dacă ea a stat la spital, înseamnă că știți totul, și, vă rog, nu vă temeți de mine. Spuneți-mi, ce s-a făcut cu ei?”

“Ce mi-ai spus tu, copile, e cumplit. N-am crezut că știi atâtea despre acest colonel NKVD. Iartă-mă, n-am voit să știi adevărul, și o învinuiam pe biata Lena în zadar, căci mă luam după vorbele mamei ei, care mi-a răspuns la o întrebare, cu vreo câteva săptămâni înainte să plece și ea la Moscova. O întrebam dacă Lena e bine, dacă e fericită, și ea mi-a răspuns veselă, că Lena e bine și e fericită ca soție a lui Iuri Muhapad, și că va pleca la ei. Iar tu să știi adevărul, că Lena a fost bătută crunt, a fost adusă la spital în stare de leșin. Era vânătă peste tot, iar pânțele îi era aproape negru. A pierdut copilul, de șapte luni, în aceeași zi. L-a născut mort, mai bine zis omorât. Peste câteva zile, când și-a mai revenit, mi-a povestit că a bătută cu picioarele de Iuri Muhapad, pe care l-a chemat mama ei, și care îl îndemna să o lovească cât de tare în burtă, ca

să scape de bastard. Asta e tot, copile, Lena și-a revenit, dar era foarte slăbită. A venit Iuri Muhapad după ea, spunând că trebuie să se grăbească, fiindcă îl așteaptă avionul. A luat-o din spital fără voia ei. Când a dat să spună ceva, I-a astupat gura și I-a zis că de va tăcea mai mult, va fi cu atât mai bine. Iată că acum știi totul.”

“Nicolai Alexeievici, am bănuț eu că are să se întâmple ceva groaznic cu Lena. Nu degeaba m-a trimis criminala de maică-sa în expediție, împotriva dorinței noastre. A vrut cu orice preț să ne despartă. Am o presimțire, că Lena nu mai este în viață. Mama ei și colonelul se temeau amândoi, căci știa cine sunt ucigașii tatălui ei.”

“Dacă e așa, atunci cu siguranță că nu mai e în viață. Dar tu liniștește-te, căci cu timpul le uiți pe toate. Ești tânăr, fete găsești, uită-te bine la Vasilisa, e fată cuminte, și-I tot așa de frumoasă ca și Lena ta, sărmana. Învață la medicină, iar în spital lucrează ca soră medicală.”

“Se teme de mine, zice că am înviat din morți. Când e singură cu mine, nu se apropie nici măcar să-mi dea un pahar de limonadă. Nu cred că voi mai întâlni pe cineva ca Lena Hodjaeva.”

Când a plecat doctorul, am rămas cu gândul la ea și la mama ei criminală. Dacă mai trăia, atunci vai de ea, trebuie să ducă o luptă disperată cu ucigașii, cine știe ce s-ar fi întâmplat și cu mine, dacă aș fi rămas cu ea, și ce curse ne-ar fi întins mama ei, îndemnată de colonel. M-am resemnat, căci, să fi rămas împreună, aș fi avut și eu același destin, ba poate mai rău.

Am stat în spital trei săptămâni, m-am refăcut și mă simțeam în putere. Fiindcă Lena dispăruse din viața mea cu tot cu copil am hotărât să mă întorc acasă, fie ce-o fi, căci nimic nu mă mai oprea. Isolina rămăsese înghețată în tundra Taimârului, Lena ajunsese victima mamei sale criminale, iar pe Tonia o măritasem cu Iura Bajenov.

Cu câteva zile înainte de a mă externa, am intrat în cabinetul lui

Nicolai Alexeievici, ca să-mi dea hainele și valiza cu documentația expediției, căci voiam să mă duc la bancă, să ridic câteva mii de ruble de pe livretul meu. Mă gândeam să am de drum până acasă, și să cumpăr cadouri pentru cei de la spital, care mă salvaseră. Nicolai Alexeievici s-a uitat speriat la mine.

“Copile, pe tine te-au adus la spital în hainele astea. În buzunarul halatului am găsit carnetul, foaia medicală și cele două poze, nimic mai mult!”

Am căzut pe un scaun plângând în hohote. Doctorul a încercat să mă liniștească, dar când I-am spus că în valiză era livretul meu de economii, cu o sută unsprezece mii de ruble, precum și celelalte livrete, pe care trebuia să le trimit familiilor, și-a luat capul în mâini și mi-a spus, după câteva minute:

“Copile, copile, grea soartă te-a lovit! Ai îndurat grozăvia nopții polare, gerurile cumplite, foamea, ai fost mort și ai înviat, dar asta le întrece pe toate. Nu ai măcar cu ce să ieși din spital. Dar ce să-I faci, bucură-te că ai scăpat cu viață. Ești tânăr și te refaci, vei vedea că viața e mai scumpă decât banul.”

“Nicolai Alexeievici, înainte să plec în expediție, am lucrat contabil la fabrica de pâine, unde lucra și mama Lenei, și ea îmi spunea că salariul meu va merge înainte.”

“Bine, dragul meu. Cer chiar acum legătura cu fabrica, și ne lămurim.”

Și, după cum vorbea la telefon, am înțeles că e bine.

“Ei, copile, tot mai ai un pic de noroc. În fabrică ți s-a păstrat salariul, și ai o sumă frumoșică, zece mii două sute de ruble. Slavă Domnului că te-ai ales măcar cu salariul.”

Am ieșit din spital la 3 mai 1950. Cu banii primiți am putut să-mi cumpăr haine și să plătesc drumul până în Moldova. Acasă am ajuns cu o

mie două sute de ruble. Sosit acasă, la Cuhnești, pe atunci în raionul Bolotina, mi-am găsit surorile măritate. Pe Liuba în satul Bolotina, grav bolnavă de tuberculoză, încât peste trei ani a și murit. Pe Eugenia, măritată în satul Năvârneț. Mama rămăsese acasă singură, și mă aștepta. Dar nu mi s-a permis să stau în st, fiindcă era pe graniță. În România nu mai aveam ce căuta, fiindcă ajunsese o țară satelit a blestematului Imperiu bolșevic. Am fost nevoit să-mi caut de lucru în raionul Fălești, unde m-am angajat contabil la stația de mașini și tractoare din Albinețu Vechi.

Ajunsesem acasă sâmbătă, 27 mai 1950, și n-au trecut trei luni de zile, că luni, 21 august, am fost arestat și adus la sediul NKVD din Fălești. Timp de trei zile și nopți, din patru în patru ore, am fost interogat de către un maior special trimis de la Moscova. Atunci am înțeles că valiza mea, cu toată documentația și cu toate livretele de economii, au încăput pe mâinile criminale ale NKVD-ului. M-au întrebat despre toți membrii expediției, și mai cu seamă despre Alexandr Corniușin. Am susținut mereu că toți au murit în pustiul de gheață din Taimâr, de beri-beri, o boală polară. Numai eu rămăsesem viu, când a dat peste noi o tabără de nomazi care m-au salvat, luându-mă cu ei, iar pe ceilalți i-au îngropat în zăpadă, lângă cort, în apropierea așezării Sândassko, pe malul golfului Hatanga. Echipamentul expediției a rămas în cort, în afară de cele două pistoale automate, pe care le-au luat eschimoșii. Valiza cu documentația și cu livretele am luat-o cu mine, când m-au dus la corturile lor. M-au întrebat de ce livretele de economii al lui Corniușin și al Isolinei lipsesc, iar eu le-am spus că livretele sunt proprietate personală. Unii din ei mi le-au încredințat mie, dar alții le țineau cu ei.

Văzând că nu mai pot afla altceva de la mine, mai întâi mi-au mulțumit că au aflat de soarta expediției. Apoi m-au obligat să semnez un document secret, prin care mă angajam să nu divulg vreme de 25 de ani ceva despre expediție, să nu plec undeva fără autorizația lor și, la

începutul fiecărei luni, să mă trec la comitetul raional al securității, într-o fișă de evidență. I-am rugat, când m-au lăsat liber, să-mi restituie livretul meu de economii. S-au uitat la mine cu ură, și mi-a spus, muștrându-mă, că totul a fost confiscat și că nu e bine să pretind banii statului. Mi-au dat apoi o adeverință, că am fost, vreme de trei zile, anchetat cu privire la chestiuni secret de stat, ca s-o prezint la serviciu.

La stația de mașini și tractoare, ca și în toate colhozurile ce-I aparțineau și care abia se formau, era stăpân așa - zisul “Polit-otdel”, biroul organizației de bază a partidului. În fruntea lui se afla un bolșevic feroce, Rodionov, om înalt și solid, din care cauză tractoriștii îi ziceau “Câinele cel mare”. Nevasta lui Nina Maximovna Rodionova, era contabil-șef, iar eu eram ajutorul ei. Era o femeie mai tânără ca el, bună, cuminte, și I-am câștigat încrederea destul de repede. Fata ei, Svetlana, zveltă ca și mama ei, terminase de un an zece clase și lucra ca normatoare la brigada de tractoare, tot la stație. Abia învăța să țină socotelile, și Nina Maximovna m-a rugat s-o ajut, ca să calculeze fișele tractoriștilor și să-I arăt cum se face evidența lunară. Ghinionul meu a fost că ea s-a îndrăgostit de mine nebunește - tocmai faptul de care mă temeam, căci știam cine este tatăl ei. Mama ei știa totul, și o încuraja, fiindcă îmi cunoștea purtările. De multe ori se prefăcea că are dureri de cap, pleca și ne lăsa pe amândoi în biroul ei. Svetlana mă ruga să termin ce începuse ea, iar dacă rămâneam amândoi închidea ușa, îmi sărea de gât, și-mi reproșa că n-o iubesc, n-o sărut și nu mă iubesc cu ea. Răspunsul meu era unul și același:

“Svetlana, ești frumoasă, mi-ești dragă, dar mă tem că tatăl tău mă bagă la închisoare, așa cum a băgat sute de oameni nevinovați, numai pentru că erau moldoveni.”

Ea se îndepărta de mine și plângea. Într-o zi, ea m-a cuprins cu un zâmbet fericit.

“Mișinca, diseară mama o să vorbească cu tata, ca să ne permită căsătoria. Dacă nu ne permite, eu fac o poznă, căci sunt în stare de orice.”

Am rămas nedumerit, neștiind ce să mai spun. Mă iubea, mama ei mă plăcea, dar tatăl ei era un criminal, ca mulți bolșevici. Mi-era și frică de ea, că mi-o fac dușmancă, dacă o refuzam. M-am lăsat în voia destinului, am îmbrățișat-o și am sărutat-o, ea radia de fericire. Dar acest sărut a fost primul și ultimul. I-am spus să așteptăm ziua de mâine. A venit la mine a doua zi cam tristă.

“Mișinca, tata mi-a spus că se va gândi, și îmi dă răspuns peste câteva zile.”

Am înțeles că Rodionov are nevoie de timp, ca să afle cine sunt.

“Mă bucur, Svetlana. Să așteptăm răspunsul tatălui tău.”

Peste patru zile am fost chemat în biroul directorului, care mi-a spus:

“Tovarășe Leancă, sunteți concediat, din ordinul secretarului biroului de partid, tovarășul Rodionov. V-a interzis să mai lucrați, ca fiu al unui dușman al poporului, cred că știți de ce. Eu sunt de altă părere, și, dacă doriți, vă fac transferul ca normator la brigada de tractoare de la colhozul “Boris Glavan”, în satul Călugăr.”

Neavând unde mă duce, am fost nevoit să accept, și până seara am ajuns la Călugăr, cu o recomandare către președintele de colhoz, Vasile Tăbârță. Era un om gospodar și cuminte, din sat, care m-a trimis în gazdă tot la un bun gospodar. Când a aflat că sunt calificat în contabilitate, m-a rugat să-l ajut pe contabilul lor, care era începător, nu știa aproape nimic.

Într-o seară, președintele a venit la mine în gazdă, cu o problemă a lui personală. Mi-a cerut sfatul, căci Sanda, fata lui, fusese găsită de un control cu 1.300 de ruble în minus, și, cu toate că achitase datoria, fusese condamnată pe cinci ani și se afla la canalul Volga-Don, la muncă silnică. L-am sfătuit să-mi aducă de la judecătorie copii

după actul de acuzare și după verdict, iar de la sovietul sătesc o caracterizare, ca să-I pot redacta o cerere de grațiere (“pomilovanie”). I-am promis că, peste câteva luni, va fi liberă și se va întoarce acasă.

De atunci, am fost oaspetele cel mai drag în casa lui dedea Vasile Tăbârță. Au început să vină la mine, plângând, femeii și copiii cu rugămintea să le scriu și lor cereri, că poate vor veni fiii și soții lor de la închisoare. Între câte cereri am scris, am avut norocul să fie eliberate din închisoare trei persoane. Prima, după patru luni, a venit Sanda lui Vasile Tăbârță. Al doilea a venit Andrei Vorotneac, tată a șase copii, apoi Ion Antoseac, un biet băiat, care fusese prins cu un sac de spice de secară timpurie. Lumea din sat a început să mă stimeze, și veneau la mine în fiecare zi, să le scriu cereri și adevăruri.

Am făcut cunoștință între timp cu Vera lui Maxim Baban, o fată care mi-a plăcut, a acceptat bucuroasă prietenia mea, declarația de dragoste, apoi logodna. Am avut mare ghinion cu oficiul de înregistrare a căsătoriilor, așa-numitul “Zags”. Ne-am înțeles să ne căsătorim împotriva voinței mamei ei, căci Vera lucrase ca învățătoare în satul Pietroasa, și mama ei dorea să se mărite cu directorul școlii din Măgura, mult mai bătrân, și pe care ea nu-l putea suferi. Ne-am dus de două ori la Zags, degeaba. Prima dată ne-am luat de mână și am mers pe jos trei kilometri, de la Călugăr la Fălești, dar șeful oficiului era plecat la Chișinău. Secretara ne-a spus să venim joia următoare. Alături de oficiu era firma unui fotograf. Vera mi-a spus

“Mișa, azi e joi, 7 septembrie, zilele fără soț nu sunt cu noroc în căsătorie. Joia viitoare e în 14 septembrie, cred că o să avem noroc. Mama a aflat că venim la zags, mi-a spus că se pregătește să ne primească cu rudele. Tu rămâi la noi, nu mai vreau să stai în gazdă la Mitruță Pohâlă, că nu se înțelege cu baba Anica, mama lui. Acum, ca să nu fie drumul degeaba, hai să facem o poză, să avem amintire pe toată viața.”

Fotograful, un evreu foarte binevoitor, ne-a făcut mai multe poziții, care cu adevărat că mi-au rămas, frumoasă și tristă amintire. Sâmbătă, 9 septembrie, pe când eram cu Vera în odaia ei, a apărut fostul ei director, și a început să facă scandal. Vera, enervată, l-a dat afară, dar mama ei l-a ținut partea, și a început cearta între ele. După scandal, m-am înțeles că, după ce venim de la oficiul de căsătorii, mergem la Cuhnești câteva zile - mai mult nu mi se dădea voie, ne întoarcem și stăm la gazda mea. Dar ghinionul se ținea de noi, căci în joia următoare, când ne-am dus la “zags”, șeful era la spital. Ni s-a spus să venim peste trei săptămâni, joi 5 octombrie, căci atunci vor fi mai mulți, vreo zece ofițeri. Ne-am întors cam indispuși, dar ne țineam de mână și ne sărutam tot timpul.

În cele trei săptămâni, fostul ei director a mai venit o dată, și au avut un scandal serios. Nu puteam pricepe învinuirile lui atât de grele, de prostituție și de criminală de avort. Vera a luat furca de tors dintr-un colț, a aruncat caierul de lână și a început să-l bată în cap cu ea. Directorul și-a ferit capul, ea l-a nimerit peste nas și pe loc l-a podidit sângele. Vera a aruncat furca, m-a luat de mână și mi-a spus:

“Să plecăm, Mișa, din casa asta, unde mama dă voie să fiu batjocorită”.

Ne-am dus împreună la gazda mea, unde a plâns până la ziuă. La îndemnul meu, să dormim într-un pat, ea mi-a spus să aștept până ne căsătorim.

Cu două zile înainte de 5 octombrie l-am spus Verei că mă duc acasă, să-mi anunț surorile că vin cu mireasa, ca să pregătească o masă. După ce am aranjat totul acasă, am pornit spre satul Călugăr, miercuri seara. Mergeam pe jos, căci pe atunci mașinu nu erau, iar caii oamenilor fuseseră luați la colhoz și, fiind toamnă, erau la muncă din noapte în noapte. Am parcurs treizeci de kilometri în jumătate de noapte, o noapte

înnourată și foarte întunecată. Când am ajuns la Vera, m-am apropiat de fereastra de la capul ei, ca să nu-I trezec pe mama și pe frații ei mai mici. Am ciocănit încet și, în scurtă vreme, am auzit deschizându-se ușa încet. Am intrat în tindă pe întuneric, ea mă aștepta și a început să mă certe, înainte să închid ușa:

“De ce ai venit, Serioja? Nu ți-a fost de ajuns noaptea trecută, că m-ai muncit toată noaptea?”

Aceste cuvinte au fost mai rele decât un cuțit în inimă. Nu știa cu cine vorbește, și I-am răspuns în șoaptă:

“Dacă te superi, plec.”

“Hai în pat, dacă tot ai intrat, dar să știi că e ultima dată. Hai, dă mâna, să nu te împiedici de ceva și să-I trezești pe ai mei. Să nu mă mai ții așa de mult ca astă-noapte. Nu în pat, că nu te mai scoli de pe mine, aici la margine fă ce-oi face și du-te!”

Tremuram din tot trupul, mai mult de ură decât de poftă. Primul contact a fost indiferent, încât ea a exclamat:

“Ce-I cu tine, Serioja, ce s-a întâmplat?”

“Iartă-mă, Vera, eram prea dorit.”

“Cum dorit, dacă astă-noapte m-ai dat gata de șase ori la rând?!”

“M-am gândit toată ziua la tine, că te măriți și între noi s-a terminat tot”, I-am răspuns în șoaptă, îmbrăcându-mă.

“Ei, lasă, mai stai, că a doua oară o să fie bine.”

M-am hotărât să am ultimul contact cu ea, așa cum avusesem cu Lena când a devenit gravidă, să țină minte toată viața. Cel mai important era să aflu cu care Serioja se întreținea ea, și am început să o întreb:

“Și, după ce vă înscrieți la Zags, unde stați?”

“De acolo mergem la el acasă, ca să mă vadă mama și surorile lui. Peste câteva zile ne întoarcem, rămânem un timp aici la mine. Cred că mama se va liniști, și nu-I va mai ține partea ticălosului acela care m-a

violat și cu care vrea să mă mărite.”

“Și cum, noi am terminat-o pentru totdeauna?”

“Serioja, gândește-te că nu vreau să-mi pierd norocul din cauza ta. Mișa e băiat bun, cinstit, deștept, cuminte ca o fată mare, nu e bețiv și nu fumează. E contabil, unchiul meu Vasile vrea să-l facă neapărat contabil șef la colhoz, și îl corcolește pentru Sanda lui. I-a scris că vine în curând acasă, datorită cererii pe care i-a făcut-o el. Atâta mai trebuie, ca Mișa să afle de relația noastră, că-l scap în mâinile Sandei, știi că e fată frumoasă. Tu să ai răbdare, ca să-l iau eu în primire, pe urmă, când va pleca pe vreo două zile la mama lui, că e singură, vin eu la tine, la sovietul sătesc, și-ți dau de știre.”

Nu-mi venea să cred că Vera se întindea cu o stârpitură spurcată, un maimuțoi urât cum era secretarul sovietului sătesc, Serioja Vorotneac, om în vârstă, cu soție și patru copii ca vai de ei, un bețiv și un destrăbălat, pe când ea era o fată tânără și frumoasă ca o floare.

Al doilea raport sexual l-am avut așa cum o învățase pe Lena doctorița ei ginecolog, și la sfârșit ea a exclamat:

“Serioja, așa ca acum n-ai mai făcut niciodată. De ce n-ai vrut până acum să facem așa?”

După ce m-am îmbrăcat, I-am răspuns cu glasul schimbat, ca să mă cunoască:

“Pentru că eu nu sunt Serioja Vorotneac, stârpitura cu care tu te tragi, ca oricare târfă sovietică!”

Ea s-a agățat de gâtul meu și a început să mă roage plângând:

“Iartă-mă, Mișa, pedepsește-mă, numai nu mă părăsi!”

I-am descleștat mâinile pe după gâtul meu și I-am răspuns:

“Și mai îndrăznești să-mi ceri iertare? Curvele nu se iartă! Izvorul desfrâului, gunoiul omenirii, încă mă rogi să nu te părăsesc! Dar cui trebuiești tu, târfă spurcată? Te-am iubit și te-am prețuit, căci nu știam

cine mi-ești, iar acum mi-e greață și de numele tău.”

Am ieșit din casă, și ea a alergat după mine până în drum, rugându-mă să n-o părăsesc, că îmi va fi cea mai cinstită și mai credincioasă soție. Când am ajuns în drum, m-am oprit și am lămurit-o:

“Vera, mi-ai povestit adineaori, când m-ai luat drept Serioja Vorotneac, cât de credincioasă ai să-mi fii, după ce intru pe mâinile tale.”

A pus capul în jos și a rămas acolo plângând. Când am ajuns la gazdă era aproape ziuă. Mătușa Anica m-a văzut plângând, a intrat la mine în odaie și m-a întrebat ce am. I-am spus tot, și ea a început să mă liniștească.

“Măi băiete! Mulțumește lui Dumnezeu sfântul, că te-a scăpat de o curvă spurcată. Eu, măi băiete, m-am certat din cauza ei cu bade-tău Mitruță. El nu m-a lăsat să-ți spun cine e ea, și cu cine vrei să-ți legi viața. Mitruță îmi spunea că-I din oameni gospodari, că e harnică, curată, ține la tine, și că, dacă se mărită, se astâmpără, și nu-I va mai trebui nimic. Dar dacă ea și mireasă te schimbă pe unul ca alde Serioja lui Vorotneac, atunci mai rea muiere ca dânsa nu se află. Și află, dragul meu, că ea a fost învățătoare pe la Măgura, și a trăit cu directorul școlii, un om țicnit, care și acum vine pe la dânsa. A lăsat-o gravidă, ea a venit pe ascuns acasă și a stat în casă până a născut, iar pe copil l-a luat sora mamei ei, l-a înecat în iaz și l-a îngropat la râpa satului. Țicnitul vine și-i cere măcar să-i dea copilul, dacă ea nu mai vrea să trăiască cu dânsul.

Iar în sat, măi băiete, după ce a născut și s-a făcut bine, a început să se culce cu primul președinte al colhozului, un rus venit de la Fălești, apoi cu un evreu, care a fost președintele sovietului sătesc, iar după el cu Serioja Vorotneac, feciorul mai mare al lui Andrei Vorotneac, căruia tui I-ai scris cerere, și a trimis scrisoare că vine acasă. Așa că, băiete, mulțumește lui Dumnezeu că ai scăpat de așa stervă.”

Duminică, 8 octombrie, mă pomenesc cu Vera în casă. Înainte de a

intra, a oprit-o în tindă mătușa Anica.

“Cum de mai îndrăznești, fată hăi, să mai vii la băiatul ăsta, după ce ți-ai bătut joc de el în așa hal?”

“Mătușică Anică, sunt vinovată și vreau să-mi cer iertare. Dacă nu mă iartă, îmi pun capăt zilelor, că mi-e totuna.”

Eu stăteam întins în pat, cu cartea lui Ion Ursu “Viața lui Ștefan cel Mare”, când ea a intrat și s-a aruncat în genunchi la patul meu, m-a cuprins cu amândouă mâinile de mijloc și m-a rugat plângând:

“Iartă-mă, Mișa, te rog iartă-mă și nu mă părăsi. Crede-mă că n-am iubit încă pe nimeni în viața mea, tu, Mișa, ești prima mea iubire. Te iubesc și sunt în stare de orice pentru tine. Dacă mă părăsești și nu ți-e milă de mine, eu îmi pun capăt zilelor, și moartea mea o să fie păcatul tău.”

Mă uitam la dânsa, I-am citit gândurile, că venise să mă cucerească cu orice preț, și am început să-I pun întrebări la care nu se aștepta:

“Vera, de ce nu ți-ai pus capăt zilelor când te-a părăsit Ivan Stepanovici, primul președinte de la colhoz, și de ce nu ți-ai pus capăt zilelor a doua oară, când te-a părăsit Isac Davidovici, fostul președinte al Sovietului sătesc?”

Auzind ce spun, ea a tresărit și se uita cu groază la mine. Atunci I-am mai pus o întrebare, care a pus capăt încercărilor de a se împăca cu mine.

“Și spune-mi, Vera, pe a cui conștiință e moartea copilașului tău, pe care l-ai înecat în iaz și l-ai îngropat în râpă, în loc să-l dai fostului tău director, așa ținut cum este el, care și acum vine să-și vadă copilul, neștiind că tu l-ai omorât, înecându-l.”

Ea s-a sculat cu groază de lângă patul meu și, fără să-mi mai spună măcar un cuvânt, a plecat din casă plângând. Mătușa Anica a auzit totul din tindă, și, după ce Vera a plecat, mi-a spus:

“Măi băiete, că bine ai mai pus-o la punct, așa cum se cade unei sterve. Cred că și-a luat grija de la tine, și te lasă în pace.”

După a treia cerere adresată Sovietului suprem al Moldovei de către mama mea, mi s-a permis să mă întorc acasă, și, în ziua de joi 5 aprilie 1951, mi s-a permis să mă stabilesc acasă cu drepturi depline. Căci până atunci veneam acasă pe furiș, și lucram în jurul casei numai noaptea, curățam livada și via tot noaptea, pe lumina slabă a lunii, iar ziua stăteam ascuns în podul casei.

După ce m-am stabilit în sat, m-am adresat șefului NKVD de la raion, Snidcov, un individ respingător, care a trimis la închisoare, la moarte, și a deportat în Siberia mii de familii, din toate satele raionului. Prin 1991 l-am ascultat la postul de radio al Moldovei, cum își lăuda crimele asupra miilor de familii nevinovate, pe care el le numea culaci și dușmani ai poporului. S-a stabilit la Chișinău în vremea lui Brejnev, iar pentru aceste groaznice crime Republica Moldova îi plătește pensie regulată, fără întârzieri, lui ca și tuturor celorlați bolșevici venetici, opoșiți de prin toate regiunile Rusiei în Chișinău și Bălți. Atunci, în neagră mizerie, m-am adresat către acest criminal ca să mă lase să mă angajez, ca șef de moară în satul Chetriș, dar mi-a respins cererea. Atunci m-am adrest primului secretar de partid de la raion, tovarășul Kiverin, alt tip respingător, dar ceva mai uman, care mi-a permis să mă angajez ca șef de moară la Chetriș, unde am lucrat numai trei ani, căci mai mult nu aveam voie să lucrez în unul și același loc, ca și în una și aceeași organizație. Astfel am lucrat o viață întreagă în diferite organizații, fiind nevoit să-mi caut de lucru toată viața.

În contabilitate nu mai puteam lucra, căci nu aveam certificat de contabil. Îmi rămăsese, împreună cu livretul de economii, în valiza cu documentația expediției. Am încercat să merg la studii, dar, dacă reușeam să fiu admis, după un timp eram exmatriculat. Am fost mai întâi admis la

o școală tehnică de panificație, dar mi s-a permis să urmez numai un curs de calificare, brigadier sau șef de secție. Am fost angajat la fabrica din orașul Bălți, dar după trei luni am fost dat afară, sub motiv că fac prea mare economie, pe când celelalte schimburi aveau mari neajunsuri. Adevărul amar era că nu permiteam la sumedenia de șefi, mai mulți decât lucrătorii, să fure tot ce voiau. Neajunsurile erau cronice din cauza furturilor, iar lucrătorii aveau un salariu mizer, și de aceea întreaga brigadă a început să protesteze că, în loc de primă pentru economie, le-a concediat brigadierul. Eu am fost învinuit că am organizat protestele.

Am fost admis la Școala agrotehnică din satul Țauli, raionul Dondușeni, dar peste trei luni am fost exmatriculat. Ultima oară am fost admis la Școala agrotehnică pentru vii și livezi din Camenca, în Transnistria, cursuri prin corespondență, dar peste un an am fost exmatriculat și de această dată. Și astfel, din primele zile de când m-am întors în Basarabia și până la destrămarea Imperiului răului, minciunii, hoției și crimei bolșevice, am fost persecutat întâi de NKVD, apoi de KGB.

Aceleași piedici I s-au pus și fiicei mele, Isolina - i-am dat numele medicului care mi-a salvat viața, care mai este poate și astăzi înghețată și atârnată în vârful unui bolovan piramidal, în aceeași prăpastie de la gurile râului Popigai. Fiica mea a scăpat de urmărirea KGB-iștilor după ce s-a stabilit la Chișinău și s-a căsătorit, schimbându-și numele de familie.

Iar când s-a destrămat uniunea crimei și minciunii bolșevice, m-am dus intenționat la fostul meu birou, să semnez foaia de evidență. Canalii KGB-ista s-a prefăcut că nu mă știe, și cu o privire dușmănoasă mi-a zis că, dacă mă interesează activitatea KGB-ului, pot să mă adresez la Ministerul securității Republicii Moldova.

6 ianuarie 1997

Mihai Maxim Leancă